ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ

ΤΕΥΧΟΣ 51
ΝΟΕΜΒΡΗΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ
ΤΙΜΗ €3

Τα ψέματα τελείωσαν...

19 ΜΑΡΤΗ ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΑ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΑ

Η άλλη Αμερική * Τσε Γκεβάρα * Παλαιστίνη μετά τον Αραφάτ
Δεκέμβρης '44 * Γυναίκες στην πρώτη γραμμή * Μακεδονικό

Τα ψέματα τελείωσαν...

Το 2004 φτάνει στο τέλος του και μαζί με τη χρονιά τελειώνει το παραμύθι της "σεμνής και ταπεινής" διακυβέρνησης Καραμανλή. Η Νέα Δημοκρατία βγάζει τα γάντια και αρχίζει να επιχειρεί σκληρά χτυπήματα κάτω από τη μέση. Αλλά βρίσκει απέναντί της ένα κόσμο αποφασισμένο να απαντήσει δυνατά και συνολικά, ακόμα και αν οι πολιτικές και συνδικαλιστικές ηγεσίες της αντιπολίτευσης δεν στέκονται στο ύψος τους.

Αυτό είναι το υπόβαθρο για να γίνει κατανοητή και η απόφαση του Καραμανλή να προτείνει τον Κάρολο Παπούλια για πρόεδρο της Δημοκρατίας. Η επιλογή ενός από τους κορυφαίους συνεργάτες του Ανδρέα Παπανδρέου, από την "καρδιά του ΠΑΣΟΚ", δεν σηματοδοτεί κάποια στροφή προς ηπιότερη πολιτική, αλλά το αντίθετο. Την αγωνιώδη αναζήτηση συναινετικών στηριγμάτων για τις τρικυμιώδεις συγκρούσεις που έρχονται. Δεν είναι δείγμα "γεναιότητας" του Καραμανλή, είναι απόδειξη του φόβου που διακατέχει τη Νέα Δημοκρατία απέναντι στον αγανακτισμένο κόσμο που έχει να αντιμετωπίσει.

Χαρακτηριστική για τις διαθέσεις που διαμορφώνονται ήταν η εικόνα στις 10 του Δεκέμβρη, μια μέρα που το κέντρο της Αθήνας πλημμύρισε από νεολαία, μαθητές και φοιτητές, σφραγίζοντας με επιτυχία ένα συλλαλητήριο που κάθε άλλο παρά σαν πανεκπαιδευτικό ξεκίνησε. Ο όγκος και ο παλμός ήταν εντυπωσιακός, τα συνθήματα ζωντανά και ξεκάθαρα: ***"Κάντε το Χίλτον φοιτητική εστία και και βάλτε τη Μαριέτα στα μαγειρία" και "Ε,ε,ε... ο,ο,ο... εμείς θα σταματήσουμε τον πόλεμο αυτό".*** Ηταν φανερό ότι τα νέα παιδιά ούτε τα αντιπολεμικά συλλαλητήριά τους ξέχασαν, ούτε ξεγελιούνται από τις μεθοδεύσεις του υπουργείου Παιδείας. Πολλά σχολεία γύρισαν από το συλλαλητήριο για να ξεκινήσουν καταλήψεις.

Αυτά τα χαρακτηριστικά δεν περιορίζονται στους χώρους της νεολαίας. Κάθε άλλο. Είναι χαρακτηριστικά της περιόδου και φαίνονται σε πολλούς χώρους από τις πιο μικρές μέχρι τις πιο μεγάλες αφορμές. Ενας τρόπος για να το δούμε αυτό είναι οι δημοσκοπήσεις που έχουν αρχίσει να καταγράφουν σαρωτικά ποσοστά δυσαρέσκειας, μέχρι και πάνω από 80% για τα κατορθώματα της κυβέρνησης. Αυτό το κλίμα που σιγά-σιγά διαχέεται, εκφράζεται πολύ πιο συμπυκνωμένα σε συγκεκριμένα σημεία αιχμής.

Ο Καραμανλής έκανε μια πρώτη απόπειρα να ανοίξει ξανά την επίθεση στο Ασφαλιστικό. Εδωσε προσωπικά ο ίδιος το πράσινο φως στο αφεντικό της Εμπορικής Τράπεζας να ανακοινώσει ένα σχέδιο που ξεφόρτωνε από τους τραπεζίτες τα βάρη του ασφαλιστικού ταμείου και τα φόρτωνε στους εργαζόμενους. Ηταν μια κίνηση-πιλότος όχι μόνο για όλες τις τράπεζες, αλλά συνολικά για ένα νέο κύμα επιθέσεων στο ασφαλιστικό. Βρήκε όμως μπροστά της μια απεργία των εργαζόμενων της Εμπορικής που έδειξε ότι όχι μόνο θέλουν αλλά και μπορούν να παραλύσουν την τράπεζα για να μην περάσει αυτή η μεθόδευση. Η εργοδοσία απείλησε ότι θα ενεργοποιήσει απεργοσπαστικούς μηχανισμούς, αλλά η πράξη έδειξε ότι ο συσχετισμός δυνάμεων είναι σε βάρος της. Το σχέδιο Προβόπουλου πάγωσε. Ο Καραμανλής και οι τραπεζίτες ψάχνουν τώρα άλλες μεθοδεύσεις για να ξαναπεράσουν στην επίθεση.

Αν αυτό ήταν ένα μεγάλο ζήτημα που δικαιολογημένα ξεσήκωσε τις αντιδράσεις του κόσμου, οι διαθέσεις των εργαζόμενων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το "Σοσιαλισμός από τα Κάτω" είναι το δίμηνο περιοδικό του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος

Υπεύθυνη σύνταξης: Μαρία Στύλλου
Ιδιοκτήτης: Εκδόσεις Εργατική Δημοκρατία
Διακίνηση: Κώστας Πίττας
Κεντρική διάθεση: Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο, Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια, Τηλ. 210 52 47 584
Για συνδρομές και γράμματα:
Περιοδικό "Σοσιαλισμός από τα Κάτω"
Τ.Θ. 8161 - 100 10 Αθήνα

Μαθητές, φοιτητές, καθηγητές ενωμένοι νικητές. Από το συλλαλητήριο στις 10 Δεκέμβρη

φάνηκαν και σε άλλα σημεία, κάπως απροσδόκητα. Οι 400 εργαζόμενοι στις εταιρίες security, που έχουν αναλάβει εργολαβικά τον έλεγχο ασφάλειας επιβατών και αποσκευών στο αεροδρόμιο των Σπάτων, μπορεί να μην θεωρούνται από πολλούς σαν δυναμικό κομάτι της εργατικής τάξης. **Αλλά όταν οι εταιρίες προσπάθησαν να τους απολύσουν βρέθηκαν μπροστά σε μια απεργία που παρέλυσε το "καλύτερο αεροδρόμιο της Ευρώπης". Η εργοδοσία αναγκάστηκε να κάνει πίσω.**

Ενα αντίστοιχο παράδειγμα ήρθε από το χώρο των νοσοκομείων. Ο Κακλαμάνης πήρε και αυτός το πράσινο φως προσωπικά από τον Καραμανλή για να ξεκινήσει μια σκληρή επίθεση στα δημόσια νοσοκομεία. Την προωθεί ταυτόχρονα σε πολλά μέτωπα. Θέλει να αλλάξει συνολικά το καθεστώς τους φέρνοντας το πιο κοντά στις ιδιωτικές κλινικές με πιλότο την κλινική του Ολυμπιακού Χωριού. Μιλάει υποκριτικά για "πιράνχας" που λιμαίνονται τις προμήθειες των δημόσιων νοσοκομείων και ταυτόχρονα δίνει την άδεια στις φαρμακευτικές εταιρίες να προχωρήσουν σε ανατιμήσεις σε όλα τα φάρμακα. Αν δεν είναι οι πολυεθνικές του φάρμακου "πιράνχας", τότε οι λέξεις έχουν χάσει το νόημά τους.

Ο Κακλαμάνης εξελίσσεται στον κορυφαίο υποκριτή της κυβέρνησης του Καραμανλή, πρώτος ανάμεσα στο πλήθος που διαθέτει η Δεξιά. "Θρηνεί" για τις κακοτεχνίες στο Αττικό και για τον αμίαντο που χρησιμοποιήθηκε στο Θριάσειο νοσοκομείο, λες και ο ίδιος δεν ξέρει τίποτα για τις κατασκευαστικές εταιρίες που τα έφτιαξαν, ούτε για τις περικοπές που ερειπώνουν τα δημόσια νοσοκομεία. Με τέτοια τρικ προσπαθεί να κρύψει ότι το νέο σύστημα εφημεριών που ανακοίνωσε ότι θα "εξυπηρετεί" περισσότερο κόσμο χρησιμοποιώντας την ίδια υποδομή και το ίδιο προσωπικό.

Δικαιολογημένα ξεσήκωσε την οργή των νοσοκομειακών γιατρών και όλων των εργαζόμενων στα νοσοκομεία. Οι ηγεσίες της ΕΙΝΑΠ και της ΠΟΕΔΗΝ απέφυγαν να κάνουν το καθήκον τους. **Αλλά στο Δρομοκαΐτειο νοσοκομείο όπου οι εργαζόμενοι αντέδρασαν δυναμικά, ο Κακλαμάνης αναγκάστηκε να κάνει πίσω.**

Παντού είναι ρεαλιστικό να αναγκάσουμε την κυβέρνηση του Καραμανλή σε αναδίπλωση. Οι δυνατότητες υπάρχουν και πρέπει να αξιοποιηθούν γιατί αυτά τα χτυπήματα εντάσσονται σε ένα συνολικότερο πλαίσιο και θα αγριέψουν τρομαχτικά αν αφήσουμε να ξεδιπλωθεί αυτή η προσπάθεια. Ο Αλογοσκούφης έχει δεσμευτεί ότι θα περικόψει τα ελλείμματα του προϋπολογισμού από το 5,3% του ΑΕΠ στο 2,8% μέσα σε ένα χρόνο. Πίσω από το παραμύθι της "ήπιας προσαρμογής" ξεπροβάλει ήδη το τέρας μιας "θεραπείας-σοκ". Μόνο η δυναμική του κόσμου που αντιστέκεται είναι το εμπόδιο σ' αυτή την εξέλιξη.

Το ίδιο ισχύει για την πολεμική εμπλοκή της κυβέρνησης. Το άγριο παζάρι για την "ευρωπαϊκή προοπτική" της Τουρκίας σημαίνει ότι ο Καραμανλής και οι υπουργοί του βουλιάζουν όλο και πιο βαθειά στη δίνη του ιμπεριαλιστικού πολέμου στη Μέση Ανατολή. Τα διαπραγματευτικά ατού του Καραμανλή απέναντι στον Ερντογάν δεν δημιουργούνται από αέρα κοπανιστό περί "ευρωπαϊκών ιδεωδών", αλλά από τη βαθύτερη εμπλοκή της Ελλάδας στην ιμπεριαλιστική "ομαλοποίηση" της περιοχής-από τα Σκόπια μέχρι τη Βαγδάτη. Εκεί μας οδηγεί η κυβέρνηση, όσο κι αν παριστάνει ότι κρατάει αποστάσεις από τον Μπους.

Αυτή είναι η καπιταλιστική δυναμική αυτή τη στιγμή- πιο άγρια λιτότητα, πιο βαθειά μέσα στον πόλεμο. Οι ηγεσίες που πλέκουν το γαϊτανάκι της συναίνεσης με τον Καραμανλή απ' αφορμή την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας είναι αξιοθρήνητες. Οι διαθέσεις του κόσμου τις ξεπερνούν κατά πολύ. Το ζήτημα είναι να τους προσφέρουμε την αριστερά που τους αξίζει.

19 ΜΑΡΤΗ
Αντιπολεμικά συλλαλητήρια

Στην επέτειο των δυο χρόνων από την εισβολή του Μπους στο Ιράκ, το αντιπολεμικό κίνημα ετοιμάζει μια νέα "15 Φλεβάρη" ενάντια στην κατοχή. Η **Μαρία Στύλλου** παρουσιάζει τα επόμενα βήματα

Το θέμα της κατοχής του Ιράκ ήταν το μέγα ζήτημα που κυριάρχησε στη χρονιά που κλείνει.

Δεν υπάρχει Σύνοδος Κορυφής του ΝΑΤΟ, της Ευρωπαϊκής Ενωσης, των G8, του Συμβουλίου Ασφαλείας που να μην συζητήθηκε το πως πάνε παρακάτω. Τι θα γίνει μ' αυτό το παλούκι που έχουν να αντιμετωπίσουν, που δεν περιορίζεται μόνο στο Ιράκ, που έχει προκαλέσει αστάθεια όχι μόνο στη Μέση Ανατολή, αλλά διεθνώς. Η κρίση δεν περιορίστηκε μόνο στους καυγάδες στο επίπεδο κορυφής αλλά πήρε δραματικές διαστάσεις στους πιο στενούς συμμάχους του Μπους. Ο Αθνάρ και το Λαϊκό Κόμμα έχασαν τις εκλογές στην Ισπανία και η κυβέρνηση των Σοσιαλιστών αναγκάστηκε να αποσύρει το στρατό που είχε στείλει. Στις εκλογές στις ΗΠΑ ο Μπους δεν κινδύνευσε να χάσει από τον Κέρι, αλλά από το αντιπολεμικό κίνημα. Οι καλύτεροι σύμμαχοι του Μπους στην Ευρώπη των 25, η Ουγγαρία και η Πολωνία ετοιμάζονται να μιμηθούν τον Θαπατέρο παρόλο που είναι οι πιο φιλοαμερικάνοι ευρωπαίοι.

Ο πόλεμος δεν κυριάρχησε μόνο στην ατζέντα των ιμπεριαλιστών, αλλά στα μεγάλα γεγονότα του κινήματος. Από τη Συνάντηση του Παγκόσμιου Κοινωνικού Φόρουμ στη Βομβάη μέχρι τη Συνδιάσκεψη της Βηρυτού τον Σεπτέμβρη και τη Σύνοδο του ΕΚΦ στο Λονδίνο, το θέμα του πώς μπορούμε να παλέψουμε ενάντια στην κατοχή στο Ιράκ ήταν κεντρικό. Οχι μόνο στις μεγάλες συζητήσεις όπου εκατοντάδες συνδικαλιστές, καλλιτέχνες, διανοούμενοι και κινήσεις ειρήνης συζητούσαν και οργάνωναν τα επόμενα βήματα, αλλά και στις κινητοποιήσεις και στα συλλαλητήρια κυριάρχησαν τα αντιπολεμικά συνθήματα. Η πραγματικότητα είναι ότι ο Μπους στο Ιράκ "πήγε για μαλλί και βγήκε κουρεμένος" όπως λέει η λαϊκή παροιμία και ταιριάζει απόλυτα στην περίπτωση.

Οι ΗΠΑ θεώρησαν ότι μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ το 1989 άνοιγε η πραγματική προοπτική για τον νέο αμερικάνικο αιώνα. Χωρίς σοβαρούς πια ανταγωνιστές στο στρατιωτικό επίπεδο θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν ότι η μοιρασιά για νέες σφαίρες επιρροής θα γίνονταν κάτω απ' τη δική τους ηγεμονία. Η δεκαετία του '90 είναι γεμάτη από πολέμους που στο κέντρο τους ήταν η επίδειξη δύναμης των ΗΠΑ απέναντι όχι μόνο στα τοπικά καθεστώτα αλλά και στις άλλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Η επέμβαση στο Ιράκ εξελίσσεται σε κόλαφο αυτής της στρατηγικής. Αντί για την αλλαγή του χάρτη της Μέσης Ανατολής προς όφελός τους οι ΗΠΑ κινδυνεύουν να χάσουν τα πιο δυνατά τους στηρίγματα στην περιοχή. Η αντίσταση στο Ιράκ, όχι μόνο έχει εμπνεύσει, αλλά έχει κινητοποιήσει μεγάλες αραβικές μάζες που συμμετέχουν με όποιο τρόπο μπορούν στο πλευρό της ιρακινής αντίστασης. Στις αντιστασιακές ομάδες που υπάρχουν τώρα στο Ιράκ, συμμετέχουν μαχητές από τη Συρία, τον Λίβανο, την Αίγυπτο, τη Σαουδική Αραβία. Οι βομβαρδισμοί και η ισοπέδωση της Φαλούτζα αντί να σταματήσει, τουναντίον θα δυναμώσει την αντίσταση.

Ο Σάντρ, ο ριζοσπαστικός ηγέτης των Σιιτών έσπασε τη συνεργασία του με τον Αγιατολάχ Σιστάνι και δεν θα συμμετέχει στο κοινό ψηφοδέλτιο που ετοιμάζει το συντηρητικό κομάτι των Σιιτών. Το εκλογικό σχέδιο που ετοιμάζουν οι Αμερικάνοι μαζί με τον Αλάουι δείχνει από μόνο του το πόσο φοβούνται ακόμα και τις εκλογές. Το πλάνο τους για τις εκλογές είναι να κρατήσουν 15-20 μέρες, ελπίζοντας ότι μ' αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουν να κινητοποιήσουν τις νέες ιρακινές στρατιωτικές δυνάμεις από περιοχή σε περιοχή και ότι έτσι θα έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στια ίδια τα αποτελέσματα.

Υπάρχουν υπουργοί του Αλάουι που θεωρούν ότι οι εκλογές δεν μπορούν να γίνουν τώρα. Η μισή του κυβέρνηση και μια σειρά από κυβερνητικές υπηρεσίες βρίσκονται στο Αμμάν και όχι στη Βαγδάτη γιατί φοβούνται τις επιθέσεις.

Το ότι ο Μπους έχει κολήσει στο Ιράκ, δεν σημαίνει ότι ετοιμάζεται να τα μαζέψει. Τουναντίον. Αυτό φάνηκε με το ότι ο Ράμσφελντ ξαναέγινε υπουργός Αμυνας στην καινούρια κυβέρνηση και η Κοντολίζα Ράις πήρε τη θέση του Κόλιν Πάουελ. Το ότι εκλογές δεν σημαίνουν λιγότερους βομβαρδισμούς και

φρίκη για τους ιρακινούς, δεν υπάρχει μεγαλύτερη μαρτυρία από την ισοπέδωση της Φαλούτζα.

Ο πόλεμος του Βιετνάμ κράτησε 7 ακόμα χρόνια μετά την επίθεση της Τετ την άνοιξη του '68 όταν οι Βιετκόνγκ κατέλαβαν την αμερικανοκρατούμενη Σαϊγκόν. Και ο Χίτλερ συνέχισε τον πόλεμο ακόμα 2 χρόνια μετά την ήττα του στρατού του στο Στάλινγκραντ. Ευτυχώς υπάρχει η ιστορία για να μας θυμίζει ότι και οι δυο αυτοί πόλεμοι σταμάτησαν γιατί το κίνημα της αντίστασης στις χώρες τους αλλά και σε όλη την Ευρώπη δεν άφηνε τα περιθώρια για τη συνέχιση του πολέμου.

Με την ίδια ορμή

Στο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στις 10 Δεκέμβρη τα συνθήματα που κυριάρχησαν ιδιαίτερα στους μαθητές ήταν τα αντιπολεμικά: "Δώστε λεφτά για τα σχολεία και όχι για φρεγάτες στην Αραβία" και "Κάντε το Χίλτον προσφυγική εστία και βάλτε τη Μαριέτα στα μαγειρία", εμπνευσμένη μετατροπή ενός αντιπολεμικού συνθήματος που εκατοντάδες χιλιάδες κόσμου έχει φωνάξει μπροστά στην αμερικάνικη πρεσβεία σε κάθε διαδήλωση.

Η διαδήλωση των φοιτητών και των μαθητών ήταν η απόδειξη ότι το αντιπολεμικό κίνημα συνεχίζει να εμπνέει και να πολιτικοποιεί κάθε νέο, κάθε μαθητή που βγαίνει στο δρόμο. Είναι η επιβεβαίωση ότι η αντίσταση στον πόλεμο δεν είναι μόνο το θέμα στα μεγάλα Φόρουμ του κινήματος, αλλά είναι στο κέντρο της προσοχής όλου του κόσμου που συγκρούεται με τον Καραμανλή.

Αυτοί είναι άλλωστε και οι λόγοι γιατί ο Καραμανλής προσπαθεί με κάθε τρόπο να κρύψει τη συμμετοχή του στην εκπαίδευση ιρακινών εθνοφρουρών. Να κρύψει ότι είχε συμφωνήσει να γίνει η εκπαίδευση σε στρατόπεδο στο Κιλκίς. Και μόνο όταν φοβήθηκε ότι το στρατόπεδο μπορεί να γινόταν τόπος αντιπολεμικών διαδηλώσεων, αναγκάστηκε να δηλώσει ότι θα συντονιστεί με τις άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις σε χώρο και τόπο που θα αποφασιστεί από κοινού. Η πραγματικότητα είναι ότι όλες οι κυβερνήσεις και περισσότερο απ' όλες η ελληνική θέλουν να βοηθήσουν τον Μπους αλλά ταυτόχρονα φοβούνται το πολιτικό κόστος. Δεν ξεχνάνε τι στοίχισε στον Αθνάρ η συμμετοχή του στην κλίκα των τεσσάρων, τι "τραβάει" ο Μπλερ που κοντεύει να χάσει την πρωθυπουργία και τι έγινε στην Πολωνία.

Τζακάρτα, Ινδονησία-Διαδήλωση αλληλεγγύης στη Φαλούτζα

Το πλήθος και το πάθος της 15 Φλεβάρη είναι ο εφιάλτης που τους κυνηγά σε κάθε βήμα τους. Εχουμε τη δύναμη να τους δημιουργήσουμε νέους εφιάλτες και αυτός χρειάζεται να είναι ο στόχος μας για τις 19 Μάρτη. Μπορούμε να το κάνουμε, αν αξιοποιήσουμε όλη την εμπειρία και όλη τη διάθεση που υπάρχει σε πολύ περισσότερο κόσμο από ότι τότε που ξεκινήσαμε.

Στην ιδρυτική της Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο στις 29 Οκτώβρη του 2002, στο Θέατρο Ακάδημος συμμετείχαν 300 άτομα που για πρώτη φορά αναλάμβαναν να οργανώσουν ένα μεγάλο πανελλαδικό συλαλλητήριο στο κέντρο της Αθήνας στην πλατεία Συντάγματος. Στη συνέλευση της Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο στις 14 Νοέμβρη φέτος στην ΑΣΟΕΕ, όχι μόνο συμμετείχαν περισσότεροι, αλλά διοργανώθηκαν αντίστοιχες συνελεύσεις σε μια σειρά άλλες πόλεις με αντίστοιχα μεγάλη συμμετοχή και με άτομα πολύ πιο έμπειρα πολιτικά.

Αυτό που έχει αλλάξει από τις 15 Φλεβάρη μέχρι σήμερα δεν είναι μόνο ποσοτικό, αλλά και η ποιοτικό: η πολιτικοποίηση ενός κόσμου που συμμετείχε στα αντιπολεμικά συλλαλητήρια. Τότε η αντίθεση στον πόλεμο ήταν κυρίαρχη, σήμερα για ένα μεγάλο κομάτι ακτιβιστών η σύγκρουση δεν είναι μόνο με τον πόλεμο αλλά και με τον ιμπεριαλισμό. Γι' αυτό και η άποψη ότι η Ευρωπαϊκή Ενωση μπορεί να είναι το αντίπαλο δέος στον Μπους έχει υποχωρήσει και όλο και περισσότερος κόσμος παρακολουθεί και συμπαραστέκεται στην ιρακινή αντίσταση.

Το δεύτερο που έχει αλλάξει από τότε που ξεκίνησαν οι πρώτες διαδηλώσεις είναι η συμμετοχή των συνδικάτων. Δεν το διαπιστώσαμε μόνο στη μεγάλη αντιπολεμική διαδήλωση στο Λονδίνο όπου όχι μόνο

Περιπολία στην ισωπεδωμένη Φαλούτζα

χαιρέτησαν συνδικαλιστές, αλλά και μια σειρά συνδικάτα που συμμετέχουν στο Stop the War Coalition (Συμμαχία Σταματήστε τον Πόλεμο), έριξαν το βάρος τους στο να πάρει η διαδήλωση αντιπολεμικό χαρακτήρα. Το βλέπουμε και στην Ελλάδα, όπου το ένα συνδικάτο μετά το άλλο παίρνει απόφαση για τις 19 Μάρτη. Το Συνέδριο της ΑΔΕΔΥ πήρε ομόφωνα απόφαση ότι καλεί στις 19 Μάρτη. Το ίδιο έγινε στα Συνέδρια της ΠΟΕΜ, της ΠΟΣΠΕΡΤ της ΠΟΕΠΤΗΜ. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί και τα δυο συνδικάτα καλύπτουν εργαζόμενους στα ΜΜΕ.

Η 19 Μάρτη είναι ένα παγκόσμιο αντιπολεμικό γεγονός. Πήραμε την απόφαση στη συνέλευση των κινημάτων στο Λονδίνο τον Οκτώβρη και από τότε μέχρι σήμερα έχει ξεκινήσει η οργάνωση τους σε μια σειρά από πρωτεύουσες: το Λονδίνο, την Ν. Υόρκη, την Αθήνα. Στις 18 Δεκέμβρη στο Παρίσι υπάρχει νέος διεθνής αντιπολεμικός συντονισμός.

Στο κέντρο της επιτυχίας βρίσκεται το δυνάμωμα των αντιπολεμικών δικτύων παντού. Στα σχολεία, στις σχολές, τοπικά και στα συνδικάτα. Σε κάθε χώρο χρειάζεται η Συμμαχία Σταματήστε τον Πόλεμο μαζί με τον κόσμο που είναι ενάντια στην κατοχή στο Ιράκ να οργανώσει συζητήσεις, να γεμίσει το χώρο με αντιπολεμικό υλικό, να ξεκινήσει μια καμπάνια που από τώρα μέχρι τις 19 Μάρτη θα βάλει κάποιους σταθμούς. Τα αντιπολεμικά κάλαντα στις 18 Δεκέμβρη, η οργάνωση της 15 Φλεβάρη σαν μέρα κοινωνικής ανυπακοής σε όλους τους χώρους, η συνέλευση των συνδικαλιστών για να συζητήσουν πώς οργανώνουν τη συμμετοχή από τους εργατικούς χώρους, είναι μερικοί κεντρικοί σταθμοί που έχει αποφασίσει η Συμμαχία Σταματήστε τον Πόλεμο αλλά σίγουρα δεν είναι οι μόνοι. Ηδη υπάρχουν χώροι που συζητάνε από τώρα να κάνουν στάσεις εργασίας και αντιπολεμικές συζητήσεις στις 18 Μάρτη, την παραμονή του μεγάλου συλλαλητηρίου.

Κάθε αντιπολεμικό δίκτυο χρειάζεται να συζητήσει και να βάλει από τώρα το δικό του πρόγραμμα έτσι ώστε το καινούριο συλλαλητήριο να έχει την δυναμική που είχε η 15 Φλεβάρη. Οχι μόνο για να δείξουμε τη δύναμή μας στους δρόμους αλλά και για να δυναμώσουμε την παρουσία των αντικαπιταλιστών μέσα στους εργατικούς χώρους. Ο πόλεμος του Βιετνάμ δεν κρίθηκε μόνο στην κοιλάδα του Μεκόνγκ αλλά και στην κοιλάδα του Μισσισίπι μέσα στις ΗΠΑ. Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος για τον Χίτλερ δεν κρίθηκε στην Μάγχη, αλλά στην Αθήνα, στο Παρίσι, στη Ρώμη, στο Βερολίνο.

Η εμπειρία από τον τρόπο που οργανώσαμε το παγκόσμιο συλλαλητήριο της 15 Φλεβάρη 2003 μας έχει διδάξει ότι χρειάζεται πολύ οργανωτική προσπάθεια και σύνδεση και ρίζες μέσα σε πολλούς χώρους. Χρειάζονται, όμως, και πολιτικές μάχες ενάντια στα ψέματα του Μπους και του Καραμανλή, που βαφτίζουν την κατοχή "ελεύθερες εκλογές" και την εμπλοκή στον πόλεμο "σταθεροποίηση του Ιράκ". Χρειάζεται να έχουμε επιχειρήματα απέναντι στις φωνές της "μετριοπάθειας" που ζητάνε ίσες αποστάσεις ανάμεσα στο στρατό κατοχής και τους "εξτρεμιστές" της αντίστασης. Οι επαναστάτες μέσα στο αντιπολεμικό κίνημα δεν είναι μόνο οι πιο δραστήριοι ακτιβιστές αλλά και οι πιο ξεκάθαροι πολιτικά για να επιμείνουμε στους στόχους μας και να αξιοποιήσουμε την κρίση της αμερικάνικης ηγεμονίας.

Τα σημάδια της κρίσης τους σήμερα τα βλέπουμε όχι μόνο στη Βαγδάτη αλλά και στη Ράφα, στη Βενεζουέλα, στην Ουρουγουάη, στην Ινδονησία.

Είμαστε μόνο στην αρχή ενός πολέμου και χρειάζεται παντού να δυναμώσουμε την αντίσταση. Στους δρόμους, στα εργοστάσια, στα σχολεία, στις σχολές. Η 19 Μάρτη θα είναι ο επόμενος σταθμός που θα μετρηθούμε και θα αναμετρηθούμε με τους απέναντι: τον πόλεμο, τον ιμπεριαλισμό και το βρομερό τους σύστημα.

Φωνές της ιρακινής αντίστασης

Τρείς νέοι άνδρες απ΄ το Ιράκ, **ο Ουαθίκ, ο Σαλάμ και ο Αχμέντ,** μιλούν για τις εμπειρίες τους κάτω από την αμερικανοβρετανική κατοχή

Η καταστροφή της Φαλούτζα άνοιξε πολλά ερωτήματα στους Ιρακινούς - ερωτήματα που διατυπώνουν τρεις φίλοι ηλικίας 24 ως 30 ετών. Οι τρεις άνδρες είναι έμποροι που παγιδεύτηκαν στη Συρία καθώς οι ΗΠΑ ξεκινούσαν την πολιορκία της Φαλούτζα. Η κυβέρνηση του Ιγιάντ Αλάουϊ δεν επιτρέπει σε κανένα άνδρα "μάχιμης ηλικίας" να ξαναμπεί στη χώρα. Κι έτσι προστέθηκαν στον αυξανόμενο όγκο των ιρακινών προσφύγων στη Συρία.

Ο **Ουαθίκ** είναι Σιίτης μουσουλμάνος από την περιοχή Σαντρ Σίτι της Βαγδάτης. Είναι υποστηρικτής του ριζοσπάστη Σιίτη κληρικού Μοκτάντα αλ-Σαντρ:

"Οι Ιρακινοί είναι κουρασμένοι -κουρασμένοι από πολλά χρόνια πολέμου με το Ιράν, μετά με τον πόλεμο του Κουβέιτ, την εισβολή και την κατοχή. Βλέπουμε τη λύση σε μια εθνική ιρακινή κυβέρνηση που ελπίζουμε να είναι τίμια -όχι διορισμένη από τις ΗΠΑ. Ομως φοβόμαστε ότι μια κυβέρνηση υπό κατοχή δεν θα είναι δημοκρατική ούτε ειλικρινής, και αυτός είναι ένας λόγος γιατί πολλοί άνθρωποι υποστηρίζουν την Αντίσταση"

Ο Ουαθίκ λέει ότι η κυβέρνηση του προσωρινού πρωθυπουργού Ιγιάντ Αλάουϊ είναι γεμάτη από τα παλιά πρόσωπα: *"Ολοι οι άνθρωποι του παλιού καθεστώτος έχουν ξαναγυρίσει, οι Μουχαμπαράτ (η μυστική αστυνομία), οι πρώην στρατηγοί και αξιωματούχοι του Μπάαθ. Η κυβέρνηση είναι σχεδόν ίδια με του παλιού καθεστώτος. Ο,τι συνέβαινε με το παλιό καθεστώς, συμβαίνει και τώρα".*

Ο Ουαθίκ προειδοποιεί ότι οι οπαδοί του Αγιατολάχ Αλι Σιστάνι, που είναι πιο μετριοπαθής από τον Σαντρ, χάνουν την υπομονή τους: *"Ο Αλί Σιστάνι είπε ότι μετά τις εκλογές, αν δεν υπάρξει λύση, θα καλέσει σε Αντίσταση".*

Και οι τρεις φίλοι λένε ότι η συμπεριφορά των στρατευμάτων κατοχής έχει εξοργίσει πολλούς Ιρακινούς. Ο Ουαθίκ, που σε όλη τη ζωή του ήταν αντίπαλος του Μπααθικού καθεστώτος, εξηγεί πώς παρόλη τη φρίκη της ζωής κάτω από το καθεστώς του Σαντάμ, πολλοί απλοί Ιρακινοί νιώθουν σήμερα λιγότερο ασφαλείς:

"Με την εξουσία του Σαντάμ δεν είχαμε ποτέ απαγόρευση κυκλοφορίας. Τώρα υπάρχει απαγόρευση από τις 10 το βράδυ ως τις 5 το πρωί. Τώρα στο Ιράκ υπάρχουν συλλήψεις, δολοφονίες μέσα στο δρόμο. Η αστυνομία αρπάζει ανθρώπους από το δρόμο και τους παραδίδει στους Αμερικάνους.

Οι Αμερικάνοι είναι πολύ προκλητικοί -θέλουν να ερεθίζουν τους ανθρώπους. Για παράδειγμα, αν δεν κρατάς την κατάλληλη απόσταση από τα κονβόι τους, σε πυροβολούν. Αν χαλάσει ένα αμερικάνικο όχημα, το περικυκλώνουν με πολιτικά αυτοκίνητα, χρησιμοποιώντας τους περαστικούς σαν ανθρώπινες ασπίδες.

Μια φορά, ακινητοποίησαν τους πάντες, μόνο και μόνο για να ξεκολήσουν μια μικρή φωτογραφία του Μοκτάντα αλ-Σαντρ από έναν τηλεφωνικό θάλαμο. Εβαλαν μέχρι και ελεύθερους σκοπευτές. Το κάνουν για να προκαλούν τον κόσμο. Είναι αυτή η μικρή φωτογραφία τόσο βλαβερή που πρέπει να κινδυνεύουν οι ζωές τόσων ανθρώπων;

Οταν οι Αμερικάνοι πυροβολούν ένα αυτοκίνητο κατά λάθος δεν ζητάνε συγγνώμη. Λένε ότι είχε μέσα μαχητές, ακόμη κι όταν είναι μια οικογένεια".

Ο **Σαλάμ** είναι Κούρδος που ζει στη Βαγδάτη. Είναι Σιίτης και υποστηρίζει τον Αλι αλ-Σιστάνι. Ο Σαλάμ λέει πως είναι διατεθειμένος να περιμένει τις εκλογές που έχουν καθοριστεί για το Γενάρη. Αν είναι ελεύθερες και δίκαιες, λέει, θα είναι ικανοποιημένος. Επιμένει ότι, ακόμη κι αν δεν είναι υπέρ της κατοχής, δεν υποστηρίζει την Αντίσταση.

Ο Σαλάμ κάποτε προσέφερε τις υπηρεσίες του ως διερμηνέας για τους Αμερικάνους. Ομως κάποια στιγμή, τις πρώτες μέρες της κατοχής, αυτός και πέντε φίλοι του συνελήφθησαν σε μια επιχείρηση-σκούπα. Τους απήγαγαν από το αεροδρόμιο της Βαγδάτης και κατηγορήθηκαν ότι είναι φενταγίν του Σαντάμ:

"Μας σταμάτησαν επειδή είχαμε όπλα στο αυτοκίνητο. Μας κράτησαν στο αεροδρόμιο της Βαγδάτης και μετά μας μετέφεραν στο στρατόπεδο του Σαφουάν κοντά στη βρετανοκρατούμενη Βασόρα. Στο στρατόπεδο ήμασταν περίπου 900."

Ο Σαλάμ κρατήθηκε 35 μέρες στο στρατόπεδο του Σαφουάν και μιλάει για τους ξυλοδαρμούς που δέχτηκε από τα βρετανικά στρατεύματα: *"Μπορούσες να καταλάβεις αν κάποιος είχε συλληφθεί από Βρετανούς γιατί ήταν χτυπημένος. Υπήρχαν πολλοί Σύριοι στο στρατόπεδο. Ηταν νέοι και φοβόμουν γι' αυτούς. Ηταν αντιστασιακοί αλλά οι στρατιώτες τους φερόντουσαν σαν κοινούς κακοποιούς και τους κατηγορούσαν για κλέφτες, ώστε να αυξήσουν την ένταση."*

Ο **Αχμέντ**, Σουνίτης μουσουλμάνος, είναι μέλος της Αντίστασης. Περιγράφει τον εαυτό ως Μουτζαχεντίν, ιερό πολεμιστή. Ο Αχμεντ λέει ότι οι αμερικάνοι φαντάροι κλέβουν συστηματικά τους Ιρακινούς όταν εισβάλουν στα σπίτια τους ή όταν τους σταματάνε στα μπλόκα:

"Οταν οι Αμερικάνοι ψάχνουν στα σπίτια, κλέβουν ό,τι μπορούν, ακόμη κι ένα τασάκι, αν τους αρέσει. Οι πλούσιοι Ιρακινοί φοβούνται ότι οι Αμερικάνοι θα τους πάρουν τα λεφτά και το χρυσό. Από τα αυτοκίνητα κλέβουν κινητά τηλέφωνα. Τώρα, όταν μας ψάχνουν τα αυτοκίνητα, παίρνουμε όλα τα πράγματα μαζί μας."

Ομως για τον Αχμεντ ο πραγματικός φόβος δεν είναι η κλοπή αλλά η εκτέλεση. Λέει ότι υπάρχει μια εκστρατεία φόβου στη Μοσούλη, και ότι ο ποταμός Τίγρης είναι γεμάτος πτώματα: *"Τώρα*

εκανάργει

είναι 'χαράμ', δηλαδή απαγορευμένο, να τρως ψάρια από αυτό το ποτάμι. Ξέρετε γιατί; Λόγω του αριθμού των πτωμάτων που οι Αμερικάνοι πετάνε στο ποτάμι. Το είδα με τα ίδια μου τα μάτια, μα το Θεό, το είδα με τα μάτια μου. Οποιον Ιρακινό και να ρωτήσεις, όλοι ξέρουν τι κάνουν οι Αμερικάνοι με τα πτώματα."

Ο Αχμεντ κατηγορεί επίσης τους Αμερικάνους ότι βάζουν βόμβες στις πόλεις για να τρομοκρατούν τους πολίτες. Υποστηρίζει ότι οι Αμερικάνοι είναι οι "σκοτεινές δυνάμεις" που βρίσκονται πίσω από τις διχαστικές δολοφονίες:

"Είδα ένα περιστατικό όπου η ιρακινή αστυνομία σταμάτησε ένα αυτοκίνητο. Οι άνθρωποι στο αυτοκίνητο ήταν ντυμένοι με παραδοσιακά ρούχα και είχαν γενειάδες. Η αστυνομία βρήκε χειροβομβίδες στο αυτοκίνητο και απαίτησε από τους άνδρες να της εξηγήσουν τι κάνουν. Ομως δεν καταλάβαιναν λέξη από αυτά που έλεγαν οι αστυνομικοί. Ο αστυνομικός εξαγριώθηκε τόσο που χαστούκισε έναν από αυτούς. Η γενειάδα του έπεσε. Αποδείχθηκαν αμερικάνοι κατάσκοποι. Γι' αυτό πολλοί από εμάς λένε ότι οι Αμερικάνοι βρίσκονται πίσω από πολλές εκρήξεις που γίνονται στη Βαγδάτη.

Οι στρατιώτες σφραγίζουν μια περιοχή για μια ολόκληρη μέρα. Εχουν όλο το χρόνο να φυτέψουν εκρηκτικά και αργότερα, ένας από τους κατασκόπους τους να τα ανατινάξει την ώρα που υπάρχουν άμαχοι τριγύρω. Τρεις στις τέσσερις εκρήξεις που έχουν στόχο αμάχους είναι οργανωμένες από τους Αμερικάνους. Αυτοί σκότωσαν τον [σιίτη θρησκευτικό ηγέτη] Μοχάμεντ αλ-Χακίμ στη Νατζάφ. Ηθελαν να προκαλέσουν εμφύλιο πόλεμο".

Και οι τρεις άνδρες συμφωνούν πως υπάρχουν προσπάθειες να προκληθούν εντάσεις ανάμεσα σε Σουνίτες, Σιίτες και Κούρδους. Ομως ο Ουαθίκ επιμένει ότι αυτός ο κίνδυνος δεν είναι τόσο μεγάλος όπως περιγράφεται, και ότι οι τοπικοί θρησκευτικοί ηγέτες ηρεμούν γρήγορα τις αντιπαραθέσεις: *"Υπάρχει συνεργασία ανάμεσα στους μουσουλμάνους ηγέτες για να αποφευχθεί ο εμφύλιος. Στη Λατιφίγια, μια σουνιτική πόλη που βρίσκεται στη διαδρομή προς τις ιερές σιιτικές πόλεις Νατζάφ και Καρμπαλά, οι Ιρακινοί συνεργάτες των Αμερικάνων σκότωσαν κάποιους Σιίτες με στόχο να προκαλέσουν αντιπαράθεση με τους Σουνίτες. Τα περιστατικά αντιμετωπίστηκαν αμέσως από τα τζαμιά ώστε να αποφευχθεί η κλιμάκωση".*

Μαχητές

Ο Αχμέντ εντάχθηκε στην Αντίσταση κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του Απρίλη. Λέει ότι οι μαχητές στη Μοσούλη, που βρίσκεται στο Βορρά, είναι ένα μίγμα ισλαμικών αλλά και κοσμικών εθνικιστικών οργανώσεων. Η Μοσούλη, η τρίτη μεγαλύτερη πόλη του Ιράκ, κατοικείται από Αραβες και Κούρδους, και έχει ισχυρές αριστερές παραδόσεις:

"Ας μην μπερδεύουμε τους όρους. Η λέξη "Αντίσταση" έχει εθνικό περιεχόμενο. Η "τζιχάντ" είναι για τον Αλλάχ, και όσον αφορά εμένα το κάνω για τον Αλλάχ. Ομως, πολλοί μαχητές της Αντίστασης δεν είναι αυστηροί Μουσουλμάνοι και δεν προσεύχονται. Ομως παλεύουν ενάντια στην κατοχή, και αντιμετωπίζουν το θάνατο. Οταν πηγαίνεις σε αποστολή, έχεις πιθανότητα μία στις τέσσερις να μη γυρίσεις σπίτι σου. Η κοσμική Αντίσταση και η ισλαμική Αντίσταση συνεργάζονται γιατί ο στόχος μας είναι ίδιος - έχουμε τον ίδιο σκοπό."

Ο Αχμέντ λέει ότι η καταστροφή της Φαλούτζα είχε μεγάλο αντίκτυπο στους μαχητές της Μοσούλης. Ο φόβος του μαζικού αεροπορικού βομβαρδισμού οδήγησε σε αλλαγή στρατηγικής:

"Αν η Μοσούλη γίνει σαν τη Φαλούτζα, και όλος ο κόσμος αρχίσει να μάχεται, οι Αμερικάνοι θα καλέσουν την αεροπορία και θα καταστρέψουν την πόλη. Πολλοί πιστεύουμε ότι οι αντάρτικες επιθέσεις είναι καλύτερες από συγκρούσεις σε ολόκληρη την πόλη". Ο Ουαθίκ πιστεύει ότι η Αντίσταση δεν είναι τόσο ισχυρή ώστε να αντιμετωπίσει τους Αμερικάνους. Λέει ότι η μάχη της Νατζάφ, τον περασμένο Σεπτέμβρη αποκάλυψε την ελλειπή εκπαίδευση της πολιτοφυλακής του Μοκτάντα αλ-Σαντρ, του λεγόμενου "Στρατού του Μάχντι".

Η κυβέρνηση του Καραμανλή θα βοηθήσει στην εκπαίδευση καινούργιων βασανιστών του ιρακινού λαού

Ομως, για κακή τύχη των Αμερικάνων και των Βρετανών, λέει πως υπάρχουν προετοιμασίες για μια νέα εξέγερση: *"Κόσμος στο Νότο ψάχνει και ενημερώνεται για τον αμερικάνικο εξοπλισμό, για το πώς λειτουργεί ο αμερικάνικος στρατός και έτσι εξελίσσουν τις δυνατότητες της Αντίστασης. Ετοιμαζόμαστε για την 'ώρα μηδέν'. Στη μάχη της Νατζάφ είχαν παρεισφρήσει εχθροί στις γραμμές μας. Θα είμαστε πιο προετοιμασμένοι την επόμενη φορά."*

Ο Σαλάμ λέει: *"Η πλειοψηφία των Ιρακινών είναι Σιίτες μουσουλμάνοι, και από αυτούς οι περισσότεροι ακολουθούν τον Σιστάνι. "*

Ομως συμπληρώνει πως πολλοί από τους υποστηρικτές του Σιστάνι έχουν πάρει άδεια να οπλοφορούν ενώ άλλοι να μαζεύουν χρήματα. Οπως και πολλοί άλλοι Ιρακινοί από τις, για τόσο πολύ καιρό, καταπιεσμένες κοινότητες περιμένει τις εκλογές: *"Είμαι σίγουρος ότι οι Αμερικάνοι θα φύγουν μετά τις εκλογές".* Ομως προειδοποιεί: *"Οι Ιρακινοί μπορούν να ξεφορτωθούν όποιον δεν θέλουν. Οι Αμερικάνοι το ξέρουν αυτό και ξέρουν ότι πρέπει να φύγουν. Κάνουμε υπομονή, αλλά στο τέλος δεν θα αποδεχτούμε την κατοχή".*

Η συνέντευξη δόθηκε στην Saseen Kawzally, ανταποκρίτρια της εφημερίδας Socialist Worker του Λονδίνου στη Δαμασκό.

ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Πόσο διαφορετική είναι η Αμερική;

Ο **Πάνος Γκαργκάνας** εξετάζει την κατάσταση μετά την επανεκλογή του Μπους

Η επανεκλογή του Μπους στις αμερικάνικες προεδρικές εκλογές ήταν μια ψυχρολουσία για εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον πλανήτη. Ακόμα και δημοσκοπήσεις που οργάνωσε το Στέιτ Ντηπάρτμεντ τα προηγούμενα χρόνια έδειχναν ότι η Αμερική του Μπους βρισκόταν στο ναδίρ, ακόμα και σε χώρες παραδοσιακά φιλικές προς τις ΗΠΑ. Πλησιάζοντας προς τις εκλογές της 2 Νοέμβρη, πολλές εφημερίδες πρόβαλαν μετρήσεις που έδειχναν ότι αν ψήφιζε ο πλανήτης, ο Μπους θα συγκέντρωνε πενιχρά ποσοστά. Μοιραία, η νίκη του έφερε στο προσκήνιο το ερώτημα-είναι η Αμερική τόσο διαφορετική;

Η γνωστή μεγάλης κυκλοφορίας βρετανική εφημερίδα Ντέιλι Μίρορ το εκλαΐκευσε κάνοντας πρωτοσέλιδο τον τίτλο "Πώς μπορεί 59.045.087 άνθρωποι να είναι τόσο βλάκες;". Προφανώς κανένας σοβαρός αναλυτής δεν μπορεί να προβάλει σαν εξήγηση μια θεωρία ότι οι ΗΠΑ είναι χώρα ηλιθίων. Αλλά αυτό δεν εμποδίζει να κυκλοφορούν πολλές θεωρίες περί "αμερικανικής ιδιαιτερότητας". Οι ευρωπαϊκές ελίτ- πολιτικές, οικονομικές, ακαδημαϊκές ή δημοσιογραφικές- κολακεύονται να πιστεύουν ότι διαθέτουν έναν ανώτερο πολιτισμό σε σύγκριση με τη θρησκόληπτη άξεστη πλειοψηφία του Μπους. Και ενθαρρύνουν τέτοιες αντιλήψεις περί ευρωπαϊκής ανωτερότητας για να αποπροσανατολίσουν τον κόσμο που σιχαίνεται τον Μπους γι' αυτό που είναι: ο πολιτικός που κήρυξε ανοιχτά τον πόλεμο των πλούσιων ενάντια στους φτωχούς σε όλο τον πλανήτη.

Για κακή τύχη αυτών των ευρωποκεντρικών αντιλήψεων, τις ίδιες μέρες βρισκόταν σε εξέλιξη το φιάσκο του ιταλού, επίδοξου Επιτρόπου της ΕΕ, Ρόκο Μπουτιλιόνε. Ηταν η πιο απλή απόδειξη ότι ούτε στην ιστορία ούτε στο σήμερα της Ευρώπης δεν λείπουν οι πολιτικοί που θα ήθελαν να αναδείξουν μια "θρησκόληπτη και άξεστη" πλειοψηφία. Βέβαια, όταν κέρδισε ο Μπερλουσκόνι ξανά τις εκλογές στην Ιταλία το 2001, η Ντέιλι Μίρορ δεν αναρωτήθηκε πώς μπορεί να υπάρχουν τόσα εκατομμύρια βλάκες σε μια από τις βασικές ευρωπαϊκές χώρες. Ο καθένας, όμως, μπορεί να αναλογιστεί ότι όπως υπάρχουν πολιτικές εξηγήσεις για τις εκλογικές επιτυχίες των Μπερλουσκόνι στην Ευρώπη, το ίδιο μπορούμε να δούμε και στις ΗΠΑ. Δεν χρειάζεται να ανακαλύψουμε κάποια ιδιαιτερότητα.

Πολωμένη

Αν ξεφύγουμε λοιπόν από τα στενά πλαίσια της αναζήτησης μια ιδιαίτερα αμερικάνικης εξήγησης, μπορούμε να αρχίσουμε να βλέπουμε την πραγματική εικόνα. Οι εκλογές της 2 Νοέμβρη έδειξαν μια Αμερική πολωμένη, με τον Μπους μειοψηφία στους φτωχούς, στους μαύρους, στις γυναίκες, στους ισπανόφωνους, στη νεολαία. Μόνο που ο Τζον Κέρι και το Δημοκρατικό Κόμμα ήταν υπερβολικά δεξιοί και συντηρητικοί για να μπορέσουν να αξιοποιήσουν το ριζοσπαστισμό αυτού του ακροατηρίου και να τραβήξουν στις κάλπες ακόμα περισσότερους ψηφοφόρους απ' αυτές τις κατηγορίες. Προτίμησαν να ξοδέψουν ένα μεγάλο μέρος από τους πόρους της προεκλογικής εκστρατείας τους για να χτυπήσουν την υποψηφιότητα του Ράλφ Νέιντερ. Κατάφεραν να τσακίσουν εκλογικά την αριστερά και χάρισαν τη νίκη στον Μπους. Να τι έγραψαν σχετικά στο περιοδικό **Counter Punch** οι εκδότες του **Alexander Cockburn και Jeffrey St Clair:**

"Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τη σαρωτική νίκη των Ρεπουμπλικάνων. Αρχίζουν από τις αυταπάτες για τις δυνατότητες οργάνωσης μιας εκστρατείας ηλεκτρονικά (μέσα από το ίντερντετ) και φτάνουν μέχρι τις τραγικές ανικανότητες του ίδιου του Κέρι.

Τους τελευταίους 15 μήνες, οι πρωτοσέλιδες ειδήσεις ήταν συνεχώς κακές για τον Μπους. Οι οικονομικές εξελίξεις ήταν αρνητικές. Η ιστορία καταγράφει πολλές επαναστάσεις που ξεκίνησαν επειδή ακρίβυνε το ψωμί. Αυτή τη χρονιά τριπλασιάστηκε η τιμή του ζωτικού υγρού από το οποίο εξαρτάται κάθε αμερικάνικο νοικοκυριό- του πετρέλαιου.

Αλλά ο Κέρι και οι Δημοκρατικοί ποτέ δεν κατάφεραν να αξιοποιήσουν αυτές τις εξελίξεις. Αυτή η αποτυχία ξεκίνησε όταν έδωσαν με την ψήφο τους στο Κογκρέσο- ανάμεσά τους ο ίδιος ο Κέρι- το πράσινο φως για τον πόλεμο στο Ιράκ.

Ο Κέρι έχασε οριστικά την ευκαιρία στα ζητήματα του πολέμου και των Οπλων Μαζικής Καταστροφής μέσα στον Αύγουστο. Οταν προσπάθησε να αλλάξει τον τόνο τον Σεπτέμβρη ήταν πολύ αργά. Ακόμα και τότε, η γραμμή του ήταν ακατανόητη. Δεν είχε διέξοδο: παρουσίασε πολύ τούνελ, καθόλου φως.

Το ίδιο έγινε σχεδόν με όλα τα ζητήματα. Στις Πολιτείες με τις παλιές παραδοσιακές βιομηχανίες και τη μεγάλη ανεργία, στη λεγόμενη "Ζώνη της Σκουριάς", το ζήτημα της ανάθεσης υπεργολαβιών στο εξωτερικό ήταν ένα από τα μεγαλύτερα θέματα προεκλογικά. Αλλά και εδώ ο Κέρι αναγκαζόταν να παραδεχτεί ότι είχε ψηφίσει όλες τις σχετικές συμφωνίες και εξακολουθούσε να τις στηρίζει.

Οι Ρεπουμπλικάνοι φρόντισαν να οργανώσουν τον σκληρό πυρήνα του κόμματος τους για να κατεβάσει τους ψηφοφόρους τους στις κάλπες. Η καμπάνια

Νέα Υόρκη, 29 Αυγούστου 2004. Εκατοντάδες χιλιάδες πολιόρκησαν το Συνέδριο των Ρεπουμπικάνων

του Κέρι έμοιαζε με πόλεμο από τον αέρα. Βομβάρδιζε τον κόσμο με αοριστολογίες και έλπιζε ότι η μαζική διάθεση για "οποιοσδήποτε εκτός από τον Μπους" θα ήταν αρκετή.

Υπήρχε πραγματικά μεγάλη λαϊκή κατακραυγή ενάντια τον Μπους, αλλά οι Δημοκρατικοί δεν μπορούσαν να την αξιοποιήσουν. Ο βασικός μηχανισμός κάθε πολιτικού κόμματος είναι οι οργανώσεις του, αλλά σ' αυτόν τον καίριο τομέα το Δημοκρατικό Κόμμα βρίσκεται σε κατάσταση διάλυσης.

70 εκατομμύρια δολάρια ξοδεύτηκαν σε επιθέσεις ενάντια στον Ράλφ Νέιντερ. Τρομακτικά μεγάλο μέρος της ενεργητικότητας τους καταναλώθηκε για να πνιγεί η ψήφος στον Νέιντερ. Αυτό το πέτυχαν, αλλά δεν τους εξασφάλισε τίποτα, εκτός ίσως από την καταστροφή των Πράσινων. Το άλλοθι του Νέιντερ δεν υπάρχει πια. Οι Δημοκρατικοί δεν έχουν πουθενά αλλού να κοιτάξουν παρά μόνο στον καθρέπτη."

(ολόκληρο το άρθρο υπάρχει στο site: www.counterpunch.org)

Ολες αυτές είναι καίριες επισημάνσεις που δείχνουν πόσο κοντινές είναι οι εμπειρίες του κόσμου που παλεύει στην Αμερική με τις εμπειρίες στην Ευρώπη. Οταν σκεφτόμαστε την κατάσταση των πολιτικών δυνάμεων στην Ευρώπη σήμερα παίρνουμε υπόψη μας τι προηγήθηκε τις τελευταίες δεκαετίες: το προηγούμενο κύμα ριζοσπαστικοποίησης μετά το 1968, την απογοήτευση από τα ρεφορμιστικά κόμματα, την καπιταλιστική αντεπίθεση με την Θάτσερ και τον Κολ στην δεκαετία του '80, την επιστροφή μιας δεξιάς σοσιαλδημοκρατίας στη δεκαετία του '90, τα πρώτα βήματα μιας νέας ριζοσπαστικοποίησης σήμερα. Τα πάνω και τα κάτω του κινήματος και της αριστεράς εξηγούν τον πολιτικό κύκλο και το ίδιο ισχύει και για τις ΗΠΑ. Για την ακρίβεια, οι κύκλοι είναι παράλληλοι- δεν υπάρχουν ποιοτικές διαφορές.

Παράδοση

Η αμερικάνικη εργατική τάξη έχει δείξει πολλές φορές στην ιστορία ότι έχει την ίδια ικανότητα να γεννάει ριζοσπαστικά και επαναστατικά κινήματα όπως και στην Ευρώπη. Στον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, τότε που στην Ευρώπη η αντιπολεμική διεθνιστική αριστερά της περιβόητης συνδιάσκεψης του Τσίμερβαλντ ήταν τόσο μικρή ώστε μπορούσε να χωρέσει ολόκληρη μέσα σε μια άμαξα και η Ρόζα Λούξεμπουργκ κόντευε να πάθει κατάθλιψη, στην Αμερική οι εργάτες του Συνδικάτου IWW και οι σοσιαλιστές του Ευγένιου Ντέμπς έδιναν ομηρικές αντιπολεμικές μάχες. Το Σιατλ έγινε για πρώτη φορά διάσημο στο παγκόσμιο εργατικό κίνημα για την επαναστατική έκρηξη του το 1919, ογδόντα χρόνια πριν από το σημερινό κίνημα του Σιατλ.

Στη δεκαετία του '30 ήρθε ξανά ένα νέο κύμα ριζοσπαστισμού. Οπως στην Ευρώπη είχαμε τη Γαλλία του 1936 με τη νίκη του Λαϊκού Μετώπου και τις καταλήψεις των εργοστασίων και την ηρωική Ισπανία που ξεσηκώθηκε ενάντια στο φασισμό, στις ΗΠΑ ξεδιπλώθηκε ένα κίνημα που άρχισε με τις εκρηκτικές απεργίες των φορτηγατζήδων στη Μινεάπολη και των λιμενεργατών στην Καλιφόρνια και κορυφώθηκε με τις καταλήψεις στις αυτοκινητοβιομηχανίες το 1937. Ούτε το Χόλιγουντ δεν είχε ξεφύγει από εκείνη τη δυναμική απεργιακή εξάπλωση του συνδικαλισμού. Μόνο δέκα χρόνια αργότερα, όταν έμπαιναν οι βάσεις της μεγάλης αντικομμουνιστικής αντεπίθεσης του Μακαρθισμού, τσακίστηκε ο συνδικαλισμός στο Χόλιγουντ με την ήττα της μεγάλης απεργίας του 1946-47.

Εκείνο το νήμα έπιασαν τα κινήματα που συγκλόνισαν ξανά τις ΗΠΑ στις δεκαετίες του '60 και του '70, παράλληλα με τον ευρωπαϊκό "Μάη του '68". Το κίνημα για τα δικαιώματα των Μαύρων, οι πορείες ενάντια στις ρατσιστικές διακρίσεις τύπου απαρτχάιντ στον αμερικάνικο νότο, το κίνημα ενάντια στον πόλεμο στο Βιετνάμ, οι εξεγέρσεις στα γκέτο των μεγαλουπόλεων του Βορρά και οι άγριες απεργίες στα εργοστάσια αυτοκινήτων του Ντιτρόιτ ήταν το μίγμα που σημάδεψε

εκείνα τα χρόνια.

Αυτό ήταν το υπόβαθρο της πολιτικής κρίσης που είχε οδηγήσει στο "σκάνδαλο Γουότεργκέιτ" και στην παραίτηση Νίξον το 1974, μόλις δυο χρόνια από τη θριαμβευτική επανεκλογή του το 1972. Το να θυμίσουμε αυτά τα γεγονότα δεν σημαίνει ότι περιμένουμε γραμμικά μια επανάληψη της ιστορίας σήμερα με την επανεκλογή του Μπους. Σημαίνει απλά ότι δεν ξεχνάμε πώς δημιουργήθηκαν οι σημερινές συνθήκες και δεν κλείνουμε τα μάτια στην κρίση που υποβόσκει.

Το κίνημα της δεκαετίας του '70 δεν κατάφερε να αποκτήσει δική του ανεξάρτητη αριστερή πολιτική έκφραση. Πολλοί από τους αγωνιστές του χάθηκαν στα αδιέξοδα του Δημοκρατικού Κόμματος που για ένα διάστημα εμφάνισε ελκυστικό πρόσωπο μιλώντας για "Ουράνιο Τόξο" των γυναικών, των μαύρων, των οικολόγων και αναδεικνύοντας πολιτικούς όπως ο Τζέσε Τζάκσον. Αυτά στην επιφάνεια, γιατί στην ουσία ο Τζίμι Κάρτερ, ο τελευταίος Δημοκρατικός πρόεδρος της δεκαετίας του '70, εγκαινίασε πολλές από τις πολιτικές με τις οποίες ξεδιπλώθηκε η αντιδραστική αντεπίθεση του Ρήγκαν και του πατέρα Μπους τα επόμενα 12 χρόνια.

Η αντεπίθεση εκείνη ήταν πολύ πιο άγρια από τις αντίστοιχες θατσερικές εμπειρίες που πέρασε η εργατική τάξη στην Ευρώπη. Το μέσο πραγματικό μεροκάματο στις ΗΠΑ το 1995 βρισκόταν κάτω από τα επίπεδα του 1973! Οταν εκλέχτηκε ο Ρήγκαν το 1980, η ψαλίδα ανάμεσα στο εισόδημα των κορυφαίων μάνατζερ και το μισθό ενός εργάτη ήταν 42 προς 1. Το 1995 είχε φτάσει στα επίπεδα 141 προς 1. Το 1998, στο απόγειο του "οικονομικού θαύματος" Κλίντον, χτύπησε το αστρονομικό ρεκόρ 419 προς 1. Το ταξικό χάσμα δεκαπλασιάστηκε μέσα σε είκοσι χρόνια.

(στοιχεία από το βιβλίο του Τζόναθαν Νιλ "What´s wrong with America?")

Ουσιαστικά οι Δημοκρατικοί του Κλίντον, που γύρισαν στην εξουσία πατώντας πάνω στην οργή του κόσμου για την προκλητική λαιμαργία των καπιταλιστών, συνέχισαν τις ίδιες επιθέσεις. Οπως στην Ευρώπη τα κόμματα του Ζοσπέν, του Μπλερ, του Ντ Αλέμα, του Σρέντερ (και του Σημίτη) κέρδισαν τις εκλογές στη δεκαετία του '90 με την υπόσχεση ότι θα φέρουν μια πιο ανθρώπινη διαχείριση σε σύγκριση με την αχαλίνωτη επέλαση της αγοράς της Θάτσερ και του Κολ, το ίδιο έγινε και στις ΗΠΑ. Η αρχική εκλογή του Κλίντον συνδυάστηκε με ελπίδες (αυταπάτες) ότι θα εφάρμοζε κάποια κοινωνική πολιτική, αυξάνοντας τις δαπάνες για Υγεία και Πρόνοια. Αλλά οι τραπεζίτες και οι χρηματιστές της Γουολ Στριτ πολύ γρήγορα ποδοπάτησαν τις σκέψεις για τέτοια μέτρα. Ο ίδιος ο Κλίντον παραπονέθηκε στους συμβούλους του *"Πώς είναι δυνατόν η εφαρμογή ενός προεδρικού προγράμματος να εξαρτιέται από μια χούφτα γαμημένους χρηματιστές;"*. Συμμορφώθηκε, όμως, και έγινε ο πρόεδρος της μεγαλύτερης χρηματιστηριακής φούσκας από την εποχή της δεκαετίας του 1920. Αφησε πίσω του ένα Δημοκρατικό Κόμμα πιο ξεκομμένο παρά ποτέ από την Αμερική των φτωχών και των αποκλεισμένων. Οταν οι εκδότες του Counter Punch γράφουν ότι το Δημοκρατικό Κόμμα που έχασε από τον Μπους είχε διαλυμένες οργανώσεις κι έκανε εκλογική εκστρατεία "αφ' υψηλού" ξέρουν για τι μιλάνε.

Οι Δημοκρατικοί χάρισαν τη νίκη στον Μπους και στέρησαν από εκατομμύρια ανθρώπους τη χαρά να δουν το πιο μισητό πρόεδρο να πέφτει. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι το κίνημα στις ΗΠΑ βρίσκεται ηττημένο. Αυτό που κυριαρχεί είναι περισσότερο οργή παρά απογοήτευση. Δεν πρέπει να υποτιμάμε τη δυναμική αυτού του κόσμου.

Ρίζες

Η έκρηξη του Σιατλ πριν πέντε χρόνια είχε βαθιές ρίζες. Ηταν ο κόσμος των συνδικάτων που είχε αρχίσει ξανά να δίνει μάχες όπως οι απεργίες στη UPS, στην Κατερπίλαρ, στις καθαρίστριες του Λος Αντζελες που απαθανάτισε ο Κεν Λόουτς στην ταινία "Ψωμί και Τριαντάφυλλα". Αυτή η δυναμική δεν έχει στομώσει. Φέτος απεργούσαν για βδομάδες οι εργαζόμενοι στα σούπερ μάρκετ της Καλιφόρνια.

Η ριζοσπαστικοποίηση της νεολαίας που έδωσε το εκρηκτικό μίγμα φορτηγατζήδες, λιμενεργάτες και "χελωνόπαιδα" στο Σιατλ, έχει εμπλουτιστεί με τις εμπειρίες από τις πολιτικές καμπές που μεσολάβησαν από τότε. Η 11 Σεπτέμβρη της Νέας Υόρκης ήταν πολύ πιο σκληρή δοκιμασία από μια εκλογική αποτυχία. Κι όμως μια νέα, άπειρη και ανοργάνωτη ριζοσπαστικοποίηση κατάφερε να αναδείξει ένα εντυπωσιακό αντιπολεμικό κίνημα. Οι 500.000 διαδηλωτές που πολιόρκησαν το Συνέδριο των Ρεπουμπλικάνων στη Νέα Υόρκη τον Αύγουστο του 2004 αποτελούν μια πολύ πιο προχωρημένη αφετηρία από τους 50.000 του Σιατλ του 1999.

Αλλά δεν είναι "μόνο" η υποκειμενική διάθεση του απλού κόσμου στις ΗΠΑ που σπρώχνει μπροστά το κίνημα στη νέα τετραετία του Μπους. Είναι και οι αντικειμενικές συνθήκες. Η κατοχή του Ιράκ αντί να "ομαλοποιείται" μετατρέπεται σε ένα φρικαλέο καθημερινό πόλεμο, ένα αιματηρό τέλμα όπου θα βουλιάζουν όλο και πιο βαθειά οι στρατηγοί του Μπους.

Ενα δεύτερο τέλμα για τον "πλανητάρχη" είναι τα οικονομικά ελλείμματα του αμερικάνικου καπιταλισμού, και στον προϋπολογισμό και στο εξωτερικό εμπόριο. Η εποχή που η αμερικάνικη οικονομία είχε συντριπτική υπεροχή- σε όγκο, τεχνολογία, διεθνείς αγορές- απέναντι στους ανταγωνιστές της έχει περάσει. Σήμερα ο αμερικάνικος καπιταλισμός έχει φτάσει να στηρίζεται στην εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης των εργατών μέσα στις ΗΠΑ για να τα βγάλει πέρα. Ο μέσος αμερικάνος εργάτης δουλεύει 400 ώρες παραπάνω το χρόνο από τον αντίστοιχο γάλλο ή γερμανό, έχει πολύ μικρότερες διακοπές και παίρνει παρόμοιο μισθό. Αλλά και πάλι το αμερικάνικο εμπορικό ισοζύγιο είναι ελλειμματικό σε ιλλιγιώδη επίπεδα. Η ισορροπία της αμερικάνικης οικονομίας εξαρτάται από τις τεράστιες αγορές ομολόγων σε δολάρια που κάνει η Κίνα.

Για την ώρα, η κατάσταση αντιμετωπίζεται με μια πολιτική διολίσθησης του δολαρίου που έχει φτάσει σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα απέναντι στο ευρώ. Αυτή δεν είναι μια εικόνα οικονομικής ισχύος της υπερδύναμης, κάθε άλλο. Οι καπιταλιστές και ιδιαίτερα οι τραπεζίτες ανησυχούν διεθνώς μήπως μετά το σπάσιμο της χρηματιστηριακής φούσκας που τόσο ταλαιπώρησε την παγκόσμια οικονομία, βρεθούν μπροστά σε μια νομισματική κρίση με ανεξέλεγκτη πτώση του δολαρίου.

Η νέα προεδρία Μπους έχει να αντιμετωπίσει χειρότερα προβλήματα, κρίσεις και εντάσεις στρατιωτικά και οικονομικά, χωρίς να βρίσκεται πολιτικά σε ισχυρότερη θέση από πριν. Το κίνημα στις ΗΠΑ έχει μπροστά του νέες δυνατότητες μεγαλύτερες και όχι μικρότερες σε σύγκριση με το άμεσο παρελθόν. Το χρέος της Αριστεράς στην Ευρώπη δεν είναι να θρηνεί για τις εξελίξεις στην Αμερική, ούτε να αυτοθαυμάζεται σε σύγκριση με την άλλη όχθη του Ατλαντικού. Είναι να χτίσει το αντιπολεμικό κίνημα δίνοντας έτσι την καλύτερη συμπαράσταση στην "άλλη Αμερική" που δεν έπαψε ούτε θα πάψει να αγωνίζεται.

Η Παλαιστίνη μετά τον Αραφάτ

Ολες οι κρίσιμες στρατηγικές επιλογές μπαίνουν ξανά στο Παλαιστινιακό κίνημα. Ο Νίκος Λούντος δίνει μια συνολική εικόνα.

Εκατομμύρια ακτιβιστές σε όλο τον κόσμο συγκινήθηκαν από τον θάνατο του Γιάσερ Αραφάτ. Ηταν το πρόσωπο που συμβόλιζε περισσότερο από καθέναν την Παλαιστινιακή Αντίσταση στο 2ο μισό του 20ου αιώνα. Συμβόλιζε κάτι πολύ περισσότερο, τη σύγκρουση με τον ιμπεριαλισμό. Η φυσιογνωμία με την Παλαιστινιακή μαντήλα και τη χακί στολή αποτελούσε ένα ζωντανό φλας-μπακ στο αντάρτικο της δεκαετίας του '60, στην εξέγερση στην Ιορδανία το '70, στην Αντίσταση στο Λίβανο το '82, στην 1η Ιντιφάντα το '87 και στη 2η Ιντιφάντα που συνεχίζεται από το 2000.

Ο θάνατός του όμως και η προοπτική της διαδοχής του έφερε στο προσκήνιο τις διαμάχες και τις εναλλακτικές προτάσεις που διαμορφώνονται στο εσωτερικό του Παλαιστινιακού κινήματος. Τα ΜΜΕ τις περισσότερες φορές όταν μιλάνε για τους επίδοξους διαδόχους του Αραφάτ αναμασούν τις ταμπέλες που έχουν φορέσει το Ισραήλ και οι ΗΠΑ. "Ο ένας είναι μετριοπαθής, ο άλλος ακραίος" κλπ.

Οι πολιτικές αντιπαραθέσεις όμως στο Παλαιστινιακό δεν είναι ζήτημα ψυχοσύνθεσης των ηγετών. Η παλαιστινιακή πολιτική σκηνή είναι η πιο πλούσια πολιτική σκηνή ολόκληρου του Αραβικού κόσμου. Ακριβώς επειδή υπάρχει μια εξέγερση σε εξέλιξη, τα ρεύματα διαμορφώνονται στο δρόμο, από την πλειοψηφία του κόσμου. Το ποιος ηγέτης και ποια οργάνωση εκφράζει τους αγωνιστές της βάσης κρίνεται και αλλάζει με πολύ γρήγορους ρυθμούς.

Ενα ή δυο κράτη;

Οι πιέσεις που δέχεται ο Μαρουάν Μπαργούθι, την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, για να αποσύρει την υποψηφιότητά του και να στηρίξει τον Μαχμούντ Αμπάς (Αμπού Μάζεν) αντικατοπτρίζουν τις διαφορετικές στρατηγικές που ανοίγουν για τη νίκη της Παλαιστινιακής Αντίστασης.

Ο Μαρουάν Μπαργούθι είναι ένας ακτιβιστής της Ιντιφάντα, γεννημένος στα "κατεχόμενα", φυλακισμένος από το Ισραήλ, καταδικασμένος σε ισόβια, με σοβαρά προβλήματα στην υγεία του από τους ξυλοδαρμούς και τα βασανιστήρια. Αναδείχθηκε ως ηγέτης της Φατάχ στη Δυτική Οχθη, οργανώνοντας τα δίκτυα της Αντίστασης στη δεκαετία του '90 που οδήγησαν στην Ιντιφάντα.

Ο Μαχμούντ Αμπάς ανήκει στους λεγόμενους "Τυνήσιους", δηλαδή στην ιστορική ηγεσία της PLO που μαζί με τον Αραφάτ εξορίστηκαν στην Τυνησία μετά την εισβολή του Ισραήλ στο Λίβανο το 1982. Ηταν φανατικός υπερασπιστής των συμφωνιών του Οσλο το 1993, αντίθετος στο ξέσπασμα της Ιντιφάντα και υπέρ της καταστολής των Παλαιστινιακών οργανώσεων που χρησιμοποιούν ένοπλο αγώνα. Υπήρξε πρωθυπουργός για 100 μέρες το 2003 και παραιτήθηκε κάτω από την αποδοκιμασία του κόσμου. Σήμερα είναι ο επίσημος υποψήφιος

Οι Παλαιστίνιοι της Αθήνας και οι συμπαραστάτες τους διαδηλώνουν την ημέρα της κηδείας του Αραφάτ

της Φατάχ.

Υπάρχει ένα κεντρικό ερώτημα γύρω από το οποίο διαμορφώνονται απόψεις στο παλαιστινιακό κίνημα. Αν η λύση που προτείνει η Αντίσταση είναι αυτή των δύο κρατών ή του ενός κράτους. Αν δηλαδή ο στόχος είναι η δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους δίπλα στο Ισραήλ ή αν ο στόχος είναι να υπάρχει μια ενιαία δημοκρατική Παλαιστίνη.

Η αρχική θέση της οργάνωσης Φατάχ, του Γιάσερ Αραφάτ, μιλούσε για ένα κράτος. Και ήταν μια απόλυτα δικαιολογημένη τοποθέτηση. Το Ισραήλ είχε δημιουργηθεί το 1948 καταλαμβάνοντας το μεγαλύτερο μέρος της Παλαιστίνης και ξεριζώνοντας πάνω από 700 χιλιάδες Παλαιστίνιους, οι οποίοι οδηγήθηκαν πρόσφυγες σε κάποια από τις γειτονικές αραβικές χώρες. Η υπόλοιπη Παλαιστίνη άνηκε στην Ιορδανία (η Δυτική Οχθη του Ιορδάνη) και μια μικρή λωρίδα γης, η Λωρίδα της Γάζας άνηκε στην Αίγυπτο. Το ζήτημα για το εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα των Παλαιστίνιων ήταν να επιστρέψουν οι πρόσφυγες στη γη τους και να αποφασίσουν αυτοί για το μέλλον της πατρίδας τους. Αυτό σήμαινε διάλυση του κράτους του Ισραήλ, ενός κράτους που στήθηκε πάνω στη ρατσιστική αρχή ότι είναι κράτος μόνο των Εβραίων.

Ο πόλεμος του '67 όμως προχώρησε τα πράγματα, μιας και το Ισραήλ κατέλαβε ολόκληρη την Παλαιστίνη, άρπαξε τη Δυτική Οχθη από την Ιορδανία και τη Λωρίδα της Γάζας από την Αίγυπτο, δύο περιοχές με αμιγή αραβικό πληθυσμό στις οποίες όμως άρχισε γρήγορα να δημιουργεί εβραϊκούς εποικισμούς. Με την καινούργια κατοχή, κέρδισε φτηνό εργατικό δυναμικό, αγορά για τα προϊόντα του, πρόσβαση σε νερό, αλλά ο στρατηγικός στόχος ήταν να κάνει επίδειξη δύναμης απέναντι στα αραβικά κράτη, δείχνοντας στις ΗΠΑ πόσο ικανός και απαραίτητος σύμμαχος είναι για τον έλεγχο της περιοχής και να δημιουργήσει ζώνες προστασίας για μελλοντικές συγκρούσεις.

Η κατοχή του 1967 όμως είχε δημιουργήσει ένα διπλό αποτέλεσμα. Από την μία είχε ενισχύσει την εικόνα και την πυγμή του ισραηλινού κράτους, από την άλλη είχε φέρει μέσα στα εδάφη του εκατομμύρια Παλαιστίνιους που αποδείχθηκαν ωρολογιακή βόμβα.

Η χρήση της Δυτικής Οχθης και της Γάζας σαν "μαξιλάρια" για το Ισραήλ φάνηκε πιο καθαρά όχι με στρατιωτικούς όρους αλλά με πολιτικούς. Το 1993 το Ισραήλ κάτω από την πίεση της 1ης Ιντιφάντα, της εξέγερσης που ξέσπασε το 1987, έφτασε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με τους Παλαιστίνιους, στις περίφημες συμφωνίες του Οσλο. Ξαφνικά, η παραχώρηση μικρών, απομονωμένων και αποσπασματικών θυλάκων γης μέσα στη Δυτική Οχθη προς τους Παλαιστίνιους παρουσιάστηκε από το Ισραήλ και τις ΗΠΑ σαν συμβιβασμός του Ισραήλ. Το Ισραήλ επέτρεψε στον Αραφάτ να επιστρέψει στην Παλαιστίνη και αναγνώρισε την "Παλαιστινιακή Αρχή".

Δεν ήταν νίκη αλλά υποχώρηση για τους Παλαιστίνιους. Πρακτικά η κατοχή επεκτάθηκε, δεν μειώθηκε. Από το 1993 ως το 2000 οι ισραηλινοί έποικοι αυξήθηκαν κατά 85% και ο αριθμός των εποικισμών κατά 30%. Το Ισραήλ συνέχισε να κλέβει τη γη δημιουργώντας δρόμους για τη σύνδεση των ισραηλινών εποικισμών, ενώ τα παλαιστινιακά "καντόνια" έμεναν απομονωμένα στη μοίρα τους. Η γη που παραχωρήθηκε στους Παλαιστίνιους ήταν η πιο άγονη, ενώ οι Ισραηλινοί αύξησαν την κατοχή στα πιο εύφορα τμήματα της Δυτικής Οχθης. Ενώ προχώρησε και η "εβραιοποίηση" της Ανατολικής Ιερουσαλήμ περιορίζοντας την πιθανότητα να αποτελέσει την πρωτεύουσα κάποιου μελλοντικού παλαιστινιακού κράτους.

Ταυτόχρονα η υποχώρηση ήταν πολιτική. Η Παλαιστινιακή Αρχή και ο Αραφάτ δέχτηκαν να παίξουν το ρόλο του "αστυφύλακα" των Παλαιστινιακών οργανώσεων, υπακούοντας στις πιέσεις που έλεγαν ότι για τη μη σωστή εφαρμογή των συμφωνιών του Οσλο φταίνε όσοι Παλαιστίνιοι συνεχίζουν να αντιστέκονται. Στελέχη των παλαιστινιακών οργανώσεων στα αριστερά της Φατάχ βρέθηκαν στις φυλακές και αυτή τη φορά οι φυλακές ήταν Παλαιστινιακές.

Η Παλαιστινιακή Αρχή ήταν βυθισμένη στην οικονομική κρίση από την αρχή, προσπαθώντας να επιβιώσει ως "κράτος" με ελάχιστους πόρους, αποκλεισμένο εμπορικά από το Ισραήλ αλλά πλημμυρισμένο από τα ισραηλινά προϊόντα. Η κρίση σε συνδυασμό με την ελλειπή δημοκρατία που επέβαλε η πολιτική της "αυτο-αστυνόμευσης" οδήγησαν σε τεράστια φαινόμενα διαφθοράς. Κάποια ιστορικά στελέχη του Παλαιστινιακού κινήματος προσαρμόστηκαν σ' αυτή την κατάσταση και σ' αυτό το ρόλο. Για παράδειγμα η εισαγωγή προϊόντων όπως το αλεύρι, η ζάχαρη, το λάδι, τα κατεψυγμένα κρέατα αλλά και το τσιμέντο, το ξύλο, ο καπνός και το πετρέλαιο έγινε μονοπώλιο στα χέρια πέντε στενών συνεργατών του Αραφάτ, οι οποίοι αργότερα ήταν στην πρώτη γραμμή ενάντια στο ξέσπασμα της 2ης Ιντιφάντα. Θλιβερό παρεπόμενο είναι ότι μεγάλο μέρος του τσιμέντου με το οποίο σήμερα χτίζεται το τείχος της ντροπής γύρω από τη Δυτική Οχθη πέρασε στο Ισραήλ, από την αιγυπτιακή βιομηχανία μέσω παλαιστινιακών χεριών, των ίδιων χεριών που περιστοίχιζαν τον Αραφάτ και καταδίκαζαν την Ιντιφάντα.

Καθώς το Οσλο είχε σπρώξει τα πράγματα τόσο πολύ προς την υποχώρηση, η θεωρία των "δύο κρατών" γινόταν κοινός τόπος. Αν ο Αραφάτ είχε δεχθεί την προοπτική των "μπαντουστάν", των μικρών θυλάκων στα πρότυπα του Απαρτχάιντ της Νότιας Αφρικής, τι άλλο θα μπορούσε να ζητήσει κανείς; Η συζήτηση επικεντρώθηκε στο πόσο ποσοστό της Δυτικής Οχθης θα μπορούσε σταδιακά να περάσει στα χέρια της Παλαιστινιακής Αρχής και σιγά σιγά μαζί με τη Λωρίδα της Γάζας να μεταμορφωθεί σε ένα "Παλαιστινιακό Κράτος" που θα βρίσκεται δίπλα δίπλα με το Ισραήλ.

Το αίτημα της επιστροφής των προσφύγων του 1948 ακουγόταν πλέον σαν "εξτρεμιστικό". Οπως και το ζήτημα του καθεστώτος της Ιερουσαλήμ και των δικαιωμάτων των Παλαιστίνιων που είναι πολίτες του Ισραήλ.

Με την επικράτηση της στρατηγικής των "δύο κρατών" το Παλαιστινιακό ζήτημα κινδύνευε να εμφανίζεται σαν μια διαμάχη “ανάμεσα σε δύο λαούς που έχουν διαφορές για τα σύνορά τους”. Μεγάλα τμήματα της Αριστεράς και των αντιπολεμικών κινημάτων διεθνώς έπεσαν σ' αυτή την παγίδα και μπήκαν στη διαδικασία να ψάχνουν και να προτείνουν "χρυσές τομές", λύσεις, συμβιβασμούς και "ειρηνευτικά σχέδια". Επόμενο βήμα αυτής της λογικής είναι να βλέπεις ως εμπόδια για την ειρήνη όσους δεν συναινούν σ' αυτά τα σχέδια, δηλαδή τους αγωνιστές της Παλαιστινιακής Αντίστασης και να κάνεις κριτική στις βίαιες μεθόδους και των δύο πλευρών. Η λύση των "δύο κρατών" άνοιξε χώρο για μια καταστροφική τακτική "ίσων αποστάσεων" ανάμεσα στο Ισραηλινό κράτος και την Παλαιστινιακή Αντίσταση.

Νέα γενιά

Στην πραγματικότητα η λύση των "δύο κρατών" ήταν ένα υποπροϊόν της υποχώρησης που έφεραν οι συμφωνίες του Οσλο.

Ομως το Οσλο δεν έπεσε από τον ουρανό. Ηταν αποτέλεσμα της εξέγερσης, της 1ης Ιντιφάντα. Και οι βαθειές διεργασίες που είχαν προκαλέσει αυτή την εξέγερση δεν έπαψαν να υπάρχουν κι άρα δεν άφησαν το Παλαιστινιακό να βυθιστεί στην ήττα.

Από το '67 και μετά το Παλαιστινιακό κίνημα δεν είναι βασικά ένα κίνημα προσφύγων αλλά ένα κίνημα ενός λαού που βρίσκεται υπό κατοχή. Χρειάστηκε μια γενιά για να εκφραστεί αυτή η εξέλιξη. Το 1987 η κηδεία τεσσάρων

Παλαιστίνιων που δολοφονήθηκαν από βλήμα ισραηλινού τανκ μετατράπηκε σε διαδήλωση δέκα χιλιάδων Παλαιστίνιων στη Γάζα. Ηταν ένα κίνημα χιλιάδων ανθρώπων και πρώτα και κύρια της νεολαίας, των "σαμπάμπ", όπως λέγονται οι έφηβοι και οι ανύπαντροι άντρες. Ηταν μια γενιά που είχε μεγαλώσει κάτω από την ισραηλινή κατοχή, δεν είχε το φορτίο του πρόσφυγα, τον παραδοσιακό προσανατολισμό που είχαν οι γονείς τους προς τη βοήθεια των αραβικών στρατών. Και ήταν μια γενιά που έβλεπε τη ζωή της να χάνεται, κυνηγώντας μια ψευτοδουλειά στο Ισραήλ, βλέποντας γύρω της τους πλούσιους ισραηλινούς οικισμούς να αυξάνουν ακατάπαυστα στη Δυτική Οχθη και τη Γάζα.

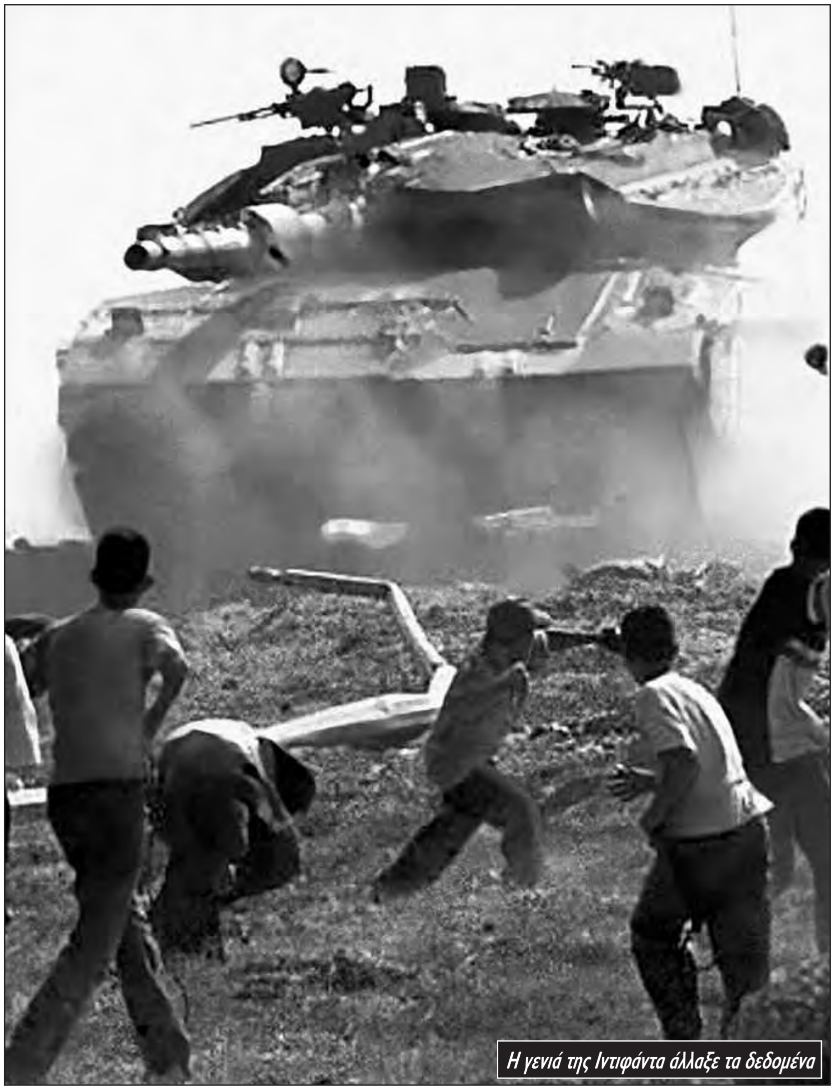
Η Ιντιφάντα εκφράστηκε σε μαζικές διαδηλώσεις, σε απεργίες των Παλαιστίνιων στα κατεχόμενα που σε κρίσιμες στιγμές πέρασε και μέσα στα σύνορα του Ισραήλ με απεργίες συμπαράστασης των Παλαιστίνιων "πολιτών" του Ισραήλ.

Από τις ερπύστριες των ισραηλινών τανκς και τα πολυβόλα δολοφονήθηκαν χίλιοι Παλαιστίνιοι στα χρόνια της 1ης Ιντιφάντα.

Είχε καταφέρει όμως μια τεράστια νίκη. Για πρώτη φορά το Ισραήλ φαινόταν τόσο διάφανα ως κράτος-τρομοκράτης. Η ιστορία του Ισραήλ ως υποτιθέμενο κράτος των διωγμένων από τον Ναζισμό Εβραίων έδωσε πολλές φορές συγχωροχάρτι στους πολέμους και τις σφαγές του. Ομως η Ιντιφάντα αποκάλυψε την πραγματικότητα: το Ισραήλ είναι ένας στρατιωτικός γίγαντας που δολοφονεί παιδιά "οπλισμένα" με σφεντόνες. Την ίδια ώρα η Παλαιστινιακή Αντίσταση μετατρεπόταν, ξανά μετά τη δεκαετία του '70, σε παράδειγμα για τους καταπιεσμένους ολόκληρου του Αραβικού κόσμου.

Για να προλάβει τα χειρότερα, το Ισραήλ και οι ΗΠΑ επέλεξαν το δρόμο των "ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων" και του Οσλο. Η πολιτική που επικράτησε από τις ηγεσίες Κλίντον και Ράμπιν ήταν ότι μπορούμε να βάλουμε τους Παλαιστίνιους να "ελέγχουν" τους Παλαιστίνιους, ενώ το Ισραήλ θα ισχυροποιεί την κυριαρχία του. Ο πόλεμος στο Ιράκ το '91 και η προοπτική της "Pax Americana" μετά την κατάρρευση του Ανατολικού Μπλοκ έκανε την Παλαιστινιακή ηγεσία ευάλωτη σε τέτοιες προτάσεις. Ηταν μια ηγεσία που απονωμένη στην Τυνησία δεν είχε πλέον στρατηγική πρόταση για το Παλαιστινιακό, ενώ ήταν ξεκομμένη και από τις ζωντανές δυνάμεις της βάσης. Ετσι άκουσε περισσότερο τη φωνή των ισχυρών παρά τη φωνή της Ιντιφάντα.

Καθώς το Οσλο αποδεικνυόταν μια μεγάλη απάτη, η Παλαιστινιακή Αρχή μετατρεπόταν σε ένα ανίκανο, διεφθαρμένο άδειο κέλυφος και η απόσταση ανάμεσα στην ιστορική ηγεσία και τη βάση μεγάλωνε, η φωνή των "σαμπάμπ" άρχισε να ξανακούγεται.

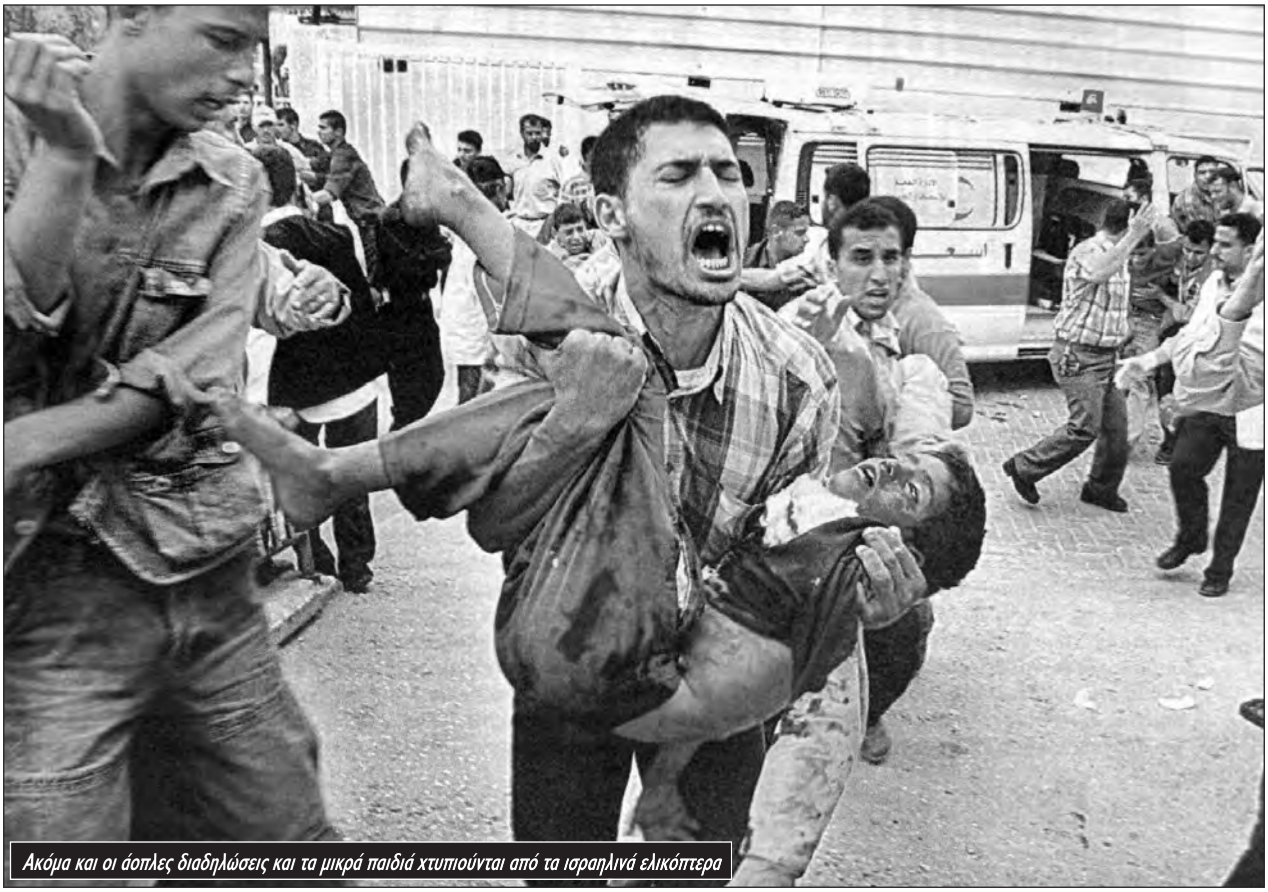

Η γενιά της Ιντιφάντα άλλαξε τα δεδομένα

Τρεις ήταν οι δυνάμεις που φιλοδοξούσαν να την εκφράσουν. Η πρώτη δύναμη που θα μπορούσε να κερδίσει από τις εξελίξεις θα ήταν το Λαϊκό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης και το Δημοκρατικό Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης, δύο οργανώσεις που είχαν δημιουργηθεί στα τέλη της δεκαετίας του '60 στα Αριστερά της Φατάχ, διαφωνώντας με την εμπιστοσύνη που έδειχνε η οργάνωση στα αραβικά καθεστώτα.

Ομως οι οργανώσεις αυτές δεν κατάφεραν να προτείνουν εναλλακτική στρατηγική. Εφτασαν να διατηρούν αντίστοιχες ελπίδες με τη Φατάχ ως προς το καθεστώς της Συρίας, ενώ η τακτική του ανταρτοπόλεμου που υιοθέτησαν εμπνεόμενοι από τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα της Αλγερίας και του Βιετνάμ, δεν είχε πρακτική εφαρμογή στα εδάφη της Παλαιστίνης, καταλήγοντας να είναι τακτική αεροπειρατείας αρχικά και εντυπωσιακών εκτελέσεων υψηλόβαθμων Ισραηλινών αργότερα.

Η δεύτερη δύναμη που κατάφερε να κερδίσει από την κρίση της Παλαιστινιακής Αρχής ήταν η ισλαμική οργάνωση Χαμάς. Πρόκειται για μια οργάνωση που ξεκίνησε ως θρησκευτικό φιλανθρωπικό δίκτυο, έξω από την παλαιστινιακή Αντίσταση, και αρχικά στηρίχτηκε από το ίδιο το Ισραήλ. Οι Ισραηλινοί τη θεώρησαν άκακο αντίβαρο στην PLO, με τη δράση της να προσανατολίζεται σε εράνους για την ανέγερση νοσοκομείων, σχολείων και Πανεπιστήμιων. Η γενιά των κατεχομένων και ιδιαίτερα της Γάζας ριζοσπαστικοποίησε τη Χαμάς. Εχοντας να δείξει πρακτικό έργο, με το φιλανθρώπικό της δίκτυο που μπορούσε να βοηθήσει παιδιά από τους καταυλισμούς της Γάζας όχι απλά να γλιτώσουν απ' την πείνα αλλά και να σπουδάσουν, ήταν πολύ ισχυρό αντίπαλο

Ακόμα και οι άοπλες διαδηλώσεις και τα μικρά παιδιά χτυπιούνται από τα ισραηλινά ελικόπτερα

δέος απέναντι στην Παλαιστινιακή Αρχή που δεν μπορούσε να προσφέρει τίποτα εκτός από καταστολή και χλιδή για τους αξιωματούχους της.

Οι ηγέτες που ανέδειξε η Χαμάς μέσα στη δεκαετία του '90 στη Λωρίδα της Γάζας βγήκαν μέσα από τους προσφυγικούς καταυλισμούς και από τη δράση τους δίπλα στους φτωχούς ανθρώπους. Αυτό το δυναμικό ακτιβιστών μπορούσε να καλύπτει και το κενό ριζοσπαστισμού που άφηνε ο συμβιβασμός της Παλαιστινιακής Αρχής. Οι καμικάζι της Χαμάς γίνονταν σύμβολα Αντίστασης για τη νεολαία σε ολόκληρη την Παλαιστίνη. Μέσα σε λίγα χρόνια υπήρξε μαζική μεταστροφή της υποστήριξης από τις οργανώσεις της PLO προς τη Χαμάς.

Οι Τανζίμ

Η τρίτη δύναμη που αντιστάθηκε στη διαφθορά και το συμβιβασμό βρισκόταν μέσα στη Φατάχ. Η νεολαία της Οργάνωσης στη Δυτική Οχθη κράτησε ζωντανά τα δίκτυα της Αντίστασης που είχε γεννήσει η 1η Ιντιφάντα. Αυτά τα δίκτυα με τις δημοκρατικές τους διαδικασίες αποτέλεσαν φρένο στην κατρακύλα του αυταρχισμού και κατάφεραν να μην περάσει ολόκληρη η Παλαιστινιακή Αρχή και ο ίδιος ο Αραφάτ με το στρατόπεδο του τελικού συμβιβασμού με τους Ισραηλινούς. Ανάμεσα στο 1994 και το 1999 έγιναν 122 τοπικά συνέδρια της Φατάχ στα κατεχόμενα, με τη συμμετοχή 85 χιλιάδων ακτιβιστών (των λεγόμενων Τανζίμ) που εξέλεξαν 2.500 τοπικούς ηγέτες.

Πρωτοπόρος αυτής της κίνησης εκδημοκρατισμού της Φατάχ ήταν ο Μαρουάν Μπαργούθι που ήταν τότε επικεφαλής της Φατάχ στη Δυτική Οχθη. 45 χρονών σήμερα, μεγαλωμένος στα κατεχόμενα, κομμάτι των "σαμπάμπ", αναδείχθηκε ηγέτης μέσα από την 1η Ιντιφάντα. Φυλακίστηκε και εξορίστηκε στην Ιορδανία. Επέστρεψε στα Κατεχόμενα μετά τη συμφωνία του Οσλο και ξεκίνησε από τότε την κριτική στις υποχωρήσεις της Παλαιστινιακής Αρχής, κατήγγειλε την υποτιθέμενη εφαρμογή της Συμφωνίας από το Ισραήλ και αμφισβητούσε ανοιχτά τους Παλαιστίνιους ηγέτες που είχαν διαφθαρεί.

Οι Τανζίμ αποτέλεσαν την οργανωτική βάση πάνω στην οποία στηρίχτηκε η 2η Ιντιφάντα που ξέσπασε το 2000. Οι Ισραηλινοί εκδικήθηκαν τον Μπαργούθι συλλαμβάνοντάς τον και βασανίζοντάς τον το 2002, την περίοδο που περνούσαν στην αντεπίθεση πολιορκώντας το αρχηγείο του Γιάσερ Αραφάτ στη Ραμάλα.

Η 2η Ιντιφάντα είχε ξαναγεννήσει την ελπίδα στους Παλαιστίνιους. Ξέσπασε τον Οκτώβρη του 2000 με αφορμή την επίσκεψη του νεοεκλεγέντα τότε πρωθυπουργού του Ισραήλ, Αριέλ Σαρόν, στο τέμενος Αλ Ακσα στην Ιερουσαλήμ.

Η εκλογή του Αριέλ Σαρόν στην ηγεσία του Ισραήλ ήταν ένα μήνυμα και στον πιο "καλόπιστο" ότι το Οσλο είχε ξοφλήσει. Ο Σαρόν ήταν επικεφαλής της ισραηλινής εισβολής στο Λίβανο το 1982. Στα χέρια του υπάρχει το αίμα δύο χιλιάδων Παλαιστίνιων προσφύγων που σφαγιάστηκαν από τους χριστιανούς φαλαγγίτες με την κάλυψη του Ισραήλ μέσα στους προσφυγικούς καταυλισμούς της Σάμπρα και της Σατίλα. Οταν έφτασε να επισκεφτεί με την κουστωδία του το τζαμί, προκλήθηκαν αυθόρμητες διαδηλώσεις και ο στρατός άνοιξε πυρ κατά των άοπλων Παλαιστινίων.

Ο Σαρόν ξεκινούσε τη θητεία του με ένα πρόγραμμα ακόμη μεγαλύτερων εποικισμών και με την προοπτική της οικοδόμησης ενός τσιμεντένιου τείχους γύρω από τους παλαιστινιακούς θύλακες της Δυτικής Οχθης.

Η 2η Ιντιφάντα ήταν το "φτάνει πια" των Παλαιστίνιων απέναντι στη βία του Ισραήλ,

αλλά και στα ψέματα των "ειρηνευτικών συμφωνιών" και στη διαφθορά της Παλαιστινιακής Αρχής. Οι αντιστασιακές οργανώσεις των Παλαιστίνιων δεν έχουν υποταχθεί από τότε στις εκκλήσεις τμημάτων της ηγεσίας τους να καταθέσουν τα όπλα. Οι Τανζίμ του Μαρουάν Μπαργούθι, η Χαμάς στη Λωρίδα της Γάζας και η παλαιστινιακή Αριστερά βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή του αγώνα. Η Φατάχ ακόμη κι όταν προσπαθούσε να ηρεμήσει τη βάση της δεν κατάφερνε ποτέ να ελέγξει πλήρως τους Τανζίμ, ούτε τις "Ταξιαρχίες των Μαρτύρων του αλ-Ακσα", την ένοπλη οργάνωση με την οποία συνδέεται.

Η 2η Ιντιφάντα ξαναέφερε στο προσκήνιο τη λύση του ενός κράτους. Δεν ήταν απλά και μόνο έκφραση της ριζοσπαστικοποίησης. Πολλοί ακτιβιστές εγκατέλειψαν την αυταπάτη των "δύο κρατών" γιατί η προοπτική του ενός κράτους αποδείχθηκε περίτρανα η μοναδική εφικτή λύση. Ακόμη και ο Αχμέντ Κορέι, ο σημερινός πρωθυπουργός της Παλαιστινιακής Αρχής μετά την ανακοίνωση του περσινού σχεδίου του Σαρόν για δήθεν "αποχώρηση" από τη Γάζα δήλωσε: *"Πρόκειται για μια λύση Απαρτχάιντ που στόχο έχει να βάλει τους Παλαιστίνιους σε καντόνια. Ποιος μπορεί να το αποδεχθεί; Θα στηρίξουμε τη λύση του ενός κράτους... δεν υπάρχει άλλη λύση"*

Ο Μουσταφά Μπαργούθι (*), που θα είναι κι αυτός υποψήφιος στις εκλογές, έκανε πρόσφατα μια αντίστοιχη δήλωση: *"Αν ο Σαρόν μείνει ανενόχλητος, τότε η λύση των δύο κρατών θα είναι νεκρή. Οσο για τους πρόσφυγες, η κάθε πιθανότητα συμβιβαστικής λύσης για την Ιερουσαλήμ θα χαθεί. Η Ιερουσαλήμ δεν θα γίνει ποτέ κομμάτι μιας ανεξάρτητης Παλαιστίνης. Η μόνη επιλογή που θα μείνει θα είναι το ένα κράτος".*

Στην πραγματικότητα, η λύση των δύο κρατών ποτέ δεν ήταν εφικτή. Το Ισραήλ είναι η 4η μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη στον κόσμο, εξοπλισμένο με πυρηνικά. Η οικονομία του δεν συγκρίνεται με την οικονομία των Παλαιστίνιων. Ακόμη κι αν υποθετικά φτιαχνόταν κάποτε ένα μικρό Παλαιστινιακό κράτος θα προσπαθούσε να επιβιώσει στη σκιά ενός στρατιωτικού γίγαντα και θα λειτουργούσε παρασιτικά πάνω στην ισραηλινή οικονομία.

Το Ισραήλ δεν θα δεχόταν ποτέ έναν συμβιβασμό που δεν θα είναι προς όφελός του. Γιατί η ίδια του η ύπαρξη εξαρτάται από το πόσο πολύ μπορεί να αποδεικνύει το στρατιωτικό του αήττητο.

Κατάφερε να δημιουργηθεί το 1948 επειδή η Βρετανία χρειαζόταν ένα φιλικό της κράτος στην περιοχή καθώς η Βρετανική Αυτοκρατορία υποχωρούσε. Η βρετανική άρχουσα τάξη, η διπλωματία και ο στρατός έδωσαν τα πάντα στους Ισραηλινούς, την ίδια ώρα που αφόπλιζαν τους Παλαιστίνιους. Το ρόλο του απαραίτητου χωροφύλακα το Ισραήλ αργότερα τον φύλαξε για τις ΗΠΑ.

Γι' αυτό και η ροή χρήματος και όπλων από τις ΗΠΑ είναι άφθονη. Χωρίς αυτή τη βοήθεια, το Ισραήλ δεν θα μπορούσε να επιβιώσει. Το κόστος της διατήρησης ενός τόσο μεγάλου στρατού, της κατοχής και της καταστολής της εξέγερσης θα ήταν δυσβάσταχτο για οποιαδήποτε άλλη μικρή χώρα.

Γι' αυτούς τους λόγους, και από την πλευρά του Ισραήλ η λύση των "δύο κρατών" δεν ήταν ποτέ στην ατζέντα. Η κύρια αντιπολίτευση που δέχεται ο Σαρόν αυτή την περίοδο είναι από τα δεξιά του. Ενα ολόκληρο τμήμα του κόμματός του, του Λικούντ τον κατηγορεί ότι δίνει πολλά στους Παλαιστίνιους. Από το Ισραήλ δεν έλειψαν ποτέ οι φωνές που μιλάνε για "τελική λύση", για οριστική απέλαση δηλαδή όλων των Παλαιστίνιων από ολόκληρη την Παλαιστίνη. "Υπάρχει Παλαιστινιακό κράτος, είναι η Ιορδανία", ήταν πάντα ο κυνικός ισχυρισμός τους.

Επανάσταση

Το Ισραήλ δεν μπορεί να έχει άλλη αντιμετώπιση από την σύγκρουση μέχρι την καταστροφή του. Είναι ένα ρατσιστικό κατασκεύασμα, ένα κράτος-τρομοκράτης, που προστατεύει τα συμφέροντα των ιμπεριαλιστών, την ίδια ώρα που είναι κράτος-φυλακή για τους Παλαιστίνιους.

Το Παλαιστινιακό κίνημα ήξερε από νωρίς ότι έχει αυτό το πελώριο καθήκον μπροστά του. Για να λύσει το δικό του εθνικό ζήτημα έπρεπε να συγκρουστεί με την καρδιά του ιμπεριαλισμού, με το Ισραήλ και όλους του τους προστάτες. Και η αλήθεια είναι πως το Παλαιστινιακό κίνημα δεν έχει τη δύναμη που απαιτείται για μια τέτοια σύγκρουση. Οση μαχητικότητα κι αν έχει η Ιντιφάντα, από μόνη της δεν μπορεί να νικήσει το Ισραήλ. Το Ισραήλ έχει αρκετή δύναμη για να συντρίψει στρατιωτικά τους Παλαιστίνιους, έχει αρκετή δύναμη για να τους συντρίψει οικονομικά και δεν εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εργασία της Παλαιστινιακής εργατικής τάξης. Το οικονομικό κόστος από μια τέτοια σύγκρουση είναι πάντα πρόθυμες να το πληρώσουν οι ΗΠΑ.

Ηταν πάντα προφανές ότι οι Παλαιστίνιοι χρειάζονται συμμάχους. Η ηγεσία της Φατάχ από την αρχή έψαχνε λάθος συμμάχους. Εστρεφε τις ελπίδες των Παλαιστίνιων σε κάποια από τα γειτονικά καθεστώτα ενώ σε κάποιες συγκεκριμένες στιγμές έθρεψε ελπίδες ακόμη και για τις παρεμβάσεις των ιμπεριαλιστών. Κι απ' τις δυο μεριές δεν εισέπραξε μόνο προδοσία, αλλά και σφαγές. Τον "Μαύρο Σεπτέμβρη" του 1970 τα Παλαιστινιακά προσφυγικά στρατόπεδα της Ιορδανίας σφαγιάστηκαν όχι από τους Ισραηλινούς, αλλά από τα ιορδανικά στρατεύματα του βασιλιά Χουσεϊν.

Το καθεστώς του Χουσεϊν είχε τρομοκρατηθεί από τη δράση των παλαιστινιακών οργανώσεων στο εσωτερικό της χώρας, γιατί ριζοσπαστικοποιούσαν όλο το φτωχό πληθυσμό της Ιορδανίας που ζητούσε δικαιοσύνη και όχι υποταγή στο Ισραήλ. Ο Χουσεϊν φοβήθηκε την εξέγερση του απλού κόσμου γι' αυτό κατέστειλε τους Παλαιστίνιους.

Ο δρόμος για τη νίκη του παλαιστινιακού κινήματος είναι να αναποδογυρίσει τα συμπεράσματα εκείνης της χαμένης μάχης. Η επανάσταση ενάντια στα αραβικά καθεστώτα που θα συγκρουστεί με τις διεφθαρμένες και συμβιβασμένες ηγεσίες και θα τις ανατρέψει είναι ο μόνος δρόμος για τη νίκη των Παλαιστίνιων.

Σήμερα, ο αραβικός πληθυσμός έχει αλλάξει πάρα πολύ από το 1948, όταν ξεκινούσε το Ισραήλ. Ο ρόλος της Μέσης Ανατολής στην παγκόσμια οικονομία οδήγησε σε μεγάλη εκβιομηχάνιση. Σήμερα υπάρχουν πολλοί περισσότεροι εργάτες στη Μέση Ανατολή από οποτεδήποτε στο παρελθόν. Μια εργατική επανάσταση στην Αίγυπτο θα άνοιγε μια διαδικασία πραγματικής ολοκλήρωσης των αντιαποικιακών κινημάτων που έμειναν στα μισά του δρόμου τις δεκαετίες του '50 και του '60. Η κρίση που θα προκαλούσε στην περιοχή θα ανάγκαζε τους ιμπεριαλιστές σε υποχωρήσεις ανάλογες με εκείνων των δεκαετιών. Το ισραηλινό κράτος εποίκων θα κατέρρεε εγκατελειμένο στην τύχη του, αφού δεν θα μπορούσε πλέον να παίξει το ρόλο του "μαντρόσκυλου", όπως κατέρρευσε το απαρτχάιντ στη Νότια Αφρική, το καθεστώς των λευκών στη Ροδεσία και η Γαλλική αποικιοκρατία στην Αλγερία.

** Ο Μουσταφά Μπαργούθι είναι πρώην μέλος του Κόμματος του Λαού της Παλαιστίνης (πρώην Κομμουνιστικό Κόμμα), ιδρυτής της οργάνωσης Παλαιστινιακή Εθνική Πρωτοβουλία, ακτιβιστής στα δίκτυα των γιατρών που ενίσχυαν την 1η αλλά και τη 2η Ιντιφάντα. Είναι από τους πιο γνωστούς αγωνιστές κατά της διαφθοράς και υπέρ της δημοκρατίας μέσα στην Παλαιστινιακή Αρχή. Δεν έχει στενή συγγενική σχέση με τον Μαρουάν Μπαργούθι.*

Τσε Γκ
-πέρα απο

Αναμφισβήτητο σύμβολο της επανάσ
ο Τσε ξανανοίγει την πιο επίκαιρη συζή

Αν υπάρχει μία μορφή τα τελευταία 40 χρόνια που βρίσκεται πάντα στις σημαίες και στις καρδιές των αγωνιστών του κινήματος ενάντια σ' αυτό το βρώμικο σύστημα, αυτή είναι του Τσε Γκεβάρα.

Ο Τσε Γκεβάρα είναι η κόκκινη γραμμή που ενώνει το προηγούμενο μεγάλο αντιπολεμικό κίνημα του πολέμου στο Βιετνάμ με το σημερινό αντιπολεμικό κίνημα του πολέμου στο Ιρακ. Η μορφή του αγνού, ανιδιοτελή επαναστάτη που παρατάει τους υπουργικούς θώκους στην Κούβα και πεθαίνει με το όπλο στο χέρι πολεμώντας τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό εξακολουθεί να διεγείρει, να εμπνέει και να στρατεύει στον αντιιμπεριαλιστικό αγώνα μαζικά εκατομμύρια αγωνιστές σε όλο τον πλανήτη. Η αποδοχή του Τσε Γκεβάρα είναι τέτοια που όλη η αριστερά και η σοσιαλδημοκρατία προσπαθεί να τον χωρέσει στις αναφορές της για να μπορέσει να επικοινωνήσει με αυτόν τον κόσμο.

Αν η σοσιαλδημοκρατία και η ρεφορμιστική αριστερά προσπαθεί να αγιοποιήσει τον Τσε για να τον παρουσιάσει σαν μία ρομαντική φιγούρα της δεκαετίας του 60 και άρα ανεπίκαιρο για τους σημερινούς αγώνες, η έκδοση από το Μαρξιστικό Βιβλιοπωλείο του βιβλίου του Mike Gonzalez για τον Τσε, έρχεται στην πιο κατάλληλη στιγμή για να μας δείξει ότι ο Τσε δεν ήταν απλά ένας ρομαντικός επαναστάτης της εποχής του, ένας Ζορό στα βουνά της Λατινικής Αμερικής.

Ο Τσε ήταν ένας νεολαίος από αριστερή οικογένεια που ξεκίνησε για να γνωρίσει τον κόσμο γύρω του και μέσα από αυτή τη διαδρομή γνώρισε τη δυστυχία που φέρνει ο καπιταλισμός, ήρθε πρόσωπο με πρόσωπο με την αδικία, την καταπίεση, τη δυστυχία αλλά μαζί με αυτά γνώρισε και τα κινήματα αμφισβήτησης και αντίστασης ενάντια σ'αυτό το σύστημα και συνειδητά στο δίλλημμα μεταρύθμιση ή επανάσταση επέλεξε να απαντήσει το δεύτερο.

Απέναντι στις ηγεσίες της σταλινικής ή σοσιαλδημοκρατικής αριστεράς, πίστευε ότι η αλλαγή της κοινωνίας είναι κάτι που μπορούμε και πρέπει να κερδίσουμε άμεσα. Γι' αυτό ο Τσε είναι η εξέχουσα μορφή του κινήματος και στην αντικαπιταλιστική, αντιιμπεριαλιστική έκρηξη του σήμερα. Οχι γιατί τα εκατομμύρια των αγωνιστών σήμερα αναπολούν την «αγνή» δεκαετία του 60, έτσι και αλλιώς η πλειοψηφία αυτού του κόσμου γεννήθηκε μετά το θάνατο του Τσε, αλλά γιατί θέλουν και αυτοί, όπως και η γενιά του 60, να αλλάξουν τον κόσμο σήμερα χωρίς τους συμβιβασμούς και τις ψεύτικες υποσχέσεις των από πάνω.

Η σημερινή γενιά αγωνιστών που πολιτικοποίηθηκε με το αντικαπιταλιστικό κίνημα του Σιάτλ και της Γένοβα και με το αντιπολεμικό κίνημα της 15 Φλεβάρη έρχεται και αυτή αντιμέτωπη με τα ίδια ερωτήματα που αντιμετώπισε και η γενιά του Τσε. Αλλάζει αυτή η κοινωνία; Και αν ναι, πώς; ποια δύναμη μπορεί να φέρει αυτή την αλλαγή; Ο Τσε με τη ζωή του αλλά και με το θάνατό του έδωσε τις δικές του απαντήσεις. Η συμβολή του βιβλίου του Mike Gonzalez είναι ότι παρουσιάζει και κρίνει αυτές τις απαντήσεις και αυτό είναι μία μεγάλη συμβολή στους σημερινούς μας αγώνες για την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού.

Ο Ερνέστο (τίμιος) «Τσε» Γκεβάρα γεννήθηκε στην Αργεντινή από εύπορους για την εποχή τους γονείς που πολιτικά άνηκαν στο αργεντίνικο Κ.Κ. Η Αργεντινή των εφηβικών χρόνων του Τσε ήταν η Αργεντινή του στρατηγού Περόν και της Εβίτα, αλλά και των μεγάλων κοινωνικών συγκρούσεων.

Ο Περόν και η κυβέρνησή του (οι περισσότεροι ήταν αξιωματικοί του στρατού) όταν ανέβηκαν στην εξουσία ήταν ιδιαίτερα αγαπητοί στον αργεντίνικο λαό και είχαν την ενεργή υποστήριξη μεγάλων τμημάτων της εργατικής τάξης και των συνδικάτων τους. Ο στρατηγός Περόν δεν ήταν ένας αριστερός πρόεδρος, αρκετοί υπουργοί του είχαν φλερτάρει και με τον φασισμό στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά ένας λαϊκιστής ηγέτης, πολιτικά συντηρητικός αλλά και εκφραστής ενός καινούργιου κομματιού της αργεντίνικης άρχουσας τάξης που ασφυκτιούσε από τον παραδοσιακό έλεγχο

Από τη δεκαετία του '70 μέχρι σήμερα, αναρίθμητες διαδηλώσεις έχουν βαδίσει με τον Τσε στα λάβαρα τους σε όλο τον κόσμο

που ασκούσαν στην αργεντίνικη οικονομία μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις όπως η Βρετανία. Αντέδρασε στους δεσμούς που είχαν μαζί της άλλα κομμάτια της άρχουσας τάξης που πολιτικά εκφραζόταν από τη παραδοσιακή δεξιά. Ο Περόν ήταν ο εκφραστής μίας αυτοδύναμης εθνικής ανάπτυξης που είχε καταφέρει να κερδίσει την εργατική τάξη λόγω των μεταρρυθμίσεων που έκανε. Επωφελήθηκε από τα λάθη της πολιτικής του Κομμουνιστικού Κόμματος της Αργεντινής, που ενώ στην ουσία είχε τον ίδιο στόχο της αυτοδύναμης εθνικής ανάπτυξης έφτασε

να συμμαχεί με την μ
τάξη παραδοσιακ
αντιπολιτευεί τον Π

Η πρώτη πολιτικο
η οικογενειακή πο
αργεντίνικο Κ.Κ. που
αποστροφή του όχι
Περονισμό αλλά
εμπιστοσύνης στην
«εύκολα παρασέρν
ηγέτες.

Οταν ο Τσε ανέβη
μοτοσυκλέτα τους γι
Αργεντινή και να γνω

κεβάρα
ό το μύθο

στασης για δυο γενιές του κινήματος,
ήτηση, υποστηρίζει ο **Γιώργος Ράγκος**.

σητή για την εργατική
ή δεξιά, για να
ερόν.
οίηση του Τσε ήταν
λιτική σχέση με το
είχε σαν συνέπεια την
μόνο ενάντια στον
και την έλλειψη
εργατική τάξη που
εται» από λαϊκιστές

κε με το φίλο του στη
α να φύγουν από την
ρίσουν την Λατινική

Αμερική, η Λατινική Αμερική των αρχών της δεκαετίας του 50 ήταν μια περιοχή τεράστιων κοινωνικών ανισοτήτων, καταπιεστικών και διεφθαρμένων καθεστώτων, δεμένων στο άρμα του βορειο-αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Ηταν ένα καζάνι που έβραζε.

Η Βολιβία, ο Γκεβάρα βρέθηκε εκεί στα τέλη του 1953, ήταν ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα για την κατάσταση της Λατινικής Αμερικής. Μία χώρα που κατέχει το παγκόσμιο ρεκόρ στρατιωτικών πραξικοπημάτων, με κυβερνήσεις μαριονέτες των αμερικάνων σε συνεργασία με τη ντόπια άρχουσα τάξη, μία χώρα πλούσια σε μεταλλεύματα, ιδιαίτερα κασσίτερου με μόνο τρεις επιχειρηματίες να ελέγχουν όλα τα ορυχεία και τα κέρδη να τα μοιράζονται με τις αμερικάνικες τράπεζες. Με την πλειοψηφία του πληθυσμού και ιδιαίτερα την πολυπληθή, εξαιτίας των ορυχείων, εργατική τάξη να ζει μέσα σε απερίγραπτη φτώχια.

Στις πρώτες μέρες του Απρίλη του 1952 ξέσπασε επανάσταση στη Βολιβία. Οι εργάτες της Λα Παζ ξεσηκώθηκαν ενάντια στη δικτατορία και όταν μετά από λίγο ενώθηκαν μαζί τους οι εργάτες των ορυχείων το στρατιωτικό καθεστώς κατέρρευσε. Οι εργατικές πολιτοφυλακές έλεγχαν τα πάντα και η COB -η εργατική συνομοσπονδία- ήταν για μήνες η πραγματική κυβέρνηση.

Η χώρα όμως, που θα σημαδεύσει την πολιτικοποίηση του Τσε αλλά και μίας ολόκληρης γενιάς αριστερών δεν ήταν η Βολιβία αλλά η Γουατεμάλα που ο ίδιος βρέθηκε εκεί το 1954.

Ο διαχρονικός όρος «μπανανία» που χρησιμοποιείται για να περιγράψει κάποιος ένα καθεστώς-τσιράκι των ΗΠΑ προέρχεται από την Γουατεμάλα με τις τεράστιες μπανανοφυτείες της. Οπως και στη Βολιβία, το 40% της έκτασής της ήταν ιδιοκτησία μιας χούφτας γαιοκτημόνων και κυρίως μιας αμερικάνικης εταιρείας, της United Fruit Company. Ο Τζον Φόστερ Ντάλλες, ο υπουργός Εξωτερικών των Η.Π.Α., και ο αδελφός του Αλεν Ντάλες ο διευθυντής της CIA, ήταν μεγαλόμετοχοι και μέλη του ΔΣ της United Fruit Company.

Το 1952 ο στρατηγός Αρμπενζ, ένας δημοκρατικά εκλεγμένος πρόεδρος με μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα κάτω από την πίεση του κόσμου υπέγραψε ένα διάταγμα που μοίραζε στους άκληρους χωρικούς τα γιγάντια αγροκτήματα. Το διάταγμα ξεσήκωσε στους αγρότες και τους εργάτες. Οι οργανώσεις των αγροτών, τα εργατικά συνδικάτα, το Κομμουνιστικό Κόμμα γρήγορα δυνάμωσαν. Η Γουατεμάλα ήταν για την εποχή εκείνη ο φάρος της Λατινικής Αμερικής με εκατοντάδες αντιιμπεριαλιστές αγωνιστές από όλη την ήπειρο να φτάνουν εκεί, για να συμμετέχουν σε αυτή την τεράστια για την εποχή κοινωνική μεταρρύθμιση.

Οι ΗΠΑ αντέδρασαν αμέσως. Μια τέτοια κοινωνική μεταρρύθμιση θα έβαζε μπουρλότο σε όλη την Λατινική Αμερική την πίσω αυλή της αμερικάνικης υπερδύναμης. Το καλοκαίρι του 1954 μια μισθοφορική, από τις ΗΠΑ, στρατιωτική δύναμη εισέβαλε στη χώρα από τη γειτονική Ονδούρα και αεροπλάνα βομβάρδιζαν την πρωτεύουσα της Γουατεμάλας με τον πρόεδρο Αρμπενζ να πέφτει μια βδομάδα μετά την έναρξη των βομβαρδισμών. Η δικτατορία που εγκαθιδρύθηκε δολοφόνησε τα επόμενα τριάντα χρόνια δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους. Η αντίσταση στο πραξικόπημα ήταν μικρή και αδύνατη. Ο μύθος αναφέρει ότι και ο Τσε πήρε μέρος σε κάποια μάχη της αντίστασης. Η εμπειρία της Γουατεμάλας ήταν ένα σοκ για όλη τη λατινοαμερικάνικη αριστερά και για τον Τσε: ένα μεγάλο, μαζικό κίνημα συντρίφτηκε, χωρίς σχεδόν αντίσταση.

Καμπή

Το 1954 ήταν η χρονιά καμπή στην πολιτικοποίηση του Τσε. Το πραξικόπημα των ΗΠΑ και η αποτυχία του κινήματος στη Γουατεμάλα τον κάνουν πολύ διαφορετικό από ότι ήταν πριν. Αρχίζει να μεταμορφώνεται από ένα ανήσυχο νεολαίο σε συνειδητό αντιιμπεριαλιστή που αρχίζει να σκέφτεται πώς μπορεί να ηττηθεί ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός και οι λατινοαμερικάνικες δικτατορίες που στηρίζει.

Είναι η περίοδος, μετά τη φυγή του από τη Γουατεμάλα που έρχεται, μέσω της γυναίκας του, στη πρώτη επαφή με τον Μαρξισμό, αλλά με έναν διαστρεβλωμένο Μαρξισμό. Στο μυαλό του Τσε κυριαρχεί η άποψη ότι η ήττα του κινήματος στη Γουατεμάλα ήταν στρατιωτική: ο κόσμος δεν ήταν οπλισμένος και δεν ήταν προετοιμασμένος για την αντίσταση.

Στην πραγματικότητα πολιτικοποιείται έχοντας στο πυρήνα της σκέψης του ότι η αλλαγή της κοινωνίας δεν είναι έργο της εργατικής τάξης αλλά ενός αποφασισμένου, οπλισμένου στρατού ανταρτών που θα

<u>Επάνω</u> ο Τσε στον ΟΗΕ το 1964.
<u>Αριστερά</u> ο Τσε μαζί με τον Κάστρο στην Σιέρα Μαέστρα.
<u>Κάτω</u> ο Τσε μιλάει στον κόσμο καθώς οι αντάρτες προελάυνουν στην Αβάνα

νικήσει στρατιωτικά τις δικτατορίες και τον ιμπεριαλισμό. Στο μεταγενέστερο βιβλίο του «Ο Ανταρτοπόλεμος», ο Τσε καταθέτει την πολιτική του άποψη, τον «φοκισμό»: η νίκη ή ήττα στον επαναστατικό πόλεμο καθορίζεται από την τεχνική προετοιμασία και πάνω απ όλα την πειθαρχία, του επαναστατικού πυρήνα, του Foco (εστία).

Το 1955 όταν βρίσκεται στο Μεξικό και έρχεται σε επαφή με Κουβανούς πολιτικούς εξόριστους, ανάμεσά τους και τον Φιντέλ Κάστρο, αυτή η άποψη θα βρει στήριξη και από αυτούς.

Η δικτατορία του στρατηγού Μπατίστα, που κυβερνούσε για χρόνια την Κούβα, ήταν ένα από τα πιο καταπιεστικά και διεφθαρμένα καθεστώτα. Στις 26 Ιούλη του 1953 μια ένοπλη ομάδα με επικεφαλής τον Κάστρο είχε προσπαθήσει να καταλάβει το στρατόπεδο Μονκάδα και να πυροδοτήσει μια εξέγερση για την ανατροπή της δικτατορίας. Η επιχείρηση απέτυχε. Ο Κάστρο βρέθηκε στο Μεξικό, μετά την αποφυλάκισή του και άρχισε να οργανώνει μια νέα απόπειρα. Η οργάνωσή του είχε πάρει το όνομα Κίνημα της 26ης Ιούλη.

Ο Τσε και ο Κάστρο παρόλο που είχαν διαφορετικές πολιτικές καταβολές, είχαν την ίδια δυσπιστία απέναντι στα μαζικά κινήματα και ιδιαίτερα την εργατική τάξη στις πόλεις, σαν φορείς αλλαγής της κοινωνίας. Ο Κάστρο, λόγω της εμπειρίας του πλήρως χρεοκοπημένου ΚΚ της Κούβας, που είχε φτάσει να είναι ακόμα και στη κυβέρνηση του Μπατίστα, και ο Τσε λόγω της επιρροής του Περονισμού πάνω στην οργανωμένη εργατική τάξη στην Αργεντινή.

Για τον Τσε και τον Κάστρο το συμπέρασμά τους ήταν ότι οι δικτατορίες ανατρέπονται με επανάσταση αλλά αυτή η επανάσταση διεξάγεται και κερδίζεται στην ύπαιθρο και την κάνουν οι επαναστάτες, μια μικρή δηλαδή αποφασισμένη ομάδα ανταρτών με την εργατική τάξη να έχει ρόλο σαν ένας μηχανισμός υποστήριξης των επαναστατών στην ύπαιθρο. Το συμπέρασμα του Τσε και του Κάστρο είναι η αναγκαιότητα μιας αποτελεσματικής, σφιχτοδεμένης στρατιωτικής οργάνωσης.

Αυτή την στρατηγική πάνε να εφαρμόσουν στην Κούβα τον Δεκέμβρη του 1956 πάνω σε ένα μικρό πλοίο με την ονομασία "Granmma".

Για δυο σχεδόν χρόνια ο Τσε έγινε από τους βασικούς ηγέτες του αντάρτικου στρατού στη Κούβα, διοικητής (κομαντάντε) των ανταρτών στα βουνά Εσκαμπρέ. Στα τέλη του Δεκέμβρη του 1958 ο Τσε ήταν επικεφαλής στη μάχη για την κατάληψη της πόλης Σαντα Αννα. Αυτή η νίκη των ανταρτών του Τσε έφερε και την πτώση της δικτατορίας του Μπατίστα.

Η τακτική του αντάρτικου των Κάστρο και Τσε μοιάζει να τους δικαιώνει και για δεκάδες χιλιάδες αγωνιστές σε όλη τη Λατινική Αμερική, αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο, η Κούβα έδειχνε το δρόμο: λίγες εκατοντάδες ένοπλοι αντάρτες ταπείνωσαν την αμερικάνικη υπερδύναμη, μόλις 90 μίλια μακριά από τις ακτές των ΗΠΑ. Αυτό που χρειάζονταν ήταν θέληση- και τεχνική προετοιμασία.

Ηταν μια αυταπάτη που οδήγησε σε αιματοβαμμένες τραγωδίες και για τον Τσε αλλά και για μετεγενέστερα αντάρτικα της Λατινικής Αμερικής.

Η δράση των ανταρτών στη Κούβα επιτάχυνε τη πτώση του καθεστώτος του Μπατίστα. Ενα καθεστώς τόσο σάπιο και απομονωμένο- ακόμα και οι ΗΠΑ ψάχναν τη διάδοχη κατάσταση -ώστε κατέρρευσε μετά την πρώτη σοβαρή στρατιωτική ήττα του, με τον κόσμο στη Κούβα να βλέπει και να χειροκροτεί τους αντάρτες σαν απελευθερωτές του, αλλά και τον ίδιο τον κόσμο να είναι αμέτοχος σ' αυτή την αλλαγή.

Αυτό σφράγισε και την ίδια την πορεία της Κούβας. Η επανάσταση στη Κούβα ανέτρεψε τον Μπατίστα και νίκησε προσωρινά τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, αλλά δεν ήταν μία σοσιαλιστική επανάσταση. Αυτό που έχτισε ο Κάστρο και ο Τσε στη Κούβα δεν ήταν σοσιαλισμός, γιατί η εργατική τάξη ποτέ δεν πήρε την εξουσία και τον έλεγχο της παραγωγής στα χέρια της μέσα από τα δικά της όργανα. Ποτέ δεν άλλαξε τη ζωή της αλλάζοντας την κοινωνία.

Ετσι, στη περίοδο της αιχμής του ψυχρού πολέμου, η Κούβα για να αντιμετωπίσει τις άγριες επιθέσεις του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού μετατράπηκε πολύ γρήγορα σε δορυφόρο της Σοβιετικής Ενωσης.

"1,2,3, πολλά Βιετνάμ"

Ο Τσε Γκεβάρα ήταν κεντρικό στέλεχος (υπουργός Βιομηχανίας) της επαναστατικής κυβέρνησης της Κούβας από το 1959 μέχρι τις αρχές του 1965. Ο Τσε, σε αντίθεση με τον Κάστρο, πολύ γρήγορα αντιμετωπίζει με εχθρότητα τον αυξανόμενα ασφυκτικό έλεγχο της Σοβιετικής Ενωσης στην Κουβα. Για τον Τσε, η Σοβιετική Ενωση χρησιμοποιούσε τη Κούβα σαν πιόνι στο σκάκι του ψυχρού πολέμου με τις ΗΠΑ.

Τον Μάρτιο του 1965 απογοητευμένος από τη στάση της Σοβιετικής Ενωσης και την απομόνωση της Κούβας την εγκαταλείπει με σκοπό να υλοποιήσει το σύνθημα «1,2,3 πολλά Βιετνάμ» απλώνοντας το αντάρτικο και σε άλλες χώρες.

Στην πραγματικότητα, ο Τσε θα προσπαθήσει να υλοποιήσει και σε άλλες χώρες αυτό τον τρόπο με τον οποίο έγινε η επανάσταση στη Κούβα το 1959.

Από εδώ και μέχρι το θάνατο του αρχίζουν οι τραγωδίες. Ο πρώτος σταθμός ήταν το Κονγκό στην Αφρική. Εκατόν δυο Κουβανοί επαναστάτες έφτασαν στο Κονγκό με στόχο να συσπειρώσουν όλους τους αντιφρονούντες και τις διάφορες ομάδες και να κάνουν την επανάσταση ενάντια στους ιμπεριαλιστές και τη κυβέρνησή τους. Ομως, μη έχοντας την παραμικρή κατανόηση της πολιτικής κατάστασης στο Κονγκό και χωρίς καθόλου ρίζες πολύ γρήγορα περικυκλώθηκαν με τον ίδιο τον Τσε να γλιτώνει παρά τρίχα.

Ο Τσε δεν βγάζει τα αναγκαία συμπεράσματα από την αποτυχία του στο Κονγκό και εξακολουθεί να πιστεύει στην υλοποίηση της τακτικής του αντάρτικου. Τώρα μεταφέρει το πεδίο δράσης του στη Βολιβία. Η Βολιβία θα μπορούσε να ήταν μια πετυχημένη επιλογή.

Ο Τσε φτάνει στη «δημοκρατία του κασσίτερου» τον Οκτώβρη του 1966. Τη χώρα τη κυβερνούσε από το 1964 μία ακόμα χούντα, αυτή τη φορά του στρατηγού Μπαριέντος. Το χαρακτηριστικό της περιόδου στη Βολιβία ήταν οι μεγάλες συγκρούσεις των πολύ δυνατών συνδικάτων των μεταλλορύχων με το στρατό και την αστυνομία του Μπαριέντος. Αλλά δυστυχώς, αυτές οι μάχες δεν φαίνεται να απασχολούν τον Τσε και τους αντάρτες του. Δεν θεωρεί ότι η οργανωμένη εργατική τάξη στη Βολιβία μπορεί να νικήσει.

Η Ντομιτίλα Μπάριος ντε Σουνγκάρα, εργάτρια στα ορυχεία, μετά από πολλά χρόνια έγραψε ένα βιβλίο («Αφήστε με να μιλήσω» είναι ο τίτλος) που περιγράφοντας εκείνες τις μέρες αναφέρει ότι οι εργάτες μάθαν ότι ο Τσε ήταν στη χώρα τους, όταν πληροφορήθηκαν το θάνατό του από τις εφημερίδες!

Για ένα περίπου χρόνο, οι αντάρτες του Τσε ήταν απομονωμένοι και προσπαθούσαν να επιβιώσουν καταδιωκόμενοι συνεχώς από τον βολιβιανό στρατό και τη CIA. Ο Τσε έλπιζε σε βοήθεια από το Κ.Κ. Βολιβίας αλλά αμέσως το Κ.Κ. Βολιβίας του ξεκαθάρισε, μέσω του Γ. Γ. Μάριο Μόνχε, ότι δεν πρόκειται να τον στηρίξει αν οι αντάρτες και ο ίδιος δεν μπαίναν κάτω από τη καθοδήγηση του Κ.Κ. γιατί οι συνθήκες στη Βολιβία δεν είναι ώριμες για εξέγερση (!).

Χωρίς καμιά επαφή με το εργατικό κίνημα στα ορυχεία και στις μεγάλες πόλεις τον Οκτώβρη του 1967 ο Τσε συναντάει το τέλος του. Στις 8 Οκτώβρη μια περίπολος του στρατού αιχμαλωτίζει τον Τσε και την επόμενη μέρα θα τον δολοφονήσουν ύστερα από εντολή της CIA.

Η φωτογραφία με το νεκρό σώμα του Τσε κάνει το γύρο όλου του κόσμου με τους αμερικάνους να στέλνουν το μήνυμα της υπεροχής τους απέναντι στο αντιμπεριαλιστικό κίνημα. Αλλά το μήνυμα είχε άλλη ανάγνωση στους αγωνιστές. Από τότε ο Τσε έχει γίνει σύμβολο κάθε γενιάς που μπαίνει στη μάχη ενάντια στον καπιταλισμό και τον ιμπεριαλισμό.

Ο Τσε είναι κομμάτι της επαναστατικής μας παράδοσης, είμαστε περήφανοι που το κίνημά μας βγάζει αγωνιστές σαν τον Τσε Γκεβάρα και δεν τον χαρίζουμε σε κανένα που έχει απαρνηθεί την επαναστατική ανατροπή του καπιταλισμού. Ωστόσο είναι άδικο και για τον ίδιο η προσπάθεια αγιοποίησής του. Το κίνημά μας δεν έχει ανάγκη από αγίους, ξέρουμε να τιμούμε και ταυτόχρονα να στεκόμαστε κριτικά στα συμπεράσματα της ζωής και του έργου κάθε επαναστάτη και η κριτική στον Τσε είναι σήμερα πολύτιμη, γιατί η τακτική και η στρατηγική του ήταν και παραμένει λανθασμένη και αδιέξοδη.

Η επανάσταση είναι μια γιγάντια κοινωνική διαδικασία που δεν μπορεί να υλοποιηθεί από μία ομάδα επαναστατών. Η επανάσταση είναι η στιγμή κατά την οποία οι εργάτες συνειδητά κάνουν την επανάσταση κτίζοντας μία κοινωνία που οι ίδιοι ελέγχουν. Γίνονται τα υποκείμενα της ιστορίας αντί να είναι τα αντικείμενα. Αυτή είναι η ουσία της επανάστασης. Αυτός είναι ο σοσιαλισμός. Δεν μπορείς να κάνεις μια επανάσταση κρατώντας στο περιθώριο ως παρατηρητές αυτούς στο όνομα των οποίων κάνεις την επανάσταση. Αυτή ήταν και η διαφορά του Τσε και των ανταρτών του από τον Λένιν και τους Μπολσεβίκους το 1917 στη Ρωσία.

Δυστυχώς ο Τσε πέθανε χωρίς να προλαβεί να δει, μερικούς μήνες αργότερα τον Μάη του 68, την «ενσωματωμένη», όπως πίστευε, εργατική τάξη να επαναστατεί, αλλά ούτε και τη πτώση των δικτατοριών στη Λατινική Αμερική και τη Νότια Ευρώπη από τους εργατικούς αγώνες. Μία εργατική τάξη όχι σαν ένα κομμάτι μίας πλατιάς συμμαχίας αλλά σαν πρωτοπόρα δύναμη.

Σήμερα η εργατική τάξη είναι ακόμα πιο δυνατή αλλά και πολύ πιό ώριμη, είναι το ζωντανό κομμάτι του αντικαπιταλιστικού και αντιπολεμικού κινήματος σε όλο τον πλανήτη.

Γι' αυτό έχει σημασία σήμερα να κτίσουμε μία νέα αριστερά που να μπορεί να βάζει σε κίνηση αυτή τη δύναμη για να νικήσουμε αυτά που μισούσε πιο πολύ ο Τσε στη ζωή του: τον ιμπεριαλισμό και το σύστημα που τον τρέφει.

Δεκέμβρης '44
Η πιο κρίσιμη καμπή

Η ιστορία του κινήματος στην Ελλάδα έχει μια κορυφαία στιγμή- τότε που η επαναστατική ανατροπή της παλιάς κοινωνίας κρίθηκε στους δρόμους της Αθήνας. Ο **Λέανδρος Μπόλαρης** δίνει την εικόνα.

Τη στιγμή που τέλειωνε η ναζιστική κατοχή, η άρχουσα τάξη αντί να πανηγυρίζει βρισκόταν σε κατάσταση πανικού γιατί η κυριαρχία της στην κοινωνία κατέρρεε. Ο πόλεμος είχε γεννήσει ένα θυελλώδες κίνημα με την εργατική τάξη στην πρωτοπορία του που διεκδικούσε να πάρει στα χέρια του την κοινωνία ολόκληρη. Αυτό που έσωσε την άρχουσα τάξη ήταν η επέμβαση των ιμπεριαλιστών, των Αγγλων πρώτα και των Αμερικάνων στη συνέχεια. Τον Δεκέμβρη του 1944, λιγότερο από δυο μήνες από την απελευθέρωση, αυτά τα δυο στρατόπεδα συγκρούστηκαν ένοπλα στους δρόμους της Αθήνας.

Η Αθήνα απελευθερώθηκε από τους ναζί στις 12 Οκτώβρη. Οι εργάτες του Πειραιά, που απάρτιζαν τις μονάδες του ΕΛΑΣ της πόλης, έδωσαν τις τελευταίες μάχες για να υπερασπίσουν το εργοστάσιο της Ηλεκτρικής στο Κερατσίνι και τις εγκαταστάσεις του λιμανιού από την προσπάθεια να τις καταστρέψουν.

Τεράστια πλήθη ξεχύθηκαν στους δρόμους τις επόμενες μέρες για να πανηγυρίσουν σε μια πόλη που την έλεγχε το ΕΑΜ και ο ΕΛΑΣ. Όταν η κυβέρνηση «Εθνικής Ενότητας» έφτασε στην πρωτεύουσα έξι μέρες μετά, στις 18 Οκτώβρη, είχε τόση εξουσία όσο είχε τη διάθεση να της παραχωρήσει η ηγεσία του κινήματος της Αντίστασης.

Οι μαρτυρίες Εγγλέζων αξιωματικών και διπλωματών επιβεβαιώνουν αυτή την εικόνα. Ενας από αυτούς είναι ο W. Byford-Jones, αξιωματικός του Ναυτικού. Θυμάται ότι καθώς το πλοίο του προσέγγιζε τον Πειραιά έβλεπε τεράστιες ηλεκτρικές επιγραφές «*με τα αρχικά ΕΑΜ, ΕΛΑΣ, ΚΚΕ που θα τα βλέπαμε εκατομμύρια φορές τις επόμενες βδομάδες σε σημαίες και λάβαρα, σε αφίσες, στις εφημερίδες και τελικά σαν υπογραφές σε επαναστατικά συνθήματα γραμμένα σε τοίχους, πεζοδρόμια και δρόμους*». Ο ιδιαίτερος γραμματέας του υπουργού Εξωτερικών της Βρετανίας του Ηντεν ήταν ο Pierson Dixon. Αναφέρει στην αλληλογραφία του ότι η πεποίθηση που κυριαρχούσε στα ανώτατα κλιμάκια της βρετανικής κυβέρνησης ήταν πώς *«η Ελλάδα πρέπει να θεωρηθεί ως μια κομμουνιστική χώρα»*.

Και οι άγγλοι ιμπεριαλιστές ήταν αποφασισμένοι να μην επιτρέψουν κάτι τέτοιο. Για τον αγγλικό ιμπεριαλισμό η Ελλάδα κατείχε μια στρατηγική θέση στις προσβάσεις τους προς τη Μέση Ανατολή και κατ' επέκταση προς το «διαμάντι του στέμματος» την Ινδία.

Πόλωση

Στις 14 Οκτώβρη οι δρόμοι πλημμύρισαν από τη γιορταστική διαδήλωση του ΕΑΜ. Την επόμενη μέρα διαδήλωσαν οι δεξιές οργανώσεις. Ο συγγραφέας Γ. Θεοτοκάς σημείωνε στο ημερολόγιό του:

«14 Οκτωβρίου 1944

Ποτέ δεν είδε η Αθήνα τέτοια συγκέντρωση λαϊκών μαζών που πλημμυρίζανε ακατάπαυστα το Σύνταγμα, την Ομόνοια και όλο το μήκος των οδών Σταδίου και Πανεπιστημίου και άλλους δρόμους γειτονικούς με πλήθος σημαίες και πινακίδες…Εδώ έχουμε να κάνουμε με δυνάμεις αλόγιστες. Στον αέρα υπάρχει Ρώσικη Επανάσταση, μα και Γαλλική Επανάσταση και Κομμούνα του Παρισιού και απελευθερωτικός εθνικός πόλεμος και ποιος ξέρει τι άλλα θολά στοιχεία που δεν τα ξεχωρίζουμε ακόμα.

15 Οκτωβρίου 1944

Σήμερα ανταποκρίθηκε η αστική τάξη. Η σημερινή διαδήλωση ήταν πολύ αισθητά καλοντυμένη και ευπαρουσίαστη από τη χθεσινή και περιείχε αρκετές κομψές κυρίες. Είναι η πρώτη φορά αυτές τις μέρες που ένιωσα στην Ελλάδα, τόσο έντονα, τόσο ξεκάθαρα κι απόλυτα τον κοινωνικό διχασμό, την ατμόσφαιρα του ταξικού πολέμου. Αυτή είναι πια στο εξής η 'ελληνική πραγματικότητα'».

Ο πόλεμος και η κατοχή ήταν ο καταλύτης που διαμόρφωσε την «ατμόσφαιρα» του ταξικού πολέμου. Για τους εργάτες η Κατοχή σήμαινε πείνα, φτώχια, ναζιστική φρίκη και καταστολή. Για τους καπιταλιστές σήμαινε ευκαιρίες για επικερδείς μπίζνες με τους ναζί, πλουτισμό στη μαύρη αγορά ενώ την ίδια στιγμή η κυβέρνηση που είχε καταφύγει στη Μ. Ανατολή το 1941, μοναδικό μέλημά της είχε πώς θα επαναφέρει την προπολεμική τάξη πραγμάτων στηριγμένη στις αγγλικές λόγχες.

Το κίνημα της Αντίστασης γεννήθηκε στις πόλεις και μετά απλώθηκε με το αντάρτικο στην ύπαιθρο. Η εργατική τάξη έστησε τα παράνομα συνδικάτα της, μέσα από το Εργατικό ΕΑΜ, που ιδρύθηκε δυο μήνες πριν από το ΕΑΜ (Ιούλης και Σεπτέμβρης 1941 αντίστοιχα). Η εργατική τάξη πάλεψε με τις απεργίες της, τις διαδηλώσεις της, για να μην πεθάνει από την πείνα που σκότωσε χιλιάδες το χειμώνα του 1941-42. Η «πρώτη απεργία στην σκλαβωμένη Ευρώπη» έγινε την άνοιξη του 1942 και ξεκίνησε από τους ταχυδρομικούς της Αθήνας, που το παράδειγμά τους το μιμήθηκαν δεκάδες χιλιάδες εργαζόμενοι στο δημόσιο. Ηταν το πρώτο από τα πολλά απεργιακά κύματα που θα ξεσπούσαν μέχρι την Απελευθέρωση.

Όταν οι ναζί προσπάθησαν να επιβάλλουν πολιτική επιστράτευση το Μάρτη του 1943 μια Γενική Απεργία και τεράστιες διαδηλώσεις με δεκάδες νεκρούς, τους ανάγκασαν να πάρουν πίσω το μέτρο. Οι απεργοί επιτέθηκαν στο υπουργείο Εργασίας καίγοντας τους καταλόγους και τα αρχεία με τους ανέργους. Οι ναζί «παραίτησαν» την κατοχική κυβέρνηση Λογοθετόπουλου. Η διαδοχή της ήταν η κυβέρνηση του Ράλλη, του μπαμπά του πρώην αρχηγού της ΝΔ, που οργάνωσε τα Τάγματα Ασφαλείας για να συντρίψει το κίνημα.

“Να ανοίξουν αμέσως όλα τα εργοστάσια” γράφει το πλακάτ σε μια από τις πρώτες εργατικές διαδηλώσεις στην απελευθερωμένη Αθήνα

Μέσα από τέτοιες μάχες γιγαντώθηκαν οι οργανώσεις του ΕΑΜ και του ΚΚΕ, που στις παραμονές της Απελευθέρωσης είχε ξεπεράσει τις 400.000 μέλη. Ο ΕΛΑΣ είχε περίπου 80.000 αντάρτες στο βουνό, δεκάδες χιλιάδες «εφεδρικούς» στις πόλεις. Στην πραγματικότητα είχε την εξουσία.

Η άρχουσα τάξη δεν διέθετε τίποτα ανάλογο να αντιπαρατάξει σε αυτή τη δύναμη. Στις 14 Σεπτέμβρη του 1944, όταν ξεκινούσε η αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων, ο Γεώργιος Παπανδρέου, ο πρωθυπουργός της κυβέρνησης «Εθνικής Ενότητας» σε άκρως απόρρητο τηλεγράφημά του στον έλληνα πρεσβευτή στο Λονδίνο δήλωνε πανικόβλητος:

«Δυστυχώς κατά τας συσκέψεις μας διεπιστώθη απίστευτον γεγονός ότι δεν υπάρχουν σήμερον καθόλου διαθέσιμοι Συμμαχικαί δυνάμεις όπως ενεργήσουν απελευθέρωσιν Ελλάδος εκτός μικρού τμήματος προοριζόμενον αποκλειστικώς δια Αθήνας.

Συνέπεια ταύτης καταστάσεως πρόκειται να είναι:

Πρώτον. Ότι απελευθέρωσις θεωρηθή περίπου έργον ΕΑΜ οποίον καταλαμβάνει αμέσως περιφερείας εκκενουμένας υπό Γερμανών.

Δεύτερον. Οτι Κυβέρνησις μεταβαίνουσα Αθήνας και στερούμενης ιδίας και Συμμαχικής δυνάμεως θα είναι ουσιαστικώς αιχμάλωτος του ΕΑΜ».

Πίεση

Οι εργάτες είχαν δοκιμάσει την δύναμή τους, είχαν πιστέψει ότι έφτασε η ώρα να ορίσουν οι ίδιοι τη μοίρα τους, ότι η μεταπολεμική Ελλάδα δεν θα είχε σχέση με ό,τι είχαν ζήσει, την εκμετάλλευση, τη φτώχεια, τη καταστολή.

Μια φωτογραφία από μια εργατική κινητοποίηση εκείνης της περιόδου μιλάει από μόνη της. Τα πλακάτ γράφουν «Να τιμωρηθούν οι προδότες»- οι δωσίλογοι, οι ταγματασφαλίτες, αλλά επίσης «Να ανοίξουν τα κλειστά εργοστάσια». Και άρχισαν να το κάνουν πράξη.

Ο Αγγελος Αυγουστίδης επισημαίνει στο βιβλίο του για το εργατικό κίνημα της κατοχής:

«Η ‘Ελεύθερη Ελλάδα’ [η εφημερίδα του ΕΑΜ] προειδοποιούσε στις 29-11-44 ότι αν οι βιομήχανοι αρνούνταν να ξανανοίξουν τα εργοστάσιά τους θα μπορούσαν να τα ανοίξουν οι ίδιοι οι εργάτες. Η πρακτική των επιτάξεων των εργοστασίων διακόπηκε πολύ γρήγορα με την κρίση του Δεκεμβρίου. Είχε γίνει όμως σαφές ότι οι έλληνες εργατοϋπάλληλοι και οι οργανώσεις τους που στο παρελθόν ελάχιστα είχαν ασχοληθεί με θέματα όπως εθνικοποιήσεις και κοινωνικοποιήσεις άρχιζαν μετά την Απελευθέρωση να δείχνουν στο τομέα αυτό ριζοσπαστικές τάσεις που δεν οφείλονταν στην εισαγωγή ξένων θεωριών αλλά ήταν αποτέλεσμα της προσπάθειας να βρεθούν συγκεκριμένες λύσεις σε σειρά συγκεκριμένων προβλημάτων. Οι έλληνες εργαζόμενοι είχαν μάθει στη διάρκεια του πολέμου να διεκδικούν τα δικαιώματά τους. Είχαν καταλάβει ότι αποτελούσαν μια δύναμη και απαιτούσαν, μετά τον πόλεμο, μια πιο δίκαιη κοινωνία από την οποία θα είχε εξαφανιστεί τουλάχιστον η πείνα. Οταν φάνηκε ότι η κυβέρνηση Παπανδρέου και η παλιά κοινωνική και οικονομική τάξη δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των εργατών οι εργάτες άρχισαν, με τη βοήθεια των συνδικάτων τους, να ψάχνουν μόνοι τους για

λύσεις. Αυτό σήμαινε αυτόματα συμμετοχή των εργαζόμενων στη διοίκηση αλλά και «επίταξη» των εργοστασίων.»

Το Νοέμβρη όταν η κυβέρνηση προσπάθησε να επιβάλει μια αντεργατική νομισματική σταθεροποίηση ξέσπασε ένα μεγάλο κύμα απεργιών παρά τις εκκλήσεις της συνδικαλιστικής ηγεσίας. Όλα αυτά στα μάτια της άρχουσας τάξης και των Αγγλων ήταν επιβεβαίωση της απόφασής τους να συντρίψουν με τη βία το κίνημα.

Το απαραίτητο πρώτο βήμα ήταν ο αφοπλισμός του ΕΛΑΣ. Αλλιώς δεν θα μπορούσαν να ανασυγκροτήσουν το κράτος τους. Όταν οι διαπραγματεύσεις για τη διάλυση των αντάρτικων οργανώσεων και τη δημιουργία τακτικού στρατού έφτασαν σε αδιέξοδο, οι ΕΑΜικοί υπουργοί παραιτήθηκαν στις 2 Δεκέμβρη. Το ΕΑΜ κάλεσε συλλαλητήριο διαμαρτυρίας για την Κυριακή 3 Δεκέμβρη στο Σύνταγμα. Η κυβέρνηση το απαγόρευσε λίγες ώρες πριν το ξημέρωμα.

Γύρω στις 11 το πρωί καθώς οι άοπλες φάλαγγες των διαδηλωτών άρχιζαν να συγκλίνουν στην πλατεία από διάφορα σημεία, η αστυνομία άνοιξε πυρ. Όταν ο καπνός κατακάθισε στο Σύνταγμα και στους γύρω δρόμους 28 διαδηλωτές κείτονταν νεκροί και δεκάδες τραυματισμένοι. Αυτό ήταν το ξεκίνημα της μάχης του Δεκέμβρη.

Την επόμενη μέρα η Γενική Απεργία ήταν καθολική. Πάλι ο W. Byford-Jones αναφέρει:

«[Η απεργία] είχε τεράστια επιτυχία… Οι υποστηρικτές του ΕΑΜ ήταν πολύ περισσότεροι από ό,τι ήθελαν οι αντίπαλοί τους να πιστέψουμε. Η Αθήνα παρέλυσε. Δεν υπήρχε νερό, γκάζι ή ηλεκτρικό. Όλα τα καταστήματα κλειστά. Δεν λειτουργούσαν ούτε τα σινεμά και τα θέατρα ούτε οι συγκοινωνίες. Τα τραμ έμειναν στους δρόμους στα σημεία που βρέθηκαν όταν ξεκίνησε η απεργία. Οι υπάλληλοι στο Δημαρχείο, στα Υπουργεία και στις Τράπεζες άφησαν τις θέσεις τους και μόνο λιγοστά τηλέφωνα λειτουργούσαν. Το προσωπικό των ξενοδοχείων που τα χρησιμοποιούσαν σαν καταλύματα οι υπηρεσίες μας, απεργούσε μέχρις ενός. Η ευγνωμοσύνη στους απελευθερωτές ερχόταν σε δεύτερη μοίρα μπροστά στην υποστήριξη του ΕΑΜ».

Ο Δεκέμβρης του 1944 δεν ήταν μια απόπειρα πραξικοπήματος της ηγεσίας του ΚΚΕ, όπως προσπάθησε να το παρουσιάσει τα επόμενα χρόνια η δεξιά. Ξεκίνησε σαν απόπειρα των Αγγλων ιμπεριαλιστών και της ελληνικής άρχουσας τάξης να διαλύσουν ένα κίνημα που τους απειλούσε. Και επειδή αυτό το κίνημα ήταν τόσο δυνατό, έβαζε όρια μέχρι που μπορούσε να κάνει πίσω η ηγεσία.

Οι εργάτες της Αθήνας έδειξαν τη δύναμή τους εκείνες τις 33 μέρες που κράτησαν οι μάχες. Ο ΕΛΑΣ της Αθήνας δεν ήταν κάποια εκπαιδευμένη και καλο-οπλισμένη δύναμη. Ηταν μια πολιτοφυλακή με ελαφρά όπλα. Οι μαχητές στη Φαλούτζα του Ιράκ σήμερα θα αναγνώριζαν τους εαυτούς αν έβλεπαν φωτογραφίες από τους μαχητές του ΕΛΑΣ της πόλης. Και όμως, ανάμεσα στις 4 και στις 5 Δεκέμβρη τα 23 από τα 25 αστυνομικά τμήματα της Αθήνας καταλήφτηκαν από τον ΕΛΑΣ. Στα περισσότερα οι αστυνομικοί απλώς εξαφανίστηκαν. Οπου προβλήθηκε αντίσταση, όπως στο 8ο στην Αχαρνών, «ο όχλος» -όπως αναφέρει η ιστορία της Αστυνομίας- δηλαδή μια εργατική διαδήλωση που κατέβηκε από το Περιστέρι για να υποστηρίξει τους μαχητές, το έκαψε. Η βάση των φασιστών της «Χ» του Γρίβα στο Θησείο ξεκαθαρίστηκε μέσα σε λίγες ώρες.

Στις επόμενες μέρες, η «εξουσία» της κυβέρνησης Παπανδρέου περιορίζονταν σε λίγα τετράγωνα γύρω από το Σύνταγμα και μέχρι την Ομόνοια, στο στρατόπεδο της Χωροφυλακής στου Μακρυγιάννη και στο στρατόπεδο της Ορεινής Ταξιαρχίας στο Γουδί. Στις 11 Δεκέμβρη ο άγγλος στρατηγός Αλεξάντερ μαζί με τον υπουργό Μακμίλαν ήρθαν στην Αθήνα. Ο Αλεξάντερ πρότεινε στον στρατηγό Σκόμπι να σκεφτεί μέτρα για εκκένωση. Ο Μακμίλαν ομολογούσε *«η κατάσταση δεν θα μπορούσε να ήταν χειρότερη… Υποτιμήσαμε τη στρατιωτική ικανότητα, την αποφασιστικότητα και τη δύναμη των εξεγερμένων».*

Αλλά μια υποχώρηση θα ήταν τεράστιο πλήγμα. Θα έδινε ένα μήνυμα στα υπόλοιπα κινήματα στην Ευρώπη ότι μπορούν να τα βάλουν με τους ιμπεριαλιστές, ότι ο συμβιβαστικός δρόμος των ηγεσιών τους δεν ήταν μονόδρομος. Η αγγλική κυβέρνηση αποφάσισε να κλιμακώσει την επέμβαση παρά να υποστεί μια ήττα από μια «χούφτα ληστών» όπως περιέγραφε τους αντάρτες ο Τσόρτσιλ.

Αποφάσισε να τραβήξει δυνάμεις από το ιταλικό μέτωπο και να τις ρίξει στην Αθήνα, ανεβάζοντας προς το τέλος των μαχών του σύνολό τους κοντά στις 50.000. Ο αγγλικός στόλος βομβάρδιζε τον Πειραιά και ό,τι από τα νότια προάστια ήταν στο βεληνεκές των πυροβόλων του. Αγγλοι αλεξιπτωτιστές κατέλαβαν την Ακρόπολη και άρχισαν να χτυπάνε τις θέσεις του ΕΛΑΣ πίσω από την πρώτη γραμμή. Τα αγγλικά αεροπλάνα έκαναν «επιθέσεις ακριβείας» όπως τα αμερικάνικα στο Ιράκ. Τα τανκς άνοιγαν δρόμο για το πεζικό μέσα από τα δρομάκια της Αθήνας.

Ο Ρίτσαρντ Κάπελ ο ανταποκριτής της δεξιάς αγγλικής εφημερίδας Daily Telegraph δήλωνε δυο χρόνια αργότερα ότι: «αν υπήρχε έστω και μια σπίθα στρατηγικής ικανότητας στον ΕΛΑΣ η Αθήνα θα είχε βρεθεί στα χέρια των επαναστατών πριν προλάβουμε να συνέλθουμε». Η αλήθεια είναι ότι ο ΕΛΑΣ διέθετε πολύ ικανούς αξιωματικούς. Αυτό που τον παρέλυσε ήταν οι πολιτικές επιλογές της ηγεσίας του ΚΚΕ.

Από την αρχή της Αντίστασης, η ηγεσία του ΚΚΕ διακήρυττε ότι ο πόλεμος είναι αντιφασιστικός και ότι καπιταλιστές και εργάτες έχουν κοινό εθνικό συμφέρον να παλέψουν ενάντια στο ξένο κατακτητή. Πρώτα εθνική απελευθέρωση, έλεγε, και μετά πάλη για κοινωνική αλλαγή. Οι Σύμμαχοι θα κερδίσουν τον πόλεμο, και μετά ο λαός θα αποφασίσει στις εκλογές για το μέλλον του.

Αυτή η στρατηγική υπαγόρευσε μια σειρά από συμβιβασμούς. Το αποκορύφωμά τους ήταν η «Συμφωνία του Λιβάνου» που υπέγραψε το ΕΑΜ-ΚΚΕ το Μάη του 1944. Δυο μήνες μετά οι υπουργοί του ΕΑΜ μπαίνουν στην κυβέρνηση. Τον Σεπτέμβρη υπογράφεται η «Συμφωνία της Γκαζέρτας». Μ' αυτήν ο ΕΛΑΣ αναλαμβάνει την υποχρέωση να μη μπει στις μεγάλες πόλεις όταν αποχωρήσουν οι Γερμανοί και να υπακούει στις εντολές του άγγλου στρατηγού που θα διοικούσε τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις, του Σκόμπι.

Η ηγεσία του ΚΚΕ σύρθηκε στη μάχη του Δεκέμβρη και σε όλη τη διάρκειά της επεδίωκε ένα συμβιβασμό με την αντίπαλη πλευρά. Τις πρώτες μέρες του Δεκέμβρη τα τμήματα του ΕΛΑΣ είχαν εντολή να μην πυροβολούν άγγλους. Οι βαριά οπλισμένες μονάδες του ΕΛΑΣ, με επικεφαλής τον Βελουχιώτη και τον Σαράφη, στάλθηκαν να κυνηγήσουν τον ΕΔΕΣ του Ζέρβα στην Ηπειρο. Τμήματα του ΕΛΑΣ από την Στερεά και την Πελοπόννησο έφτασαν στην Αθήνα αλλά ήταν «πολύ λίγο πολύ αργά».

Στις 5 Γενάρη τα τμήματα του ΕΛΑΣ αναγκάστηκαν να εκκενώσουν την Αθήνα. Μαζί τους έφυγαν χιλιάδες «άμαχοι» κόσμος από τις εργατογειτονιές που φοβόταν τα αντίποινα.

Τριάντα μέρες μετά, η ηγεσία του ΕΑΜ και του ΚΚΕ υπέγραψε τη Συμφωνία της Βάρκιζας. Αποδέχτηκε να διαλυθεί ο ΕΛΑΣ, με αντάλλαγμα κάποιες ασαφείς δεσμεύσεις από την αντίπαλη πλευρά. Ηταν ένα μεγάλο ξεπούλημα που έδωσε τη δυνατότητα στην άρχουσα τάξη να εξαπολύσει ένα αιματοβαμμένο όργιο βίας για να συντρίψει το κίνημα.

Ο ιμπεριαλιστικός παγκόσμιος πόλεμος γέννησε μεγάλα επαναστατικά κινήματα. Ένα τέτοιο κίνημα ήταν η Αντίσταση στην Ελλάδα. Όμως η ηγεσία του προσπάθησε να βρει κοινό έδαφος με τους ιμπεριαλιστές και το αποτέλεσμα ήταν να χαντακώσει το κίνημα.

Γυναίκες στην πρώτη γραμμή

Η **Κατερίνα Θωίδου** ενημερώνει για τις ιδέες και τις αναζητήσεις των γυναικών που δίνουν μάχες μέσα από τα Συνδικάτα

Οι γυναίκες ήταν και παραμένουν πρωταγωνίστριες στις κινητοποιήσεις των συμβασιούχων

Η Ημερίδα που διοργάνωσε στις αρχές Νοέμβρη η Γραμματεία Γυναικών της ΑΔΕΔΥ, όπου συμμετείχαν πάνω από 500 συνδικαλίστριες από τα πρωτοβάθμια σωματεία του Δημοσίου, έδειξε ότι οι γυναίκες σήμερα δεν βρίσκονται στο περιθώριο αλλά αποτελούν ζωντανό και δυναμικό κομμάτι που παλεύει ενάντια στις επιθέσεις της κυρίαρχης τάξης στο κοινωνικό κράτος, στην παιδεία, την υγεία.

Οι 500 συνδικαλίστριες που συμμετείχαν αντιπροσωπεύουν χιλιάδες γυναίκες που αποτελούν σήμερα τη μισή εργατική τάξη και έχουν πρωτοστατήσει σε όλες τις μάχες του εργατικού και του αντιπολεμικού κινήματος τα τελευταία χρόνια.

Και μόνο τους 9 μήνες που η ΝΔ βρίσκεται στην κυβέρνηση να κοιτάξει κανείς, θα δει ότι σε όλες τις μάχες που άνοιξαν οι γυναίκες ήταν στην πρώτη γραμμή κόντρα στα ψέματα και την προπαγάνδα της κυβέρνησης Καραμανλή.

Το κίνημα των συμβασιούχων που χάλασε την εικόνα της «ήπιας προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας» που ήθελε να φτιάξει ο Καραμανλής θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν ένα νέο κίνημα γυναικών. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτής της νέας γενιάς εργαζομένων ήταν γυναίκες, που αναγκάστηκαν να εργάζονται κάτω από συμβάσεις ορισμένου χρόνου, με συμβάσεις έργου ή ακόμα και ωρομίσθιες, που απασχολούνταν με εξευτελιστικές αμοιβές και συνθήκες εργασίας για δύο, έξι ή οκτώ μήνες.

Το κίνημα των συμβασιούχων απέδειξε ότι μπορεί ο καπιταλισμός να χρησιμοποιεί τις γυναίκες σαν φτηνό εργατικό δυναμικό, αλλά αυτό δεν μειώνει ούτε στο ελάχιστο τη δύναμή τους. Η έκρηξη των συμβασιούχων ήταν για εκατοντάδες χιλιάδες γυναίκες και ιδιαίτερα νέες εργαζόμενες και στην ηλικία και στην εμπειρία, ένας σταθμός.

Οι καθαρίστριες, οι εργαζόμενες στο υπουργείο πολιτισμού, στους Δήμους, στα ΚΕΠ, στην εκπαίδευση έδειξαν την αυτοπεποίθηση και την αποφασιστικότητά τους να αντισταθούν στην πολιτική της ανεργίας και της λιτότητας που προσπαθεί να εφαρμόσει η κυβέρνηση.

Από το καλοκαίρι του 2002 οι συμβασιούχοι οργανώθηκαν σε συλλόγους σε όλη την Ελλάδα που συντονίστηκαν και έδωσαν μάχες για μόνιμη δουλειά. Οι απεργίες και οι διαδηλώσεις των συμβασιούχων ξεκίνησαν από το καλοκαίρι του 2002. Ξεπερνώντας την αδράνεια των συνδικαλιστικών ηγεσιών της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ και των μεγάλων Ομοσπονδιών, και συνεχίστηκαν ακόμη και την προεκλογική περίοδο.

Ανάγκασαν τον Καραμανλή να δώσει ψεύτικες υποσχέσεις που τις πλήρωσε με τις πρώτες κινητοποιήσεις αμέσως μετά την εκλογή του, μέχρι το καλοκαίρι της Ολυμπιάδας και μέχρι σήμερα που παλεύουν ενάντια στην κοροϊδία για μονιμοποίηση των λίγων και εκλεκτών της ΝΔ.

Το κίνημα των συμβασιούχων ήταν ένα ποτάμι που είχε την αφετηρία του στην πανεργατική απεργία του Ασφαλιστικού την Ανοιξη του 2001, που ήταν ένα μεγάλο σχολείο για εκατομμύρια εργαζόμενους και απέδειξε ποια είναι η δύναμή τους. Τα επόμενα χρόνια στα σχολεία, στα νοσοκομεία, στα υπουργεία, στα εργοστάσια οι γυναίκες εργαζόμενες συνέχισαν να δίνουν μάχες κόντρα στις επιθέσεις της άρχουσα τάξης που θέλει λιγότερο κράτος και μεγαλύτερη εκμετάλλευση.

Σήμερα η κυβέρνηση Καραμανλή προσπαθεί να ανοίξει ξανά το Ασφαλιστικό ξεκινώντας από τις Τράπεζες. Ο Καραμανλής και ο υπουργός Εργασίας Παναγιωτόπουλος δίνουν διαβεβαιώσεις ότι δεν πρόκειται να αυξηθούν τα όρια ηλικίας και να θιγεί το καθεστώς της Δημόσιας Κοινωνικής Ασφάλισης. Ομως κανείς εργαζόμενος- και

ιδιαίτερα οι γυναίκες- δεν ξεχνά ότι η πρώτη μαζική επίθεση στα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, έγινε με το Νόμο Σιούφα την περίοδο της κυβέρνησης Μητσοτάκη.

Η κατάργηση της 15ετίας για τις γυναίκες, με το Νόμο Σιούφα είναι ένα παράδειγμα που δείχνει το πόσο έχουν σκληρύνει οι ασφαλιστικοί νόμοι απέναντι στις γυναίκες εργαζόμενες. Μέχρι το 1992 όσες γυναίκες είχαν ανήλικα παιδιά μπορούσαν να βγαίνουν σε σύνταξη μετά από 15 χρόνια υπηρεσίας και αφού είχαν συμπληρώσει το όριο ηλικίας των 42 ετών. Σήμερα, μετά το νόμο του Ρέππα που πέρασε το 2002, η μόνη περίπτωση για μία γυναίκα να βγει σε σύνταξη πριν από τα 53 της χρόνια είναι να έχει πάνω από 5 παιδιά και να έχει συμπληρώσει 20 χρόνια υπηρεσίας. Ενώ για όσες έχουν ανήλικα παιδιά πρέπει να συμπληρώσουν 20 χρόνια και το όριο της ηλικίας των 55 χρόνων.

Αυτά τα ζητήματα συζητήθηκαν στην Ημερίδα της ΑΔΕΔΥ. Παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα μία μελέτη του ΙΝΕ ΓΣΕΕ ΑΔΕΔΥ που κωδικοποίησε σε ένα βιβλιαράκι τη νομοθεσία που αφορά τις εργαζόμενες γυναίκες στο δημόσιο. Οπως τόνισαν οι ερευνήτριες του ΙΝΕ, στόχος είναι να χρησιμοποιηθεί σαν εργαλείο για κάθε γυναίκα εργαζόμενη για να μπορεί να ανατρέχει στην νομοθεσία κάθε φορά που καταστρατηγούνται τα δικαιώματά της αλλά και για να μπορεί να τα διεκδικεί μέσα από τα συνδικάτα και τη συλλογική τους δράση.

Με βάση αυτή την καταγραφή, προσδιορίστηκε ένα διεκδικητικό πλαίσιο, που περιλαμβάνει μείωση ωρών εργασίας και αυξήσεις στα επιδόματα. Αυξήσεις στο οικογενειακό επίδομα, του επιδόματος τοκετού, ίδρυση παιδικών σταθμών με πλήρη ωράρια δωρεάν που να καλύπτουν τις ανάγκες για όλες τις εργαζόμενες στο Δημόσιο και αν δεν υπάρχουν παιδικοί σταθμοί, χορήγηση ειδικού επιδόματος ύψους 200 ευρώ για κάλυψη της σχετικής δαπάνης. Επίσης το επίδομα γάμου να αποτελεί οικογενειακό επίδομα για όλες τις μονογονεϊκές οικογένειες εφόσον υπάρχουν παιδιά και ανεξαρτήτως της ηλικίας τους.

Σε σχέση με τις άδειες μητρότητας η ΑΔΕΔΥ διεκδικεί επέκταση από 4 στα 5 έτη του μειωμένου ωραρίου για κάθε παιδί, καθώς και για την άγαμη μητέρα. Μείωση κατά 6 ημέρες για όσες έχουν δύο παιδιά και 8 ημέρες για τρία παιδιά, και επίσης 8 ημέρες άδεια για σχολική παρακολούθηση. Τέλος σε σχέση με τα ασφαλιστικά δικαιώματα μείωση των ορίων ηλικίας σύνταξης ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών.

Τα αιτήματα και οι διεκδικήσεις βασίστηκαν σε μία κοινή διαπίστωση. Οτι μπορεί νομοθετικά να έχει κατοχυρωθεί η ισότητα, από το Σύνταγμα του 1975, αλλά στην πράξη καταστρατηγείται ακόμα και στο δημόσιο. Και μόνο μία ματιά στα στατιστικά στοιχεία να ρίξει κανείς βλέπει ότι ενώ το 60% των εργαζόμενων στο δημόσιο είναι γυναίκες, καταλαμβάνουν μόνο το 20% θέσεων προϊσταμένων ή διευθυντών. Πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχουν τεράστιες μισθολογικές ανισότητες και ότι το κράτος σαν εργοδότης δεν αντιμετωπίζει διαφορετικά τη γυναίκα εργαζόμενη από ότι τα αφεντικά.

Το δεύτερο είναι ότι η θέση της γυναίκας στην οικογένεια γίνεται ακόμα πιο δύσκολη εξ αιτίας της διάλυσης του κράτους πρόνοιας, αφού οι γυναίκες αναλαμβάνουν ρόλους που παλιότερα είχε αναλάβει το κράτος. Οι δωρεάν Παιδικοί Σταθμοί, η δωρεάν σίτιση και στέγαση των φοιτητών, η δημόσια και δωρεάν Υγεία, οι ευνοϊκές ρυθμίσεις για τη συνταξιοδότηση των γυναικών είναι ζητήματα που βοηθούν τις γυναίκες να απελευθερωθούν από τα βάρη της οικογένειας.

Το προεδρείο της ΑΔΕΔΥ δεσμεύτηκε ότι θα συμπεριλάβει αυτά τα αιτήματα στις συλλογικές διαπραγματεύσεις της ΑΔΕΔΥ για την επόμενη χρονιά.

Αυτή η δέσμευση βέβαια δεν καθησύχασε καμία εργαζόμενη που συμμετείχε στην Ημερίδα. Γιατί οι εμπειρίες των μαχών που έδωσαν όλα τα προηγούμενα χρόνια τους έδειξε ότι τα μεγάλα και μαζικά κινήματα έχουν τη δύναμη να σταματούν της επιθέσεις της άρχουσας τάξης και όχι οι αναλύσεις και η καταγραφή των προβλημάτων.

Οταν πήραν το λόγο οι συνδικαλίστριες έκαναν κριτική για τη δράση της ΑΔΕΔΥ τα τελευταία χρόνια. *"Από την ΑΔΕΔΥ δεν λείπουν τα διεκδικητικά πλαίσια, λείπουν όμως οι αγώνες"*, ήταν μία τοποθέτηση μιας συνδικαλίστριας της ΠΟΕ ΔΟΥ από την Πάτρα. *"Αυτά τα αιτήματα δεν μπορούμε να τα παλέψουμε με μία δύο 24ωρες απεργίες το χρόνο". " Παλιότερα οι γυναίκες πίστευαν ότι αν καταλάβουν θέσεις στα ΔΣ τότε τα πράγματα θα είναι καλύτερα γι' αυτές, όμως το ζήτημα είναι να καταλάβουμε τη δύναμή μας και να παλέψουμε για να αλλάξουμε την κοινωνία "*, ήταν άλλη τοποθέτηση.

«Θέλουμε συνδικάτα που να οργανώνουν και να μας ενθουσιάζουν», είπε άλλη συνδικαλίστρια απευθυνόμενη στην ηγεσία της ΑΔΕΔΥ.

Ηταν φανερό ότι μετά από τις εμπειρίες των τελευταίων χρόνων, η νέα γενιά εργαζομένων γυναικών στο δημόσιο έχει κάνει βήματα μπροστά. Εκατοντάδες χιλιάδες γυναίκες εργαζόμενες που είδαν τις ψεύτικες υποσχέσεις του ΠΑΣΟΚ και τις επιθέσεις της ΝΔ, καταλαβαίνουν ότι η δύναμη βρίσκεται στην ενότητα και την κοινή απεργιακή δράση για να κερδίσουν νέες κατακτήσεις και να αλλάξουν συνολικά το σύστημα που τις καταπιέζει.

Γι' αυτό η Ημερίδα των συνδικαλιστριών της ΑΔΕΔΥ είχε μία πρωτοτυπία σε σχέση με τις συζητήσεις γύρω από τα θέματα των γυναικών που έχουμε συνηθίσει μέχρι σήμερα. Δεν υπήρχαν αφηρημένες διαπιστώσεις για τη νοοτροπία των αντρών, για την πατριαρχία, ή για την ισότητα των δύο φύλων. Αλλά κοινή πεποίθηση όλων ήταν ότι η καταπίεση δεν είναι ζήτημα φύλου αλλά τάξης. Οτι οι γυναίκες εργαζόμενες είναι αυτές που χτυπιούνται σήμερα πολύ περισσότερο και ότι ο βασικός υπεύθυνος δεν είναι η αντρική νοοτροπία, αλλά η στροφή στην αγορά και η μεγαλύτερη εμπορευματοποίηση των υπηρεσιών που παλιότερα παρείχε το κράτος δωρεάν.

Αν οι γυναικείες οργανώσεις μιλούσαν τη δεκαετία του '80 και '90 για ισότητα με έναν τρόπο γενικό και αφηρημένο, που πολλές φορές εννοούσαν τον καταμερισμό της δουλειάς του νοικοκυριού, χιλιάδες εργαζόμενες σήμερα αντιλαμβάνονται ότι το κεντρικό ζήτημα είναι η πάλη για αύξηση του κράτους πρόνοιας, αύξηση των μισθών και των συντάξεων και περισσότερες ευνοϊκές ρυθμίσεις από το κράτος. Αυτούς τους αγώνες μπορούν να τους δώσουν μόνο άντρες και γυναίκες μαζί. Μέσα από αυτή η διαδικασία είναι που σπάνε οι προκαταλήψεις και οι σεξιστικές ιδέες, που έρχονται από τα πάνω και προσπαθούν να διασπάσουν αυτή την ενότητα.

Αυτά τα ζητήματα ανοίγουν ξανά και στο σημερινό αντικαπιταλιστικό κίνημα. Το κίνημα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση από την εμφάνισή του συνέδεσε τα ξεχωριστά κινήματα σε έναν ενιαίο αγώνα, που έβαλε σα στόχο τον καπιταλισμό και την πάλη για μία διαφορετική κοινωνία, χωρίς πόλεμο, φτώχεια και καταπίεση. Στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ στο Λονδίνο τον Οκτώβρη του 2004 αλλά και πέρσι στο Παρίσι, άνοιξε η συζήτηση για την τακτική που χρειάζεται να ακολουθήσει σήμερα το γυναικείο κίνημα. Η Ημερίδα των συνδικαλιστριών της ΑΔΕΔΥ έδωσε τις δικές της απαντήσεις με πολύ συγκεκριμένο τρόπο και έδειξε πολύ καθαρά ότι η έμπνευση και η αυτοπεποίθηση που δίνει το νέο κίνημα ανοίγει ξανά το δρόμο για να παλέψουμε την καταπίεση των γυναικών, άντρες και γυναίκες μαζί ενάντια στην αγορά και τον πόλεμο.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Το κίνημα προχωράει

Γράφει ο συντονιστής της Πρωτοβουλίας Γένοβα 2001 **Πέτρος Κωνσταντίνου.**

Το 3ο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ ήταν ένας πετυχημένος σταθμός του κινήματος του Σιάτλ και της Γένοβα, του κινήματος που αντιστέκεται στον πόλεμο και την καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση. Μετά την Φλωρεντία και το Παρίσι, την Βομβάη και το Πόρτο Αλέγκρε, το Λονδίνο έδειξε ότι το κίνημα όχι μόνο δεν χάνει την δυναμική του αλλά μπορεί να προχωράει μπροστά έστω και αν αυτό σημαίνει ότι στο εσωτερικό του πολώνεται η συζήτηση ακόμα περισσότερο.

Το Λονδίνο έδωσε νέα ορμή σε ένα κίνημα που η εντυπωσιακή του είσοδος στο προσκήνιο το 1999 με την πολιορκία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου στο Σιάτλ συνεχίστηκε στην Γένοβα κατά των G-8 το 2001 και είχε μια εκπληκτική κορύφωση στις 15 Φλεβάρη 2003 με την παγκόσμια μέρα κατά του πολέμου στο Ιράκ.

Ακτιβιστές και ακτιβίστριες, κοντά στις τριάντα χιλιάδες, έφτασαν από όλη την Ευρώπη ακόμα και από την Ρωσία. Οι αριθμοί των προεγγραφών ήταν εντυπωσιακοί και απλώνονται γεωγραφικά: Ιταλία 1.362, Ισπανία 1.271, Γαλλία 1.003, Γερμανία 834, Βέλγιο 593, Πολωνία 499, Ελλάδα 363, Ρωσία 190, Σουηδία 170.Από την Ελλάδα η Συμμαχία Σταματήστε τον Πόλεμο και η Πρωτοβουλία ΓΕΝΟΒΑ 2001 έστειλαν αντιπροσωπεία με διακόσια άτομα ενώ συμμετείχαν και ογδόντα συνδικαλιστές.

Στο Αλεξάνδρα Πάλας ένα πολύχρωμο πλήθος ακτιβιστών, συνδικαλιστών, νέων, ανδρών και γυναικών, μουσουλμάνων, σοσιαλιστών, αριστερών, οικολόγων, μελών μη κυβερνητικών οργανώσεων, διανοουμένων, καλλιτεχνών πήραν μέρος σε πεντακόσιες συζητήσεις και σεμινάρια ενώ οι ομιλητές έφτασαν τους 2500.

Αν αυτά είναι στοιχεία που τα είδαμε και στα προηγούμενα Φόρουμ υπάρχουν όμως και οι διαφορές.

Πρώτα απ' όλα, υπήρξε μια στροφή των συνδικάτων της Βρετανίας προς συμμετοχή. Στήριξαν οργανωτικά την διοργάνωση του ενώ σε πολλά σεμινάρια η παρουσία συνδικαλιστικών δικτύων υπογράμμιζε αυτή την εξέλιξη. Πρόκειται για μεγάλες πλατειές οργανώσεις που έκαναν το ΕΚΦ να ξεφεύγει από διάλογο μεταξύ μυημένων.

Επειτα, ήταν η διαδήλωση των εκατό χιλιάδων. Ηταν πραγματικά πολύχρωμη και πολύβουη. Κόσμος που βάδιζε κάτω από τα πανό των βρετανικών συνδικάτων με συνθήματα ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις και τον πόλεμο έσμιγε με μουσουλμάνες γυναίκες με μαντήλες γεμάτες αυτοκόλλητα που έγραφαν «ο Μπους είναι ο πρώτος τρομοκράτης» και fuck capitalism! Πολωνοί διαδηλωτές μαζί με γάλλους νεολαίους βάδιζαν μαζί με συνδικαλιστές της CGIL με κόκκινες και πολύχρωμες σημαίες της ειρήνης.

Ένα πλήθος τραγουδούσε και διαδήλωνε κατά του πολέμου, αλλά ένα πλήθος με συντριπτική συμμετοχή μαύρων, ασιατών, μουσουλμάνων, μεταναστών. Η ενοχοποίηση όλου αυτού του κόσμου από την ρατσιστική

Λονδίνο, 17 Οκτώβρη 2004. Η αποστολή της Πρωτοβουλίας ΓΕΝΟΒΑ και της Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο είχε εντυπωσιακή παρουσία

ισλαμοφοβική υστερία που συνοδεύει την σταυροφορία του Μπους και του Μπλερ κατά του αραβικού κόσμου, η επίθεση στις δημοκρατικές ελευθερίες πήρε μια έμπρακτη μαζική απάντηση.

Οι αποφάσεις για δράση της συνέλευσης των κοινωνικών κινημάτων ήταν η επιβεβαίωση ότι οι διαφορετικές προσεγγίσεις και οι αντιπαραθέσεις δεν εμποδίζουν την κοινή δράση.

Η απόφαση για κινητοποιήσεις ενάντια στο πόλεμο και τον νεοφιλελευθερισμό στις 19-20 Μάρτη με αφορμή την επέτειο από τα δύο χρόνια της έναρξης του πολέμου στο Ιράκ και της Συνόδου Κορυφής της ΕΕ στις 23-24 Μάρτη δίνει την δυνατότητα για συντονισμένες πανευρωπαϊκές και παγκόσμιες κινητοποιήσεις. Ηδη, οι προετοιμασίες για παγκόσμια αντιπολεμική κινητοποίηση απλώνονται στις ΗΠΑ, την Ασία και την Μ. Ανατολή.

Τον Ιούλη στον Γκλενίγκλς της Σκωτίας οι ακτιβιστές θα πολιορκήσουν ξανά τους G-8 με μια Αντισύνοδο για να ξεσκεπάσουν τα υποκριτικά σχέδια τους δήθεν για «σωτηρία της Αφρικής».

Η συνέλευση, με πρόταση της Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο υιοθέτησε

ψήφισμα που απαιτεί την αθώωση του Γιώργου Μοναστηριώτη και όλων των στρατιωτών που αρνούνται να πολεμήσουν στο Ιράκ.

Στις ίδιες τις συζητήσεις, η αντιπαράθεση απόψεων με διαφορετικές εναλλακτικές λύσεις βοήθησε να εκφραστούν οι διαφορές που κουβαλάει η πλατειά συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Φόρουμ αλλά και να επιχειρηθούν συγκλίσεις και συνθέσεις. Η συνύπαρξη μετριοπαθών και ριζοσπαστικών φωνών δεν είναι εύκολη υπόθεση αλλά είναι μια κατάκτηση.

Για να πετύχει το ΕΚΦ χρειάστηκε να ξεπεραστούν πρακτικές δυσκολίες που πρόκυπταν από το γεγονός της διοργάνωσης σε μια πόλη που δέχτηκε σκληρές επιθέσεις ιδιωτικοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών, έλλειψη δωρεάν χώρων για συζητήσεις, γηπέδων κλπ η ακόμα και φτηνού φαγητού.

Υπήρξαν απόψεις που αμφισβήτησαν ανοιχτά το να γίνει το 3ο ΕΚΦ στο Λονδίνο με το επιχείρημα ότι ο προσανατολισμός της αριστεράς στην προτεραιότητα του αντιπολεμικού κινήματος και ο ριζοσπαστισμός της θα ήταν εμπόδιο και όχι μέσο για την επιτυχία του.

Ομως, οι ίδιες οι εξελίξεις πριν καν φτάσουμε στην επανεκλογή Μπους και στην σφαγή της Φαλούτζα, έφερναν στο προσκήνιο την κεντρικότητα του πολέμου, την βαθιά κρίση του ιμπεριαλισμού και την ανερχόμενη δύναμη των κινημάτων.

Στο Λονδίνο πήγαμε έχοντας πίσω μας θυελλώδεις εξελίξεις. Σε πείσμα όσων δεν είδαν τις συνέπειες του παγκόσμιου αντιπολεμικού ξεσηκωμού στις 15 Φλεβάρη, ο Αθνάρ ηττήθηκε από μια έκρηξη από τα κάτω που τον έστειλε στην αντιπολίτευση και ανάγκασε τους σοσιαλιστές να αποφασίσουν την απόσυρση των ισπανικών στρατευμάτων από το Ιράκ.

Η αστάθεια μεταφέρθηκε και στην Λ. Αμερική όπου οι ΗΠΑ δεν κατάφεραν παρά τις λυσσαλέες προσπάθειες να ανατρέψουν τον Αύγουστο με στημένο δημοψήφισμα τον Ούγκο Τσάβες.

Στην Γερμανία, η σοσιαλδημοκρατία που κυβερνάει μαζί με τους Πράσινους δέχτηκε συνδιασμένα πυρά συνδικάτων και ακτιβιστών του κινήματός μας οργανώνοντας μαζική ανταρσία κατά της νεοφιλελεύθερης ατζέντας Σρέντερ.

Ολες αυτές οι εξελίξεις μαζί με την εξέγερση ενάντια στην κατοχή στο Ιράκ και την άνοδο της αντιπολεμικής διάθεσης στις ΗΠΑ με το μισό εκατομμύριο διαδηλωτές έξω από το Συνέδριο των Ρεπουμπλικάνων διαμόρφωσαν το κατάλληλο κλίμα για την επιτυχία του Λονδίνο.

Δεν είμαστε σε φάση υποχώρησης και ήττας. Γι αυτό ήταν σωστή η επιλογή να πάμε για ένα Φόρουμ που θα είχε στο κέντρο του τα μεγάλα ζητήματα και πάνω σε αυτά να υπάρξει οργανωμένη αντιπαράθεση απόψεων. Με αυτό τον τρόπο μπορεί το κίνημα να καταλήγει σε επιλογές και αποφάσεις.

Η αλήθεια είναι ότι στο Λονδίνο καταγράφηκαν μεγαλύτερες διαφορές απόψεων από τα προηγούμενα Φόρουμ. Ως ένα βαθμό αυτό αντανακλά το πλατύ φάσμα αυτών που πήραν μέρος, από μη κυβερνητικές οργανώσεις και συνδικάτα, μέχρι δίκτυα ακτιβιστών, οικολογικές και αριστερές οργανώσεις- επαναστατικές και ρεφορμιστικές- εως αυτόνομες ομάδες που οριακά εμπιστεύονται τις διαδικασίες.

Αυτό δεν είναι δείγμα μιας κρίση του κινήματος όπως υποστηρίζουν οι πιο απαισιόδοξες φωνές αλλά μια νέα κατάσταση που χρειάζεται να αντιμετωπιστεί.

Η είσοδος θεσμικών οργανώσεων που επηρεάζονται από την σοσιαλδημοκρατία όπως τα συνδικάτα έχει προκαλέσει σοκ σε κύκλους αυτόνομων. Εξού και η επιθετική εως βίαιη αντίδραση για τον δήμαρχο του Λονδίνου Κέν Λίβινγκστον που παρά την αντιπολεμική του στάση έγινε στόχος μια καμπάνιας βίαιης από αναρχικές και αυτόνομες ομάδες που διέκοψαν τραμπούκικα την αντιφασιστική εκδήλωση όπου θα μιλούσε.

Η ηγεσία της Attac Γαλλίας εξακολουθεί να υποτιμάει την σύνδεση του πολέμου με την ίδια την καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση. Γι' αυτό και από αυτή την μεριά ακούστηκαν παράπονα για τις συζητήσεις που οργάνωσαν δίκτυα γυναικών και μουσουλμάνων για την απαγόρευση της μαντήλας. Η επιμονή σε μια πολιτική αντιρατσιστική κατά της ισλαμοφοβίας έβγαλε στο προσκήνιο εκατομμύρια στη Βρετανία μέσα από τις γραμμές του αντιπολεμικού κινήματος ενώ αντίθετα η «κοσμική» προσέγγιση της ΑΤΤΑC και κομματιών της αριστεράς σπρώχνουν στη ρατσιστική περιθωριοποίηση ολόκληρες γενιές νέων μουσουλμάνων μεταναστών που θέλουν να παλέψουν ενάντια στην αδικία και τον πόλεμο.Η συζήτηση στην Ελλάδα παίρνει διαφορετική τροπή σε διαφορετικές κινήσεις.

Οι συνελεύσεις της Συμμαχίας Σταματήστε τον Πόλεμο ήταν μια μαζική διαδικασία. Πάνω από τετρακόσιοι αγωνιστές στην Αθήνα, 80 στη Θεσσαλονίκη, 60 στα Γιάννενα και πολλές δεκάδες ακόμα σε άλλες πόλεις έβαλαν σε κίνηση ένα μεγάλο δυναμικό με συγκεκριμένους στόχους, την οργάνωση της 19 Μάρτη σαν μέρος μιας παγκόσμιας κίνησης κατά του πολέμου όπως στις 15 Φλεβάρη.

Αντίθετα, η Πανελλαδική Συνέλευση του Ελληνικού Κοινωνικού Φόρουμ όπως ομολογούν οι διοργανωτές της είχε μικρή συμμετοχή, μόλις το 1/5 της περσινής.

Η εξήγηση ότι «φταίει η κρίση του κινήματος» που ακούστηκε κατά κόρον είναι σε σύγκρουση με την πραγματικότητα. Η απουσία από τις μεγάλες και μικρές μάχες, η αρνητική στάση απέναντι στις αντιπολεμικές κινητοποιήσεις, η μετατροπή του Ελληνικού Κοινωνικού Φόρουμ σε ψηφοθηρικό εργαλείο για την επιβίωση του Συνασπισμού μέσα από τον ΣΥΡΙΖΑ απογοήτευσε κόσμο που είχε συσπειρωθεί γιατί ήθελε την δράση με την δυναμική του νέου κινήματος.

Στο Λονδίνο, οι οργανώσεις της Διεθνούς Σοσιαλιστικής Τάσης στην οποία ανήκει και το ΣΕΚ έδωσαν πανευρωπαϊκά μάχη για την επιτυχία του 3ου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ.

Απορρίψαμε τη λογική της αυτοδιάλυσης του Φόρουμ σε ένα άθροισμα θεματικών παρεμβάσεων που απλά έχουν να προσθέσουν τα δικά τους ιδιαίτερα αιτήματα σε ένα κοινό υποτιθέμενο πρόγραμμα και στηρίξαμε την ανάγκη να απαντήσουμε στα μεγάλα κεντρικά ζητήματα που βάζει η παγκοσμιοποίηση όταν ακολουθεί τον δρόμο του πολέμου και του ιμπεριαλισμού.

Επιμείναμε στην δυναμική ανάπτυξης του αντιπολεμικού κινήματος γι' αυτό και βάλαμε την πρόταση μαζί με τους αγωνιστές που βρέθηκαν στην Διεθνή Συνάντηση του Λιβάνου και στις ΗΠΑ για νέα παγκόσμια μέρα δράσης στις 19-20 Μάρτη.

Υπερασπίσαμε την ανάγκη για ένα πλατύ και όχι στενό κίνημα που συμπεριλαμβάνει μετριοπαθείς φωνές όπως αυτές των συνδικάτων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Αυτό σημαίνει ότι παλεύουμε να κερδίσουμε τον κόσμο που αποστασιοποιείται όλο και περισσότερο από τις ηγεσίες αυτών των δεξιών πτερύγων.

Προβάλαμε την ανάγκη για συνολικές εναλλακτικές πολιτικές λύσεις στην χρεοκοπία της σοσιαλδημοκρατίας. Οπως έγραψε και ο Σαλβατόρε Κανναβό, συντάκτης της εφημερίδας της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης *«η άνοδος της νέας αριστεράς όπως εκφράστηκε με την επιτυχία της εκδήλωσης του RESPECT είναι η ελπίδα για το μέλλον του κινήματος και αυτό χρειάζεται να το διαφυλάξουμε».* Οι εμπειρίες από την συγκρότηση κινήσεων έξω από το χρεοκοπημένο φιλοπόλεμο κόμμα του Μπλερ στη Βρετανία και του Σρέντερ στην Γερμανία είναι ελπίδα για να βρουν και πολιτική έκφραση οι αγώνες του νέου κινήματος.

Μπροστά μας βρίσκονται οι προκλήσεις ενόψη του 4ου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ που προσδιορίστηκε να γίνει στην Αθήνα τον Μάρτη του 2006. Η πρόκληση θα είναι μεγάλη για να καταφέρουμε να κερδίσουμε πλατειά συμμετοχή όλων των κομματιών του κινήματος και της αριστεράς, για να δώσουμε συνέχεια σε ένα κίνημα που παλεύει για ένα άλλο κόσμο εφικτό και αναγκαίο.

Μακεδονία όπως Βοσνία;

Γιατί ΗΠΑ, ΕΕ και Ελλάδα θέλουν την Μακεδονία προτεκτοράτο, όπως εξηγεί ο Σωτήρης Κοντογιάννης

Δύο μόνο βδομάδες μετά την αμερικανική αναγνώριση "με το συνταγματικό της όνομα" η Δημοκρατία της Μακεδονίας βρίσκεται στο μέσο μιας βαθιάς πολιτικής κρίσης.

Στα Σκόπια ο κυβερνητικός συνασπισμός παραπαίει μετά την παραίτηση του πρωθυπουργού της, του Χάρι Κοστόφ. Η βασική αιτία της παραίτησής του, σύμφωνα με τα ίδια του τα λόγια, ήταν η διαφθορά και η απροθυμία των συνεταίρων του στην κυβέρνηση να κάνουν οτιδήποτε να την καταπολεμήσουν. Στο εισαγγελέα που τον κάλεσε κατάθεσε στοιχεία για τέσσερις προκλητικές υποθέσεις διαπλοκής -όλες δεμένες άμεσα με τις μεγάλες ξένες εταιρείες που αλωνίζουν τα τελευταία χρόνια τη Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Την ίδια ώρα το γειτονικό Κόντοβο, μια κωμόπολη στα περίχωρα της πρωτεύουσας, βρίσκεται πρακτικά στα χέρια των Αλβανών ανταρτών του Ατζίμ Κρασνίκι, ενός πρώην οπλαρχηγού του αλβανικού "Εθνικού Απελευθερωτικού Στρατού" (UCK). Το υπουργείο Εσωτερικών έχει ετοιμάσει ένα σχέδιο επέμβασης, αλλά δεν τολμάει να το εφαρμόσει. Οπως γράφει η εφημερίδα "Μασεντόνια Ντένες" *"η προοπτική μιας αστυνομικής επέμβασης θα μπορούσε να πυροδοτήσει πολλά ακόμα χωριά που κατοικούνται από Αλβανούς σε αυτή την ευαίσθητη περιοχή - ανάμεσά τους και το Ράσκε, το χωριό στο οποίο βρίσκεται η πηγή που τροφοδοτεί με νερό την πόλη των Σκοπίων".*

Η συμφωνία της Αχρίδας

Τα απανωτά πλήγματα έκαναν τους ισχυρισμούς του Μπους, που προσπάθησε να παρουσιάσει την αναγνώριση σαν μια κίνηση για την ειρήνευση και την σταθεροποίηση των Βαλκανίων να φαίνονται ακόμα πιο γελοίοι και προκλητικοί. Λες και θα μπορούσε κανένας να πιστέψει ότι ο χασάπης της Καμπούλ και της Βαγδάτης νοιάζεται ξαφνικά για την σταθερότητα και την ειρήνη. Την Παρασκευή 26 Νοεμβρίου, λίγες μέρες μετά την αναγνώριση, η αμερικανική κυβέρνηση διέταξε την πρεσβεία της στα Σκόπια να κλείσει, "μέχρι νεοτέρας, για λόγους ασφαλείας..."

Τρία χρόνια έχουν περάσει από τότε που ο Μπόρις Τραϊκόφσκι, ο τότε πρόεδρος της Μακεδονίας, υπέγραφε κάτω από την πίεση των Μεγάλων Δυνάμεων την "συμφωνία της Αχρίδας". Ο στόχος της συμφωνία εκείνης υποτίθεται ότι ήταν να εξασφαλίσει την αρμονική συμβίωση ανάμεσα στην σλαβική πλειοψηφία και την αλβανική μειονότητα. Στην πραγματικότητα τα δικαιώματα των απλών ανθρώπων -Αλβανών ή Σλαβομακεδόνων- ήταν το τελευταίο πράγμα που απασχολούσε τον Ξαβιέ Σολάνα, τον πρώην διοικητή του ΝΑΤΟ και τους άλλους "ειδικούς απεσταλμένους" της Ευρωπαϊκής Ενωσης και των ΗΠΑ που υπαγόρευσαν την συμφωνία. Το μοναδικό τους μέλημα ήταν να εξασφαλίσουν τα ίδια τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων που εκπροσωπούσαν -συμφέροντα που υπονομεύουν με μαθηματική ακρίβεια την σταθερότητα και την ειρήνη στην περιοχή.

Οι Μεγάλες Δυνάμεις έχουν μια μακριά παράδοση παρεμβάσεων στα Βαλκάνια. Ολες κατέληξαν στον πόλεμο και την καταστροφή. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, όταν η Κροατία βυθιζόταν στον πόλεμο για την απόσχισή της από την ενιαία ακόμα Γιουγκοσλαβία οι "ειδικοί απεσταλμένοι" της Ευρωπακής Ενωσης επέβαλαν με τον εκβιασμό και την απειλή ένα "ειρηνευτικό σχέδιο" στη γειτονική Βοσνία -για να την προφυλάξουν, υποτίθεται, από μια εμφύλια σύρραξη ανάμεσα στις εθνικές της μειονότητες- που προέβλεπε τον χωρισμό της σε ημιαυτόνομα εθνικά καντόνια. Οπως ήταν φυσικό, αντί να προάγει την αρμονική συνύπαρξη, το σχέδιο μετατράπηκε σε έναν άγριο αγώνα δρόμου ανάμεσα στους εθνικιστές ηγέτες των μειονοτήτων για την εξασφάλιση όσο το δυνατόν περισσότερων εδαφών για το δικό του, ο καθένας, μελοντικό καντόνι που κατέληξε, αναπόφευκτα στους διωγμούς σε βάρος των "λάθος" πληθυσμών, την εθνοκάθαρση και τον πόλεμο.

Η Τέταρτη έκδοση του θρυλικού βιβλίου για το Μακεδονικό

Υστερα ήρθε η σειρά του Κοσυφοπεδίου. Με πρόσχημα την, αναμφισβήτητη, καταπίεση των Αλβανών -που αποτελούν το 90% του πληθυσμού- από την κυβέρνηση του Μιλόσεβιτς, οι ΗΠΑ και οι συμμαχοί τους πίεσαν τη Σερβία να αποδεχτεί τη συμφωνία του Ραμπουγιέ. Οπως αποκάλυψε η βρετανική εφημερίδα Γκάρντιαν η συνθήκη αυτή είχε μια ολόκληρη σειρά από μυστικούς όρους και παραρτήματα που προέβλεπαν όχι μόνο την παράδοση της οικονομίας της Σερβίας στις δυτικές πολυεθνικές αλλά ακόμα και την "στρατιωτική κατοχή ολόκληρης της Γιουγκοσλαβίας" από τα ΝΑΤΟϊκά στρατεύματα. Δεν είναι καθόλου παράξενο ότι ο Μιλόσεβιτς την απέρριψε. Ο Κλίντον και η Ολμπράιτ, η υπουργός Εξωτερικών της κυβέρνησής του, τιμώρησαν για αυτή την άρνηση τους πληθυσμούς της Σερβίας στέλνοντας τα βομβαρδιστικά να σπείρουν την φωτιά και τον θάνατο.

Και οι δυο πόλεμοι τελείωσαν με τον ίδιο πρακτικά τρόπο: με την επιβολή της "ειρήνης" από τα δυτικά στρατεύματα και την παράδοση της διακυβέρνησης στα χέρια του ΟΗΕ και του ΝΑΤΟ. Τις μέρες αυτές ένας "ευρωπαϊκός στρατός" από 33 χώρες πρόκειται να αντικαταστήσει τους 7.000 στρατιώτες της ΝΑΤΟϊκής δύναμης που επιτηρεί την "ειρήνη" στη Βοσνία. Οι δηλώσεις των ίδιων των επίσημων για τις "προκλήσεις" που έχουν να αντιμετωπίσουν τα στρατεύματά τους στη Βοσνία είναι αποκαλυπτικές για το καθεστώς που έχει επιβάλλει η ιμπεριαλιστική σταθεροποίηση: *"Υψηλά ιστάμενοι βρετανοί αξωματικοί"*, γράφει η εφημερίδα Φαϊνάνσιαλ Τάιμς, *"λένε ότι η μεγαλύτερη απειλή για μια σταθερή δημοκρατία στη Βοσνία προέχεται από το οργανωμένο έγκλημα παρά από συμβατικές δυνάμεις ή μαχητές αντάρτες. Η χώρα είναι γεμάτη από*

"Διεθνείς Σοσιαλιστές – Δημοκρατία Μακεδονίας" γράφει το πανό των ακτιβιστών που διαδηλώνουν κατά της ΕΕ στη Θεσσαλονίκη μαζί με 70.000 τον Ιούνη 2003

συμμορίες που ασχολούνται με την πορνεία, την παράνομη διακίνηση ανθρώπων και το λαθρεμπόριο όπλων, κατά κανόνα συνδεδεμένες με διεφθαρμένα πολιτικά ή φυλετικά κυκλώματα, λένε". Τράφικινκ, πορνεία, λαθρεμπόριο όπλων -αυτό είναι το καθεστώς που ονομάζουν "σταθερότητα" ο Μπους και οι φίλοι του. Αυτό είναι το όραμά τους για τη Δημοκρατία της Μακεδονίας, που μόλις αναγνώρισαν με το "συνταγματικό της όνομα".

Το πρόσχημα για την επιβολή της "συμφωνίας της Αχρίδας" ήταν, όπως και στην περίπτωση της Σερβίας και της συμφωνίας του Ραμπουγιέ, η καταπίεση της αλβανικής μειονότητας από την κυβέρνηση των Σκοπίων. Και όπως και στο Κοσυφοπέδιο έτσι και στη Μακεδονία οι ΗΠΑ κυνικά συμμάχησαν με τους εθνικιστές ηγέτες των Αλβανών, τους οπλαρχηγούς του UCK, για να πετύχουν τους στόχους τους.

Στο Κοσυφοπέδιο ο UCK δέχτηκε πρόθυμα να παίξει τον ρόλο της νατοϊκής χερσαίας δύναμης όταν τα αεροπλάνα του Μπους βομβάρδιζαν τη Σερβία. Και αυτό δεν ήταν καθόλου παράξενο. Από την πρώτη στιγμή που ξέσπασε ο πόλεμος στην Γιουγκοσλαβία οι ηγέτες των Αλβανών είχαν προσανατολιστεί στην ιδέα μιας απελευθέρωσης με τη βοήθεια της "διεθνούς κοινότητας" -των Μεγάλων Δυνάμεων δηλάδή. Οταν άρχισαν να πέφτουν οι βόμβες στη Σερβία οι ηγέτες των Κοσοβάρων πανηγύριζαν για την "επιτυχία" της στρατηγικής τους. Και μόλις τέλειωσαν οι βομβαρδισμοί έτρεξαν να μεταφέρουν τη δράση τους στη γειτονική Δημοκρατία της Μακεδονίας, σε μια χώρα όπου οι Αλβανοί αποτελούν το 22% του συνολικού πληθυσμού. Με τη βοήθεια των όπλων που είχαν εξασφαλίσει από την συνεργασία τους με τους ιμπεριαλιστές και με ορμητήριο τα "απελευθερωμένα" εδάφη του Κοσυφοπεδίου ο UCK κήρυξε τον Φλεβάρη του 2001 "εμφύλιο" πόλεμο στη κυβέρνηση των Σκοπίων. Ο πόλεμος αυτός έκλεισε έξι περίπου μήνες μετά, με την συμφωνία της Αχρίδας. Στις εκλογές που έγιναν λίγους μήνες μετά το κόμμα "Ενωση για την Δημοκρατική Ενταξη" του Αλί Αχμέτι, του πρώην αρχηγού του UCK, πήρε το 60% σχεδόν των ψήφων της αλβανικής μειονότητας και μπήκε με το μικροσκοπικό κόμμα των Φλελευθέρων στον κυβερνητικό συνασπισμό του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, του κόμματος του Κοστόφ.

Οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης και των ΗΠΑ προσπαθούν να παρουσιάσουν την συμφωνία της Αχρίδας σαν ένα υπόδειγμα "ειρηνευτικής δράσης". Στην πραγματικότητα το πρώτο-πρώτο "άρθρο" αυτής της συμφωνίας καλούσε το ΝΑΤΟ να εγκατασταθεί στη χώρα για να επιτρεψεί, υποτίθεται, την ειρήνη ανάμεσα στις κυβερνητικές δυνάμεις και τους αντάρτες του UCK. Τρεισίμισυ χιλιάδες νατοϊκοί φαντάροι εγκαταστάθηκαν στη Μακεδονία μέσα στους επόμενους μήνες στα πλαίσια της επιχείρησης "Κεχριμπαρένια Αλεπού".

Κανένας δεν ξέρει ποιά μυστικά παραρτήματα και ποιοί υπόγειοι όροι συνοδεύουν την συμφωνία της Αχρίδας. Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι ο Μπους, ο Ράμσφελντ και οι φίλοι τους έκαναν ότι περνούσε από το χέρι τους για να επιβληθεί. Για την διαφημιστική καμπάνια του σχεδίου, μόνο, η αμερικανική κυβέρνηση ξόδεψε το καλοκαίρι του 2001 εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια.

Η στήριξη της συμφωνίας της Αχρίδας ήταν και ο βασικός λόγος που έσπρωξε τον Μπους στην αναγνώριση της Δημοκρατίας της Μακεδονίας με το "συνταγματικό της όνομα". Η αναγνώριση ήρθε τρεις μέρες πριν από το κρίσιμο δημοψήφισμα που απειλούσε να τινάξει την συμφωνία στον αέρα.

Το δημοψήφισμα είχε προκληθεί από την αντιπολίτευση, πού είχε συγκεντρώσει για αυτό τον σκοπό δεκάδες χιλιάδες υπογραφές. Η αντιπολίτευση ζητούσε την ακύρωση της διοικητικής μεταρρύθμισης που είχε αποφασίσει, στα πλαίσια της Αχρίδας, η κυβέρνηση των Σκοπίων. Η μεταρρύθμιση προβλέπει τον χωρισμό της χώρας σε 80 περίπου "αυτόνομες" διοικητικές περιφέρειες -σε μεγάλους δήμους στην ουσία- που θα ελέγχονται από τοπικά εκλεγμένες ηγεσίες. Η μεταρρύθμιση θυμίζει προκλητικά τα σχέδια "καντονοποίησης" που έφεραν τον πόλεμο πριν από μια δεκαετία στην Βοσνία: στηρίζεται στην "αρχή" ότι οι απλοί άνθρωποι που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικές ή θρησκευτικές ομάδες δεν μπορούν να ζήσουν αρμονικά μαζί. Για να συμβιώσουν ειρηνικά, λένε οι εμπνευστές του σχεδίου, θα πρέπει να διαχωριστούν -οι Αλβανοί στις Αλβανικές περιφέρειες και οι Σλαβομακεδόνες στις Σλαβομακεδονικές.

Το VMRO, το κόμμα που πρωτοστάτησε στην καμπάνια για την απόρριψη της μεταρρύθμισης, δεν διανοείται βέβαια να αντιταχθεί στις Μεγάλες Δυνάμεις και τα σχέδιά τους. Το VMRO ήταν το ίδιο στην εξουσία το 2001, όταν υπογραφόταν η συμφωνία της Αχρίδας. Το VMRO είναι ένα δεξιό, εθνικιστικό κόμμα -για να "βαρχυκυκλώσει" την εθνικιστική του προπαγάνδα έτρεξε ο Μπους να αναγνωρίσει τη Μακεδονία με το "συνταγματικό της όνομα".

Οι εκατοντάδες χιλιάδες, όμως, που έτρεξαν στις κάλπες τρεις μέρες αργότερα για να πούνε "οχι" στη διοικητική μεταρρύθμιση δεν ήταν αλβανοφάγοι-εθνικιστές: ήταν στην πλειοψηφία τους απλοί άνθρωποι που προσπάθησαν να εμποδίσουν ένα Σχέδιο που αντί να γεφυρώνει θα καλλιεργεί το μίσος ανάμεσα στις εθνότητες και θα απειλεί συνεχώς να μετατρέψει τη Μακεδονία σε ένα νέο Κοσυφοπέδιο. Η ψήφος

τους δεν εκφράζει μίσος απέναντι στην Αλβανική μειονότητα αλλά δικαιολογημένο φόβο απέναντι στα σχέδια των Μεγάλων Δυνάμεων.

Το όνομα της Μακεδονίας

Η άρχουσα τάξη της Ελλάδας στήριξε από την πρώτη στιγμή, με όλες της τις δυνάμεις, τη συμφωνία της Αχρίδας. Και παρά τον "θόρυβο" που κάνει αυτές τις μέρες ο Μολυβιάτης για το ζήτημα του ονόματος της Δημοκρατίας της Μακεδονίας -με τις επιστολές στους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ενωσης, τις απειλές σε βάρος "των Σκοπίων" για αποκλεισμό από την Ευρώπη και το ΝΑΤΟ και το νέο γύρω συνομιλιών στη Νέα Υόρκη- η κυβέρνηση του Καραμανλή είχε συμφωνήσει, από τον περασμένο Μάη κιόλας, με τα αμερικανικά σχέδια.

Η καμπάνια για την "ελληνικότητα της Μακεδονίας" δεν είχε έτσι και αλλιώς ποτέ καμιά σχέση ούτε με την "υπεράσπιση της ιστορίας μας", ούτε με την "διαφύλαξη των συμβόλων μας". Ηταν από την αρχή μια ιμπεριαλιστική, διπλωματική εκστρατεία για τον έλεγχο της γειτονικής χώρας. Οι έλληνες καπιταλιστές διεκδικούσαν προκλητικά να έχουν αυτοί τον πρώτο λόγο στην Δημοκρατία της Μακεδονίας για τα πάντα -για τις επενδύσεις, τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, τις τράπεζες, τις τηλεπικοινωνίες ακόμα και για το Σύνταγμα, την σημαία και το όνομα της χώρας. Ο Μητσοτάκης αποκάλυψε ότι η Ελλάδα και η Σερβία είχαν σκεφτεί ακόμα και τον διαμελισμό της χώρας ανάμεσα στους "δύο συμμάχους" όταν η Δημοκρατία της Μακεδονίας αποφάσισε να αυτονομηθεί από την πρώην Γιουγκοσλαβία. Αυτό φυσικά δεν εμπόδισε ποτέ την ελληνική προπαγάνδα να κάνει λόγο για τον "αλυτρωτισμό των Σκοπίων"...

Οι έλληνες καπιταλιστές δεν ήταν ποτέ μόνοι σε αυτή την βρώμικη εκστρατεία: είχαν πάντοτε τις πλάτες των Μεγάλων Δυνάμεων, που αναγνωρίζαν και αναγνωρίζουν στην Ελλάδα τον ρόλο του "ισχυρού τους συμμάχου" στην περιοχή. Η "ανεξάρτητη" ελληνική διπλωματία, άλλωστε φρόντιζε να τα έχει πάντα καλά με αυτούς που έπρεπε κάθε φορά: με τον Μιλόσεβιτς και τον Κάρατζιτς όταν η Σερβία ήταν ο "ισχυρός" εγγυητής της ενιαίας Γιουγκοσλαβίας. Με την Γερμανία και την Γαλλία που έτρεξαν να αναγνωρίσουν την ανεξαρτησία της Σλοβενίας και της Κροατίας μόλις φάνηκε ότι η Σερβία δεν ήταν πια σε θέση να επιβάλει την σταθερότητα στη χώρα. Με τις ΗΠΑ όταν η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ενωσης για την Γιουγκοσλαβία κατάρρευσε και ανέλαβαν τα βομβαρδιστικά του Κλίντον να "επαναφέρουν" την ειρήνη στα Βαλκάνια. Το 1994, όταν η Δύση επέβαλε εμπάργκο στην πρώην Γιουγκοσλαβία η κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου έκλεινε τα σύνορα με "τα Σκόπια" -για το "όνομα της Μακεδονίας" φυσικά...

Οι εκβιασμοί αυτοί λύγισαν την Δημοκρατία της Μακεδονίας. Οταν ξέσπασε ο πόλεμος στο Κοσυφοπέδιο η κυβέρνηση των Σκοπίων δέχτηκε "πρόθυμα" την εγκατάσταση ΝΑΤΟϊκών δυνάμεων στα εδάφη της -παρόλα τα προβλήματα που ήταν βέβαιο ότι θα δημιουργούσε αυτή η εμπλοκή στον πόλεμο στις σχέσεις ανάμεσα στους Σλαβομακεδόνες και τους Αλβανούς.

Ουσιαστικά η ΔΗμοκρατία της Μακεδονίας έγινε προτεκτοράτο της Δύσης με το όνομα FYROM και η Ελλάδα αναδείχθηκε σε βασικό "επόπτη" αυτού του προτεκτοράτου. Ο τότε Πρόεδρος Κίρο Γκλιγκόροφ έγινε στόχος βομβιστικής επίθεσης ως "εθνοπροδότης" επειδή υπέγραψε την "Ενδιάμεση Συμφωνία FYROM - Ελλάδας" το 1995.

Οι έλληνες καπιταλιστές ανταμείφθηκαν πλουσιοπάροχα για την δράση τους στη Μακεδονία. Η Ελλάδα έρχεται πρώτη, με διαφορά, στον κατάλογο των "ξένων" που έχουν επενδύσει στη Δημοκρατία της Μακεδονίας. Η λέξη επένδυση, βέβαια, δεν μπορεί να αποδόσει με ακρίβεια αυτό που έκαναν οι ελληνικές επιχειρήσεις όλα αυτά τα χρόνια: θα ήταν πολύ καλύτερα να μιλάνε για "πλιάτσικο". *"Από πλευράς επενδεδυμένου κεφαλαίου"* γράφει με καμάρι το αφιέρωμα "στα Σκόπια" του (ελληνικού) Μακεδονικού Πκατορίου Ειδήσεων, *"σημαντικότερη επένδυση αποτελεί η αγορά του πλειοψηφικού πακέτου μετοχών του διυλιστηρίου "ΟΚΤΑ" από την Εταιρία Ελληνικά Πετρέλαια καθώς και η κατασκευή του πετρελαιαγωγού Θεσσαλονίκης-Σκοπίων. Αξιόλογου ύψους επενδύσεις υπήρξαν οι εξαγορές της μεγαλύτερης τράπεζας της πΓΔΜ (Stopanska Banka) από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας, της Kreditna Bank από την Αλφα Μπανκ, της τοπικής εταιρείας τσιμέντων Usje από την κοιοπραξία Τιτάν-Ελβετικής Holderbank, της Pivara Skopje από την Αθηναϊκή Ζυθοποιία και την 3Ε, της Struminica Tabak και της Jugotutun από την Α.Μιχαηλίδης, της πλειοψηφίας των μετοχών του τηλεπτικό σταθμού TV Skopje από τον ελληνικό σταθμό ΑΛΦΑ και της δευτερης άδειας κινητής τηλεφωνίας από τον ΟΤΕ έναντι 25 εκατομμυρίων δολλαρίων..."*

Το 1991-92, όταν η κυβέρνηση το Μητσοτάκη άνοιγε την εθνικιστική της εκστρατεία ενάντια στη Δημοκρατία της Μακεδονίας το ΣΕΚ (λεγόταν ΟΣΕ τότε) ήταν μια επό τις ελάχιστες φωνές που κατήγγειλε ανοιχτά τα βρόμικα συμφέροντα που κρύβονταν πίσω από τις "διαμαρτυρίες" για το όνομα και τα σύμβολα "των Σκοπίων". Η "εξαφάνιση" του Μακεδονικού έθνους -η ελληνική προπαγάνδα μιλούσε τότε για το "ψευδοέθνος των Σοπίων"- γράφαμε, δεν διαφέρει σε τίποτα από την αντίστοιχη εξαφάνιση του Κουρδικού Εθνους από την προπαγάνδα της Τουρκίας. Οι Σλαβομακεδόνες, λέγαμε, έχουν το δικαίωμα να ονομάζονται όπως οι ίδιοι θέλουν. Και η εφημερίδα μας, η Εργατική Αλληλεγγύη εξηγούσε γιατί δεν θα έπρεπε η αριστερά να στηρίζει τα εθνικιστικά συλλαλητήρια. Η κυβέρνηση του Μητσοτάκη μας έστειλε στα δικαστήρια για την στάση μας αυτή, με βασικούς μάρτυρες κατηγορίας τον Μάρτη, έναν παλιό κομματάρχη της Δεξιάς και τον Πλεύρη, τον επίδοξο Φύρερ της Ελλάδας. Υστερα από μια μεγάλη, μαζική καμπάνια αθωωθήκαμε πανηγυρικά.

Η εθνικιστική εκστρατεία για το όνομα της Μακεδονίας ήταν κομάτι της ιμπεριαλιστικής επέμβασης στη Γιουγκοσλαβία. Ηταν ο τρόπος για να πάρει ο ελληνικός καπιταλισμός το μερίδιό του και γι' αυτό ήταν χρέος της αριστεράς να συγκρουστεί μαζί του. Είμαστε περήφανοι για το ρόλο που παίξαμε τότε και συνεχίζουμε την ίδια προσπάθεια σήμερα που ο Μπους και ο Καραμανλής επιμένουν ως "νονοί" να επιβάλουν τη Συμφωνία της Αχρίδας στους γείτονές μας.

Σήμερα η αριστερά χρειάζεται να κρατήσει ξανά ανοιχτό το μέτωπο ενάντια στον εθνικισμό. Ο εθνικισμός όμως δεν είναι απλά και μόνο μια αντιδραστική ιδεολογία που έρχεται από το παρελθόν: είναι η ιδεολογία που προσπαθεί να παρουσιάσει τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης σαν συμφέροντα "όλου του έθνους" -ανεξάρτητα από την τάξη στην οποία ανήκει ο καθένας. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 το βάρος έπεφτε στην σύγκρουση με τα ιδεολογήματα για "την ελληνικότητα της Μακεδονίας". Σήμερα το βάρος πέφτει στην σύγκρουση με τις κάθε λογής συμφωνίες της Αχρίδας μέσα από τις οποίες οι έλληνες καπιταλιστές ελπίζουν να απλώσουν ακόμα πιο βαθειά τα πλοκάμια τους στα Βαλκάνια.

Σε μια συνέντευξη στο Βήμα ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης, ο γραμματέας του ΠΑΣΟΚ, παραδέχτηκε ανοιχτά ότι το ζήτημα του ονόματος δεν παίζει πια κανένα ρόλο για την Ελλάδα. Οι Ελληνες καπιταλιστές είναι διατεθειμένοι πρακτικά να αποδεχτούν οποιοδήποτε όνομα -η εκστρατεία για την "ελληνικότητα της Μακεδονίας" είναι πια στυμμένη λεμονόκοπα για αυτούς. Η αριστερά έχει πιο σοβαρά πράγματα να κάνει από το να τους βοηθήσει να την πετάξουν. Δεν είναι ώρα για "εθνική ομοψυχία" αλλά για σύγκρουση με τον Καραμανλή και τον Μπους από το Ιράκ μέχρι τα Βαλκάνια.

Η δραματική ιστορία της Ουκρανίας

Η πρόσφατη λαϊκή έκρηξη ήρθε μετά από μακρόχρονη καταπίεση.
Γράφει ο **Μάικ Χέινς**, ιστορικός και συγγραφέας πολλών βιβλίων για την πρώην ΕΣΣΔ.

Η λέξη Ουκρανία σημαίνει "ακριτική χώρα". Φέρνει στο νου μια χώρα πολύ μακριά από την καρδιά της Ευρώπης. Κι όμως πολλοί Ουκρανοί πιστεύουν πως ζουν στη μέση της Ευρώπης -και έχουν κάποιο δίκιο. Η Ουκρανία μπορεί να έχει τεράστια σύνορα με τη Ρωσία όμως ακουμπάει και τη Λευκορωσία, την Πολωνία, τη Σλοβακία, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία όπως και τη Μολδαβία.

Η Ουκρανία χώρα περίπου 50 εκατομμυρίων έχει σημασία για τις Μεγάλες Δυνάμεις. Για τη Ρωσία η Ουκρανία είναι το "κοντινό της εξωτερικό", ενώ για τις ΗΠΑ και την ΕΕ, η επιρροή πάνω στην Ουκρανία σπρώχνει τη Ρωσία πίσω σε μια μικρότερη γωνιά.

Ποιοι είναι οι Ουκρανοί;

Οι Ουκρανοί εθνικιστές λένε ιστορίες για έναν κάποτε σπουδαίο λαό που υπέστη αιώνες καταστολής από αυτοκρατορίες -μια πολωνική, μια αυστρο-ουγγρική και τη ρώσικη. Ομως κάθε εθνικισμός χτίζεται γύρω από ρομαντικούς μύθους. Γι' αυτό οι Σκοτσέζοι εθνικιστές λάτρεψαν το παραμύθι Μπρέιβχαρτ του Μελ Γκίμπσον. Μεγάλο μέρος του ουκρανικού εθνικισμού βασίζεται σε ανάλογα παραμύθια.

Το Ουκρανικό κράτος και οι περισσότερες ρίζες του ουκρανικού εθνικισμού είναι προϊόντα των τελευταίων εκατό χρόνων. Τον 19ο αιώνα ο καπιταλισμός αναπτύχθηκε ραγδαία στη Δυτική Ευρώπη.

Οι διανοούμενοι στην Ανατολική Ευρώπη ανακάλυπταν πως ήταν παγιδευμένοι μέσα σε μια περιοχή που βάδιζε όλο και πιο πολύ προς τα πίσω. Κάποιοι απάντησαν αναπτύσσοντας μια κριτική του καπιταλισμού και μπαίνοντας στο σοσιαλιστικό κίνημα που βρισκόταν σε άνθηση. Αλλοι, θαυμάζοντας τα κατορθώματα του Δυτικοευρωπαϊκού καπιταλισμού, ήθελαν να αποκτήσουν τη δικιά τους εκδοχή καπιταλισμού. Ανέλυαν τα προβλήματά τους μόνο με όρους εθνικής καταπίεσης.

Ομως οι προοπτικές για κάποια ανεξάρτητη καπιταλιστική ανάπτυξη ήταν αδύναμες και το ίδιο αδύναμες ήταν και οι πολιτικές προοπτικές των εθνικιστών μέσα σε τέτοιες κοινωνίες. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού περιστρεφόταν γύρω από τη ζωή στο μικρό χωριό, άλλοι έβλεπαν τον εαυτό τους ως εργάτη είτε Ουκρανό είτε Ρώσο.

Ηταν η έναρξη της Ρώσικης Επανάστασης του 1917 που άνοιξε ευκαιρία για τους Ουκρανούς εθνικιστές. Οι Μπολσεβίκοι αναγνώρισαν την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, ελπίζοντας να σπάσουν τον "μεγαλορώσικο" σωβινισμό, να ενθαρρύνουν τη διαδικασία της επανάστασης και να βάλουν τις βάσεις για μια εθελοντική σοσιαλιστική ομοσπονδία. Εισέπραξαν θετική απάντηση σε κάποια τμήματα της Ουκρανίας. Ομως οι περισσότεροι Ουκρανοί εθνικιστές έγερναν προς την αντεπανάσταση και πολλοί ήταν βαθιά αντισημίτες.

Εκαναν συμφωνίες με τις Μεγάλες Δυνάμεις της Ευρώπης και δημιούργησαν μια σειρά από βραχύβια καθεστώτα-μαριονέτες. Στη δεκαετία του '20, καθώς τελείωσε ο εμφύλιος πόλεμος στη Ρωσία έγινε μια προσπάθεια να δημιουργηθεί μια γνήσια Σοσιαλιστική Ομοσπονδία στην Ουκρανία.

Ομως η άνοδος του Στάλιν στα τέλη της δεκαετίας του '20 υπονόμευσε αυτή την προσπάθεια. Κάτω από τον Στάλιν, η Ουκρανία απέκτησε σημαντικό ρόλο ως "η Δεύτερη Σοβιετική Δημοκρατία" μετά τη Ρωσία. Οι τεράστιες αγροτικές εκτάσεις της μετατράπηκαν σε τροφοδότη της ΕΣΣΔ. Τα μεγάλα αποθέματα κάρβουνου και σιδήρου επέτρεψαν την ανάπτυξη βιομηχανικών συμπλεγμάτων άνθρακα και χάλυβα στην περιοχή Ντονμπας. Ο κόσμος ξεζουμιζόταν από τον Στάλιν προς όφελος της ταχείας ανάπτυξης.

Οι Ουκρανοί εθνικιστές ισχυρίζονται πως οι Ουκρανοί υπέφεραν σκόπιμα σε βαθμό γενοκτονίας από τον Στάλιν. Δεν είναι τόσο ξεκάθαρο ότι συνέβη κάτι τέτοιο. Οι λιμοί του 1932-33 και του 1946-47 σκότωσαν εκατομμύρια. Ομως οι λιμοί αυτοί δεν περιορίστηκαν στην Ουκρανία, ενώ μια μειοψηφία Ουκρανών ζούσαν μια χαρά την ώρα που οι συμπατριώτες τους λιμοκτονούσαν.

Τι έγινε όταν έπεσε η ΕΣΣΔ;

Η διαδικασία μεταρρυθμίσεων που έγινε γνωστή ως περεστρόικα και γκλάσνοστ προχώρησε με αργό ρυθμό στην Ουκρανία. Στο τέλος όμως, το πιο διορατικό τμήμα της Ουκρανικής ηγεσίας, υπό τον Λεονίντ Κράβτσουκ συνειδητοποίησε πως πρέπει να ακολουθήσουν τη διάθεση του κόσμου αλλιώς θα βγουν εκτός παιχνιδιού.

Τη στιγμή που στη Ρωσία γινόταν αποτυχημένο πραξικόπημα το 1991, αυτή η ομάδα διακήρυξε την ανεξαρτησία της Ουκρανίας, παρά την βαθιά αμφιθυμία που υπήρχε στον κόσμο για το αν μια ανεξάρτητη Ουκρανία θα είχε κάποιο νόημα.

Αυτό το νέο κράτος προσπάθησε να ισορροπήσει ανάμεσα στη Ρωσία, τις ΗΠΑ και την Ευρώπη. Η Ουκρανία ήταν η "αυλή" της Ρωσίας -οι οικονομίες των δύο χωρών είναι στενά συνδεδεμένες. Για τις ΗΠΑ, η Ουκρανία ήταν ένα πολλά υποσχόμενο στρατηγικό κεφάλαιο. Η επιρροή στην Ουκρανία θα αύξανε την πίεση πάνω στη Ρωσία και δεν θα της επέτρεπε να έχει μεγαλύτερο ρόλο στο φυσικό αέριο και το πετρέλαιο της Κεντρικής Ασίας.

Η Ευρωπαϊκή Ενωση έχει κι αυτή σύμφερον σε μια φιλο-Δυτική Ουκρανία και συζητάει την προοπτική να την αποδεχθεί στην Ενωση. Αλλά είναι δύσκολο για την Ευρωπαϊκή Ενωση να εντάξει οργανικά μεγάλα κράτη όπως η Πολωνία, η Τουρκία και η Ουκρανία.

Η Ουκρανική ηγεσία έχει γείρει και προς τη μία και την άλλη πλευρά. Το 1994, ο Λεονίντα Κούτσμα έγινε πρόεδρος με μια απ' ό,τι φαινόταν,

Οι δρόμοι του Κιέβου πλημμύρισαν από αγανακτισμένο κόσμο

φιλο-ρωσική πολιτική. Ομως ενώ κυβερνούσε έτεινε και προς τις ΗΠΑ. Το 1999 υποστήριξε τον πόλεμο του ΝΑΤΟ ενάντια στη Σερβία παρά τη μαζική αποδοκιμασία.

Η πρόσφατη στροφή του προς τη Ρωσία εκφράζει την σχετική αναζωογόνηση της ρωσικής ισχύος υπό τον Πούτιν, αλλά και την απογοήτευση για τη Δύση. Η διεύρυνση της ΕΕ, για παράδειγμα, σημαίνει ότι οι Ουκρανοί έχουν πολύ πιο δύσκολη σχέση με την Πολωνία σε σχέση με το παρελθόν, γιατί έχουν επιβληθεί περιορισμοί στο εμπόριο και στις βίζες. Το 2003, ο Κούτσμα υπέγραψε μια συμφωνία με τη Ρωσία, τη Λευκορωσία και το Καζακστάν για να δημιουργηθεί ένας "κοινός οικονομικός χώρος".

Ομως, παρόλα αυτά, υποστήριξε και τις ΗΠΑ στο Ιράκ -στέλνοντας στρατό που σε κάποια στιγμή ήταν η 4η μεγαλύτερη ξένη συμμετοχή στη συμμαχία του Μπους.

Στις πρόσφατες εκλογές, ο Βίκτορ Γιανούκοβιτς είχε την υποστήριξη της Ρωσίας, ενώ ο Βίκτορ Γιούσενκο υποστηριζόταν από τις ΗΠΑ. Και οι δύο έχουν κάνει εκλογική νοθεία, παρόλο που ως πρωθυπουργός, ο Γιανούκοβιτς έχει μεγαλύτερη δύναμη να χρησιμοποιήσει το σύστημα κατά του αντιπάλου του.

Ομως, κανένας από τους δύο αντιπάλους δεν είναι απλά πιόνι των Μεγάλων Δυνάμεων που τον στηρίζουν. Περισσότερο αντικατοπτρίζουν διαφορετικά τμήματα της άρχουσας τάξης που χρησιμοποιούν την ξένη βοήθεια το ένα απέναντι στο άλλο.

Ποια είναι η άρχουσα τάξη της Ουκρανίας;

Η παλιά Ουκρανία, όπως και η Ρωσία, κυβερνιόταν από μια άρχουσα τάξη που κρατούσε συλλογικά στα χέρια της το σφιχτό έλεγχο πάνω στα εργοστάσια, τα ορυχεία και τη γη. Από το 1991 προσπάθησαν να περάσουν αυτό τον έλεγχο σε ιδιώτες, τσεπώνοντας τις εισπράξεις. Αυτοί οι νέοι ιδιώτες καπιταλιστές εξελίχθηκαν σε ολιγαρχικές φατρίες που προστατεύουν τα μέλη τους και ανταγωνίζονται με τους αντιπάλους.

Αυτό εξηγεί τη γρήγορη εναλλαγή κυβερνήσεων, καθώς τα διάφορα τέτοια κομμάτια είτε βγαίνουν εκτός παιχνιδιού, είτε εντάσσονται στις κυρίαρχες συμμαχίες.

Αυτές οι ομάδες της ελίτ πλούτισαν ενώ η πλειοψηφία των Ουκρανών έγινε πιο φτωχή. Το 1998 η βιομηχανική παραγωγή είχε πέσει στο 40% του 1989. Υπήρξε καταστροφική πτώση στο επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού. Πολλοί καταφέρνουν και επιβιώνουν μόνο χάρη στην παραοικονομία ή στην καλλιέργεια τροφίμων στα προσωπικά τους χωράφια. Ομως δεν υπάρχει κανένας στην κορυφή της ουκρανικής κοινωνίας που να έχει συμφέρον να σταματήσει αυτή την πτώση.

Η άρχουσα τάξη απολαμβάνει τη λεηλασία του πλούτου της χώρας ενώ ο πληθυσμός βυθίζεται στη φτώχεια. Η διαφθορά είναι τόσο βαθειά που είναι απερίγραπτη.

Ομως μπορούμε να απλοποιήσουμε τη περιγραφή σε τρία στάδια. Το πρώτο ήταν να λεηλατήσουν την οικονομία, το κράτος και το λαό. Σε κάποιο σημείο, για παράδειγμα, μια εταιρεία που λεγόταν Ενωμένα Συστήματα Ενέργειας της Ουκρανίας, αγόραζε αέριο σε 80 δολάρια τη μονάδα από μια ρώσικη εταιρία, όταν το πραγματικό κόστος ήταν 40-45 δολάρια. Η διαφορά μοιραζόταν ανάμεσα στα αφεντικά στη ρώσικη και την ουκρανική πλευρά.

Το δεύτερο βήμα ήταν να ξοδέψουν και να γλεντήσουν με τα λεφτά. Αυτό σήμαινε ότι ξόδευαν πλουσιοπάροχα και έφτιαχναν προσωπικούς στρατούς για να τους φυλάνε.

Το τρίτο βήμα ήταν να βγάλουν το περισσότερο χρήμα εκτός Ουκρανίας και να το πάνε σε ασφαλή καταφύγια όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Στη δεκαετία του '90 αυτή η "φυγή κεφαλαίων" ισοδυναμούσε με τρεις φορές το δημόσιο χρέος.

Η διαφθορά είναι τόσο μεγάλη που είναι δύσκολο να δεις ποιος έχει καθαρά χέρια. Ο Γιούσεντκο πρωτοεμφανίστηκε πολιτικά ως φιλο-

Πρώην σταλινικοί και νυν μεγιστάνες του πλούτου προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν τις μαζικές διαμαρτυρίες του κόσμου.

ΒΙΚΤΟΡ ΓΙΑΝΟΥΚΟΒΙΤΣ

ΒΙΚΤΟΡ ΓΙΟΥΣΕΝΚΟ

Λεονίντ Κούτσμα

Ο αποχωρών πρόεδρος ήταν στα ψηλά κλιμάκια της γραφειοκρατίας των Κομμουνιστικών Κομμάτων πριν το 1991.

Εγινε πρωθυπουργός της Ουκρανίας το 1992 και πρόεδρος το 1994. Εχει κατηγορηθεί για συμμετοχή στο φόνο γνωστού δημοσιογράφου και στήριξε για πρόεδρο στις πρόσφατες εκλογές του Βίκτορ Γιανούκοβιτς

Βίκτορ Γιανούκοβιτς

Ηταν πρωθυπουργός της Ουκρανίας από το 2002 και τώρα ανακηρύχθηκε ο νικητής των προεδρικών εκλογών. Η εκλογική του δύναμη βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της Ουκρανίας, που ελέγχεται από τη Ρωσία και στηρίχτηκε από τον Πούτιν στις εκλογές.

Είναι μέλος της πιο πλούσιας μαφίας της Ουκρανίας που είναι βουτηγμένη στη διαφθορά και το έγκλημα.

Βίκτορ Γιούσενκο

Ενας ακόμα πρωθυπουργός επί προεδρίας Κούτσμα. Αντίπαλος του Γιανούκοβιτς στις πρόσφατες εκλογές, ήταν υψηλόβαθμος τραπεζίτης στην σταλινική περίοδο.

Σήμερα στηρίζει τη δύναμή του στην υποστήριξη της Ουάσινγκτον και της ΕΕ και τα εκλογικά του στηρίγματα βρίσκονται στην Δυτική Ουκρανία. Ηταν διοικητής μιας μεγάλης κρατικής ουκρανικής τράπεζας όπου παρά τρίχα διασώθηκε από ένα μεγάλο οικονομικό σκάνδαλο.

Η βασική του σύμμαχος είναι η αντιπρόεδρος Γιούλια Τιμοσένκο, που κατάφερε να γίνει δισεκατομμυριούχα μέσα από ύποπτες συναλλαγές στον ενεργειακό τομέα. Το 2001 έκανε ένα μήνα φυλακή για συμμετοχή σε οικονομικά σκάνδαλα.

Δυτικός, μεταρρυθμιστής πρωθυπουργός από το Δεκέμβρη του 1999 ως τον Απρίλη του 2001. Σχεδόν αμέσως έγιναν γνωστές ιστορίες για ύποπτες κινήσεις κεφαλαίων από την Κεντρική Τράπεζα της Ουκρανίας τον καιρό που ήταν αυτός υπεύθυνος.

Τι άλλαξε το 2004;

Από το 1998 έχει ξεκινήσει μια οικονομική ανάκαμψη που συνδέεται στενά με την ανάκαμψη στη Ρωσία. Ταυτόχρονα ο Πούτιν άρχισε να αναπτύσσει έναν "μαλακό ιμπεριαλισμό" με σκοπό την επαναφορά της ρωσικής επιρροής. Η κυρίαρχη ομάδα γύρω από τον Κούτσμα και τον Γιανούκοβιτς το είδαν αυτό σαν λόγο για μεγαλύτερη στροφή προς τη Ρωσία.

Ομως, για την αντίπαλη ομάδα του Γιούσενκο, η οικονομική ανάπτυξη είναι μια ευκαιρία για να βάλουν κάποια τάξη και να φέρουν κάποιες μεταρρυθμίσεις στο σύστημα, και όχι λόγος για να δέσουν την Ουκρανία με μια ακόμη αδύναμη Ρωσία. Καλύτερα, λένε, να συνεχίσουμε να κοιτάμε προς τους Δυτικούς ευεργέτες.

Ο Γιούσενκο δεν έχει καμιά πρόθεση να τα βάλει με ολόκληρο το οικοδόμημα της διαφθοράς. Εξάλλου από εκεί έγινε κι αυτός πλούσιος. Τα όρια της εκστρατείας του είναι εμφανή καθώς προσπαθεί να φτάσει σε μια συμφωνία ώστε να πάρει μέρος της εξουσίας με συμβιβασμό.

Δεν πρόκειται για αλτρουϊστική επιθυμία να αποφύγει τη βία. Καμιά πλευρά δεν θέλει να δει την Ουκρανία να διαιρείται. Η μεταρρύθμιση θα ήταν επίπονη και ίσως κόστιζε τη διαίρεση της χώρας. Η Ουκρανία είναι ήδη μοιρασμένη ανάμεσα σε μια φιλο-Δυτική, Καθολική και ουκρανόφωνη δύση και σε μια πιο προσανατολισμένη στη Μόσχα, Ορθόδοξη και ρωσόφωνη ανατολή. Αυτό είναι το χειρότερο σενάριο -με την Ουκρανία είτε να διαιρείται ειρηνικά όπως η Τσεχοσλοβακία, είτε να διαλύεται βίαια όπως η Γιουγκοσλαβία.

Τα τεράστια πλήθη που διαδηλώνουν στην Ουκρανία δεν έχουν ακόμη την ικανότητα να δρουν ανεξάρτητα. Οσο η διαμάχη παρουσιάζεται να είναι ανάμεσα σε δύο αντίπαλους υποψήφιους, θα πρόκειται για μια μάχη φραξιών στην οποία οι μάζες θα συμμετέχουν σαν κομπάρσοι.

Η νίκη της πλευράς του Γιανούκοβιτς δεν θα είναι προς το συμφέρον των εργατών γιατί θα επιβεβαιώσει την εξουσία των πιο διεφθαρμένων τμημάτων της ολιγαρχίας που κυβερνάει. Ομως και η νίκη της πλευράς Γιούσενκο, ακόμη κι αν φέρει κάποια κάθαρση, δεν έχει μεγάλη προοπτική για βελτίωση της κατάστασης της πλειοψηφίας των Ουκρανών.

Για να γίνει κάτι τέτοιο, τα πλήθη στους δρόμους πρέπει να αρχίσουν να θέτουν δικά τους αιτήματα. Στα οποία πρέπει να περιλαμβάνεται η γνήσια πολιτική δημοκρατία, αλλά πρέπει να περιλαμβάνουν και μια επίθεση σε όλες τις πλευρές που έχουν λεηλατήσει την Ουκρανική οικονομία.

Να είμαστε σίγουροι ότι όσο και να συγκρούονται μεταξύ τους οι ηγετικές ομάδες, πολύ περισσότερο θα συμφωνούν μεταξύ τους ότι πρέπει να αποφύγουν μια τέτοια εξέλιξη.